

„Vytvorme podmienky, aby ľudia dobre bývali, aby mali dobré zamestnanie, aby slušne žili...“ Rozhovor s poslancom Petrom Martosym.

6

ŽELIEZOVSKÝ SPRAVODAJCA

93701@poBox.sk

november 2009, X. ročník

Mestské noviny

cena: 0,35 eur (10,50 \$k)

Festival Keep it Cool

27. novembra 2009

www.keepitcool.sk

Mesto Želiezovce Vás
pozýva na Ondrejský jarmok,
ktorý sa uskutoční 20. a 21.
novembra na Mierovej ulici

Októbrové zasadnutie MsZ Rieši sa cintorín aj škôlky

Poslanci Mestského zastupiteľstva sa dňa 29. októbra zišli na svojom 32. riadnom zasadnutí, prvýkrát vo vynovenej sobášnej sieni MsÚ. Po vypočutí si informácií primátora mesta zobrali na vedomie správu o činnosti Mestskej polície za september 2009, schválili upravené rozpočty oboch základných škôl na rok 2009. Bola schválená II. zmena programového rozpočtu mesta na rok 2009. MsZ zobralo na vedomie návrh programového rozpočtu mesta na roky 2010 – 2012 a koordinátorka referátu ekonomiky uložila zapracovať do návrhu odznené pripomienky, zobralo na vedomie návrhy rozpočtov oboch základných škôl a Mestskej knižnice na rok 2010 a schválilo plán činnosti hlavnej kontrolórky mesta na II. polrok 2009. Po tom, čo návrh VZN, ktorým sa určujú školské obvody pre základné školy v Želiezovciach i návrh VZN, ktorým sa určuje výška príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta boli odročené, bolo schválené VZN o sociálnej pomoci občanom mesta. Schválené bolo aj pridelenie finančných prostriedkov Základnej školy na Mierovej ulici na technické zhodnotenie majetku mesta. Poslanci súhlasili s predložením žiadosti o dotáciu a spoluúčasť mesta na projekte Viacúčelové ihrisko s neštandardnými rozmermi pre ZŠ s VJM a schválili vykonanie prípravných prác na náklady mesta i finančnú spoluúčasť mesta na jeho vybudovaní.

Súhlasili aj s obstaraním zmeny územného plánu na náklady mesta prekategORIZUJÚCEJ niektoré plochy na nedotknuteľnú plochu zelene – riešenie projektu Zazelenenie, a

Októbrové zasadnutie mestského zastupiteľstva sa konalo v nedávno vynovenej sobášnej sieni mestského úradu. Reprezenačná miestnosť mesta bola v lete rekonštruovaná, prebehla výmena okien, parkiet, osvetlenia, vykurovania aj zariadenia. Poslanci sa zhodli: po vyskúšaní oboch rekonštruovaných zasadacích miestností sa rozhodnú, v ktorej sa budú v budúcnosti konať zasadnutia.

(foto: šh)

MsZ mimoriadne – Kaštieľ na predaj...

Poslanci Mestského zastupiteľstva sa 6. októbra v zasadačke MsÚ zišli na svojom 12. mimoriadnom zasadnutí. Odsúhlasili znovupodanie žiadosti o nenávratné finančné prostriedky na projekty Želiezovce – Dobudovanie kanalizačnej siete a Rozšírenie a zefektívnenie separovaného zberu odpadu v meste Želiezovce. Potom primátor predniesol správu o stave kaštieľa, pretože podľa nových zistení je jeho stav omnoho horší, než sa ešte donedávna hovorilo a hrozí jeho deštrukcia ešte túto zimu. Konštatoval, že projekt jeho rekonštrukcie nebol úspešný a len konzervácia výrazne

zaťaží mestský rozpočet. Jeho rekonštrukcia si vyžaduje finančné prostriedky, aké mesto k dispozícii mať nebude. Poslanci schválili vykonanie základných záchranných opatrení na jeho ochranu a jeho ponúknutie prípadným záujemcom. Odsúhlasili podanie žiadosti o nenávratné finančné prostriedky na projekty Riešenie kvality ovzdušia v meste Želiezovce a Zazelenenie a revitalizácia zelene ako opatrenie na zlepšenie kvality ovzdušia v meste Želiezovce a schválili začatie prípravných prác na výstavbu nájomných bytov.

(šh)

Havarijná situácia v MŠ

Koncom novembra sme zaregistrovali správu o havarijnej situácii v Materskej škole na Ul. SNP 9, keď počas výdatných dažďov zatiekla strecha nad jedným z pavilónov a deťom kvapkala voda takmer doslovne na hlavy.

Viceprimátorka Katarína Mocsyová si nedávno v rozhovore pre naše noviny zaspomínala na rozhodnutia Mestského zastupiteľstva v Želiezovciach v minulom volebnom období. Za jedno z ťažkých a nie správnych rozhodnutí považuje využívanie budovy bývalej MŠ na sídlisku ZUŠ a CVČ a sústreďenie MŠ do budovy na Ul. SNP 9. Budova je dávno po uplynutí životnosti a súrne by potrebovala rekonštrukciu. Riaditeľka MŠ Ildikó Kállaiová: „Najväčším problémom je strecha, ktorá bola už niekoľkokrát opravovaná a stále tečie. Keď prší, nad hlavami detí kvapká voda z plafóna. Naozaj to nikoho nezaujíma? Veľmi by nás potešilo, keby si predstavitelia mesta uvedomili, v akých podmienkach vyrastajú naši najmenší a postarali sa o peknú a zdravú materskú školu.“

Mestské zastupiteľstvo sa na októbrovej schôdzi venovalo problému nepriaznivého technického stavu materských škôl. Komplex budov na SNP 9 v dlhodobjšom horizonte

nie je vyhovujúci, vyhlásil primátor, pre riešenie havarijnej situácie však treba urýchlene vykonať opravu strechy, čo sa aj stane. Pavel Bakonyi spomenul ako najschodnejšie riešenie urobiť prístavbu alebo nadstavbu budovy bývalej MŠ na Štúrovej ulici, pretože postaveniu novej budovy bráni niekoľko fak-

torov, napríklad vhodný pozemok, financie rádovo vo výške 1,3 mil. € (40 mil. Sk) a ďalšie na likvidáciu starej budovy MŠ. Poslanci sa uzniesli na tom, aby MsÚ spracoval variantné riešenia umiestnenia MŠ na SNP 9, ktorými sa budú zaoberať na decembrovom zasadnutí zastupiteľstva.

(šh, ik)

Krátko...

V priebehu septembra pred mestskými dňami zorganizovala Mestská polícia v Želiezovciach v spolupráci s veterinárnou klinikou z Nitry odchyt psov na území nášho mesta. V rámci akcie bolo odchýtených 12 psov.

MsP v Želiezovciach sa popri svojej rutinnej práci zameriava v období vyplácania dávok aj na monitorovanie okolia pošty so zameraním na úžerníkov a zabezpečenie verejného poriadku.

Viacero subjektov ponúklo mestu výstavbu nových bytov za mimoriadne výhodných podmienok, informoval primátor na októbrovom zasadnutí MsZ. Spomenul možnosť začať bytovú výstavbu s 80 %-nou podporou štátu. Jedna z ponúk dokonca predpokladá výstavbu bytov na súkromnom pozemku. V súvislosti s tým Pavel Bakonyi vyhlásil, že mesto môže začať prípravu bytovej výstavby aj výstavby rodinných domov.

V pondelok 19. októbra navštívil naše mesto architekt Imre Makovecz, ktorý priniesol prvé výstupy svojej práce v oblasti architektonických štúdií pre naše mesto vo forme štúdie riešenia Námestia sv. Jakuba.

Dňa 22. októbra sa konal snem Dolnohronského regionálneho združenia, kde hlavnou témou bolo financovanie miest a obcí z podielových daní. V súvislosti s touto tematikou primátor informoval o tom, že vláda uvoľnila 70 mil. € na tieto účely. Z tejto sumy dostane naše mesto 7000 €.

Nedoplatok za nebytové priestory mesta činil ku dňu 23. októbra 2009 celkovo 3268 €.

V sobotu 24. októbra sa vo Svodove i v Dome kultúry v Želiezovciach uskutočnilo podujatie pri príležitosti mesiaca úcty k starším. Obe stretnutia sa odohrávali v mimoriadne dobrej atmosfére. Na posezení sa zúčastnil aj predseda NSK Milan Belica s podpredsedníčkou Lubicou Burdovou a vedúci predstavitelia mesta: primátor Pavel Bakonyi s dvomi viceprimátormi Katarínou Mocsyovou a Pavlom Polkom.

Dňa 27. októbra sa konalo zasadnutie mestskej školskej rady. Členovia sa oboznámili s výsledkami doplnujúcich volieb do MŠR. Koordinátor úseku školstva a kultúry na MsÚ Pavol Hostačný sa pre nesúlad počtu členov delegovaných za mesto so štatútom vzdal svojho členstva, MŠR ponúkol spoluprácu v pozícii nehlasujúceho člena a zapisovateľa. Rada si zvolila predsedu, stal sa ním Vojtech Tomašovič.

Slovenská ZŠ podporu získala

Základná škola na Mierovej ulici na novembrové zasadnutie mestského zastupiteľstva opätovne predložila žiadosť o pridelenie finančných prostriedkov. Škola žiadala financie vo výške 23 235,74 € (700 000,- Sk) na výmenu okien na budove školskej jedálne, školskej družiny, telocvične a výmenu okien a vchodových dverí na budove školských dielni.

Neodsúhlasenie tejto žiadosti na septembrovom zasadnutí spôsobilo rozruch medzi poslancami, niektorí poukazovali na národnostnú kartu. Situácia sa však upokojila tak rýchlo, ako vznikla, keď sa pred mimoriadnym zasadnutím MsZ začiatkom októbra zrodila dohoda o tom, že na najbližšom riadnom zasadnutí bude žiadosť schválená. Koreňom problému mal byť europrojekt rekonštrukcie ZŠ, ktorý bol vo fáze hodnotenia na ministerstve. Časť poslancov, ktorá neodsúhlasila schválenie žiadosti v októbri, považovala prípadné začatie rekonštrukčných prác za ohrozenie prefinancovania projektu. Na stretnutí pred mimoriadnym zasadnutím sa poslanci presvedčili o tom, že podaný europrojekt nie je medzi úspešnými, a tak zrejme nič nestálo v ceste schválenia žiadosti. Na októbrovom zasadnutí bola žiadosť bez komplikácií schválená. (ic)

Pribudne ďalšie ihrisko?

Vzhľadom na mimoriadny záujem o využívanie multifunkčného ihriska na ZŠ na Mierovej ulici požiadala ZŠ na Komenského ulici mesto o spolufinancovanie projektu výstavby ďalšieho multifunkčného ihriska vo svojom areáli. Na výstavbu takýchto ihrísk poskytuje Úrad vlády SR finančnú podporu vo výške max. 39 832,70 €. Škola pre účely využitia plochy aj na hádzanú plánuje výstavbu ihriska s rozmermi 20x40 m, ktoré sú považované za neštandardné, čo zvyšuje finančné nároky projektu. Naopak výrazné zníženie nákladov má zabezpečiť využitie už existujúcej asfaltovej plochy hádzanárskeho ihriska. Ihrisko je plánované s odlišným povrchom ako je na slovenskej ZŠ, čo by zabezpečilo jeho využitie aj napr. na tenis, basketbal a pod. MsZ súhlasilo s predložením žiadosti o spolufinancovanie projektu Úradu vlády SR a schválilo aj finančnú spoluúčasť mesta. (ik)

Polícia informuje

V období od 9. do 11. septembra sa neznámy páchatel vlámal do rekreačnej chatky pri strelnici. Nezisteným spôsobom vošiel dnu a odcudzil elektrocentrálu, strunovú kosačku, čiernobiely televízor, menič napätia, autonabíjačku, autobateriu, čím 47-ročnému majiteľovi spôsobil škodu vo výške 510 €.

15. alebo 16. októbra sa neznámy páchatel vlámal do rekreačnej chatky v záhradkárskej oblasti Medzijaske. Po vylomení zámku na bráne sa dostal do dvora, kde vypáčil dvere na drevenej búde a odcudzil 5 dospelých a 6 mláďat králikov. Potom vnikol do chaty, odkiaľ odcudzil náradie, kosačku, čerpadlo a ďalšie veci. 59-ročnému majiteľovi spôsobil odcudzením škodu vo výške 450 €, poškodením zariadenia 20 €.

Dňa 15. októbra bolo začaté trestné stíhanie voči neznámemu páchatelovi, ktorý sa v čase od 15:00 hod. dňa 13. októbra do 8:00 hod. dňa 15. októbra vlámal do ambulancie v budove železovskej polikliniky. Dnu sa dostal cez okno z ulice. Z ambulancie odcudzil z príručnej pokladnice 150 €, prístroj na meranie krvného tlaku a niekoľko injekčných ampuliek. Svojím konaním spôsobil 53-ročnému lekárovi škodu vo výške 330 €.

Neznámy páchatel sa v dňoch 16.–17. októbra vlámal do rodinného domu na Ul. Fraňa Kráľa v Želiezovciach. Dostal sa do dvora, kde vošiel do otvorenej garáže, cez okno sa dostal do dielne a následne odtiaľ do domu. Odcudzením finančnej hotovosti 30 € a poškodením zariadenia spôsobil 72-ročnému majiteľovi škodu 70 €. Dňa 17. októbra bolo vo veci začaté trestné stíhanie.

V období od 14. do 17. októbra sa neznámy páchatel vlámal do rodinného domu na Sládkovičovej ulici v Želiezovciach. Nezisteným spôsobom sa dostal do dvora a do domu, odkiaľ odcudzil ručnú kosačku, čím 52-ročnému majiteľovi spôsobil škodu vo výške 550 €.

Dňa 27. októbra bolo začaté trestné stíhanie pre prečin krádeže, ktorého sa dopustil neznámy páchatel, keď sa v noci z 26. na 27. októbra vlámal do predajne Stavebniny MH v Mikuli. Vypáčil okno z ulice na záchode, odkiaľ sa dostal do objektu. Z predajne odcudzil príručnú pokladnicu s hotovosťou 200 €, okružnú pílu, akumulátorovú vrtačku a ďalšie náradie. Poškodením zariadenia spôsobil škodu vo výške 574 €, celková škoda 34-ročného majiteľa je 5444 €.

Obvodné oddelenie Policajného zboru v Želiezovciach vyzýva občanov na spoluprácu pri objasnení vyššie spomenutých a ďalších prípadov, ktoré sa stali v ostatných mesiacoch. Zároveň v súvislosti so zvýšeným výskytom krádeží vlámaním v ostatnom období vyzýva občanov k zvýšenej opatrnosti a pozornosti v záujme ochrany svojho majetku.

Spracoval (ik), informácie poskytol mjr. Ing. Marián Mikloško, riaditeľ OO PZ Želiezovce

Rieši sa...

→ revitalizácia zelene ako opatrenie na zlepšenie ovzdušia v meste a zoberalo na vedomie informatívnu správu o činnosti mestskej školskej rady.

MsZ zoberalo na vedomie informatívnu správu primátora o potenciáli katolíckeho cintorína a príslušnému koordinátorovi uložilo vyhotoviť výkres hrobových miest podľa predloženého plánu a zabezpečenie vypracovania zmien a doplnkov územného plánu mesta na rozšírenie cintorína na východ. Po prerokovaní možností riešenia technického stavu MŠ na Ul. SNP 9 uložilo koordinátorke vypracovať alternatívne návrhy riešenia, umiestnenia a prevádzkovania MŠ a predložiť ich na decembrové zasadnutie MsZ. Zoberalo na vedomie oznámenie poslanca Jána Cserbu o odstúpení z funkcie mestom delegovaného člena Rady školy pri ZŠ s VJM a schválilo do tejto funkcie poslanca Gabriela Melzera.

V rámci interpelácií poslanec Géza Horváth navrhol zmenu náz-

Začiatkom novembra bola dokončená prvá etapa budovania parkoviska pri Dome kultúry. (foto: šh)

vu parku na Schubertov park. Vyšlo totiž najavo, že už od roku 1984 je jeho názov Želiezovský park. Podľa niektorých by však park mal nieť meno svojich bývalých majiteľov – Esterházyovcov. MsZ uložilo prednostke MsÚ pripraviť právne, organizačné a technické podmienky na premenovanie železovského parku a návrh predložiť na februárové zasadnutie MsZ.

(šh)

V sobotu podvečer zachvátil areál firmy Služby Šarovce ničujúci požiar. Podľa vyjadrenia jej pracovníčky išlo pravdepodobne o úmyselne založený požiar. Napriek nešťastiu firma plánuje zvoz separovaného odpadu vykonávať naďalej. (foto: Miklós Forgács)

Obyvateľov bytovky na Fučíkovej ulici v jedno ráno čakalo nepríjemné prekvapenie. Ich vkusne upravené okolie, s ktorým získali ocenenie v prestížnej mestskej súťaži, našli neupravené a rozhádzané. Závist? Pomsta? Alebo vec (ne)vkusu? Na to sme sa spýtali jedného z obyvateľov bytovky, ktorého ostatní označili hneď na začiatku ako podozrivého. Povedal nám, že to bol on, neurobil to však úmyselne, bola to nehoda pod vplyvom alkoholu, ktorá ho veľmi mrzí. Takže žiadny zlý úmysel, len alkohol - vraj metla ľudstva. Tentoraz však neposlúžila na upratovanie... (šh)

V štyroch cezhraničných projektoch

Okrem možnosti financovania rozvojových projektov zo štrukturálnych fondov majú samosprávy a organizácie so sídlom v prihraničných regiónoch možnosť využívať spolufinancovanie z prostriedkov EÚ prostredníctvom Programu cezhraničnej spolupráce. V prípade nášho mesta je možnosť využitia programu cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskom a Maďarskom. Kým do prvej výzvy, uzatvorenej v decembri minulého roka, sa Želiezovce zapojili len ako člen Európskeho zoskupenia územnej spolupráce Ister-Granum, v rámci ktorého evidujeme niekoľko víťazných projektov, do druhého kola sa zapojili aj osobitne, resp. s cezhraničným partnerom. Koncom septembra boli v rámci tejto výzvy podané štyri projekty. V troch prípadoch cezhraničným partnerom bola samospráva mesta Isaszeg, pri štvrtom projekte samospráva obce Máriahalom.

V projekte Spájanie kultúrnych tradícií miest Želiezovce a Isaszeg ide o realizáciu kultúrnych podujatí v oboch mestách, napr. detského tábora, výstavy fotografií. V prípade úspešnosti projektu sa želiezovské podujatia zamerajú na oži-

venie odkazu F. Schuberta. Druhý projekt sa zameriava na podporu podnikateľského prostredia v partnerských mestách, ktorého súčasťou je aj rekonštrukcia a modernizácia želiezovského domu služieb, vytvorenie Centra podnikateľských služieb a založenie spoločného záujmového združenia podnikateľských subjektov v oboch mestách s cieľom úzkej cezhraničnej kooperácie. Tretí projekt smeruje k rozvoju cestovného ruchu prostredníctvom vytvorenia integrovanej turistickej destinácie miest Želiezovce a Isaszeg. Okrem iných aktivít zahŕňa aj rekonštrukciu budovy Sovieho domu, kde bude zriadené mestské múzeum a vytvorenie turistického informačného centra. Projekt podaný spoločne so samosprávou obce Máriahalom je zameraný na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, energetickú efektívnosť, ako aj na vzdelávanie v oblasti využívania alternatívnych foriem energie. Súčasťou projektu v prípade úspešnosti bude rekonštrukcia, izolácie obvodového plášťa a výmena okien na budove ZŠ s VJM v Želiezovciach. O ďalšom osude podaných projektov budeme priebežne informovať. (ik)

„Jedno z najrozumnejších riešení mesta za ostatných 15 rokov,“

aj takýto ohlas bol zaznamenaný v súvislosti s umiestnením kontajnera na drobný stavebný odpad v blízkosti areálu spoločnosti Eurospinn pri gaštanovej aleji po tom, čo mesto začiatkom augusta zabezpečilo možnosť bezplatného uskladnenia tohto typu odpadu pre obyvateľstvo. Spolu s kontajnerom na drobný stavebný odpad bol umiestnený aj ďalší — na biologicky rozložiteľný odpad a začiatkom septembra pribudol aj tretí kontajner — na objemný odpad.

„Možnosťou bezplatného uskladnenia rôznych druhov dopadu sme sledovali zníženie počtu a rozsahu čiernych skládok v okolí mesta,“ hovorí referent životného prostredia MsÚ Alexander Tóth, „pretože naloženie s odpadom takýmto spôsobom je omnoho lacnejšie, ako likvidácia nelegálnych skládok.“ Obyvatelia si túto možnosť jednoznačne pochvalujú, hoci, ako vždy, nič nie je bez problémov. Boli zaznamenané sťažnosti občanov bývajúcich na Schubertovej ulici v blízkosti umiestnených kontajnerov, ktorých rušilo, keď do poloprázdnych kontajnerov nakladali ľudia odpad v skorých ranných alebo neskorých večerných hodinách.

Druhým závažným problémom je miešanie odpadu v kontajneroch. „Stalo sa presne to, čoho sme sa obávali. Občania nedodržiavajú pokyny na kontajneroch a odpad miešajú. Odkedy je tam kontajner na objemný odpad,

Krátko...

Dňa 28. októbra vstúpil do platnosti zákaz zastavenia v centre mesta na Mierovej ulici.

Voľby do vyšších územných celkov sa uskutočnia 14. novembra. Ak župana ne zvolíme v prvom kole, druhé sa uskutoční o 2 týždne neskôr.

Ondrejský jarmok sa na hlavnej ulici má uskutočniť poslednýkrát, budúci rok bude mesto nútené hľadať inú lokalitu. Už tento rok ho Okresný dopravný inšpektorát v Leviciach povolil na Mierovej ulici len výnimočne. Jarmok sa uskutoční 20. a 21. novembra.

Do konca novembra majú byť odovzdané rekonštruované núdzové byty v budove Útluku. Záujem je podľa vedúceho inštitúcie už teraz veľký, dokonca sa vraj vyskytli aj pokusy o korupciu.

Osadenie tabúl s erbom pri vstupoch do mesta na cestných komunikáciách sa má realizovať v budúcom roku. Náklady na realizáciu sú zapracované do rozpočtu mesta na rok 2010, uvádza sa odpoveď na interpeláciu poslanca, spracovanej na októbrové zasadnutie MsZ.

Školopovinné deti sa potulujú mestom počas vyučovania, spomenul na zasadnutí mestského zastupiteľstva poslanec Vojtech Tomašovič. O spoluprácu pri riešení tohto problému požiadal mestskú políciu.

Radostná správa z Pezinka! V dňoch 23. a 24. októbra sa v tam kona 18. ročník celoslovenskej hudobnej súťaže víťazov interpretačných súťaží základných umeleckých škôl Festival Eugena Suchoňa. Z 30 zúčastnených škôl bola želiezovská tou najmenšou, no jej žiaci z nej vyšli ako absolútni víťazi, získali množstvo rôznych ocenení a diplomov. A navyše Angéla a Attila Mézesovci sa stali laureátmi v komornej hre, čo je najvyššie ocenenie v tejto súťaži. Gratulujeme! (ck, šh)

niektorí občania tam chodia preberať odpad, ktorý je potom porozhadzovaný po celom okolí, ale riešenie tohto problému je už v dohľade,“ konštatuje Alexander Tóth. Ústretovosť samosprávy tak naráža na komplikácie, predražujúce síce priamo bezplatnú službu, ktorá však tvorí výdavkovú položku v rozpočte mesta, teda v spoločných financiách všetkých jej obyvateľov. Namiesto je preto tvrdenie, že najlepším ocenením bezplatnej služby mesta je spolupráca na znížení jej nákladov. Dodržiavaním základných pravidiel. (iv)

Rada súri riešenie stavu budov

Rada úseku školstva a kultúry zasadala 27. októbra. Po prerokovaní správy o hodnotení kultúrneho života v meste za uplynulé mesiace ju zobrala na vedomie s odporúčaním, aby hodnotiacia správa bola v budúcnosti ucelenejšia a odporučila riešiť neuhradené dotácie schválené dotačnou komisiou. Rada odporučila prideliť miestnemu Gymnáziu J.A. Komenského 800 eur na organizačné zabezpečenie

celošátnej matematickej súťaže, ako aj prihladiť pri schvaľovaní rozpočtu na mimoriadne úspechy žiakov a učiteľov ZUŠ F. Schuberta. Členovia rady sa oboznámili s technickým stavom školských budov, odporučili vyčleniť finančné prostriedky na riešenie problematiky technického stavu, pričom spomenuli najčerstvejší príklad – zatekanie strechy na budove MŠ na Ul. SNP 9. (iv)

Naši gymnazisti účastníkmi rekordu

17 študentov Gymnázia v Želiezovciach sa zapojilo v dňoch 16.–18. októbra do kampane *Vstaň a urob niečo*, informujúcej o Miléniových rozvojových cieľoch. Kampaň organizovala Rada mládeže Slovenska v rámci Svetového dňa boja proti chudobe. Prihlásené triedy venovali počas nej 15 minút z vyučovania vzdelávaniu o Miléniových rozvojových cieľoch, zameraných na odstránenie extrémnej chudoby vo svete do r. 2015. (Miléniové ciele: odstrániť extrémnu chudobu a hlad, dosiahnuť univerzálne základné vzdelanie, podporiť rodovú rovnosť a posilniť postavenie žien, znížiť detskú úmrtnosť, zlepšiť zdravie matiek, bojovať proti HIV/AIDS,

malárii a ďalším chorobám, zabezpečiť environmentálnu udržateľnosť, rozvíjať globálne partnerstvo pre rozvoj.) Študenti zo Slovenska – i zo Želiezoviec – svojou účasťou v celosvetovej akcii podporili pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov. Rekord bol dosiahnutý, do akcie sa zapojilo 173 045 325 ľudí. (ic)

ÚVTOS Želiezovce mal svoj deň

Deň Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Želiezovciach 25. september je zároveň Dňom Zboru väzenskej a justičnej stráže, a tak ústav náležite oslavoval. Pre svojich zamestnancov i pozvaných hostí zorganizoval športový deň, pre hostí bola pripravená prezentácia a možnosť absolvovať prehliadku ústavu.

V prezentácii sa riaditeľ ústavu plk. Mgr. Vojtech Gálik zameral na stručné zhrnutie histórie ústavu, ktorý vznikol 18. decembra 1952. Vtedy bol dislokovaný na štyroch miestach – okrem Veľkého Dvora aj na Karoline, v Nýrovciach a v Belej pri Štúrove. Odvtedy prešiel ústav pozoruhodným vývojom, často aj z celoštátneho hľadiska. Napríklad v roku 1962 tu bol ako v prvom podobnom zariadení vo vtedajšom Československu zavedený voľný pohyb odsúdených a v roku 1967 bolo v novootvorenej pobočke Jarok zriadené experimentálne oddelenie pre výkon trestu odsúdených za trestné činy spáchané z nebankovníosti – prvé svojho druhu

v ČSSR, ktoré bolo predchodcom dnešných otvorených oddelení.

Počas tých 57 rokov došlo k postupnému rušeniu pobočiek a integrácii odsúdených do jedného moderného komplexu (od roku 1999 je k ústavu organizačne pričlenené Otvorené oddelenie Sabová), ktorého súčasťou je i školské stredisko a hala na pracovné účely i sociálno-prevádzková budova s ubytovaním, zasadacou miestnosťou a rehabilitačným centrom. Dôležitou súčasťou výchovného pôsobenia na odsúdených, aby po skončení výkonu trestu bolo ich zaradenie do občianskeho života čo najúspešnejšie, je vzdelávanie, šport a práca. V ústave v rámci voľnočasových aktivít pracuje 12 záujmových krúžkov, odsúdení majú k dispozícii knižnicu i počítačovú učebňu.

Odsúdení sú s ohľadom na ich bezpečnosť, zdravotnú, mentál-

nu a odbornú spôsobilosť zaraďovaní na pracoviská poľnohospodárskeho charakteru, drevovýroby (nábytok z ich produkcie slúži aj v kanceláriách Ministerstva vnútra SR i MsÚ v Želiezovciach), ručného šitia obuvi a iné. Ústav sa môže pochváliť vlastnou prospe-

Súťažilo aj v športovej strelbe. Medzi úspešnými boli príslušníci želiezovskej Mestskej polície Jána Kántora a Petra Brachnu.

rujúcou rastlinnou a živočíšnou výrobou, ktorá prispieva k ekonomickej efektívnosti a navyše sa mu

SES chce zvýšiť základné imanie

SES Tlmače sa kríza dotkla pri získavaní nových projektov. Podľa vyjadrenia spoločnosti v ostatnom období došlo k pozastaveniu niektorých investícií. V uplynulom období podnik podpísal kontrakty – na dodávku kotlov do Turecka, do Ruska a do Česka pre ČEZ. Ku koncu júna t. r. mal podnik 2032 zamestnancov. Želiezovský závod mal pred rokom 196 zamestnancov.

Druhý polrok minulého roka a prvý polrok tohto roka uzavrela spoločnosť so záporným hospodárskym výsledkom, preto na plánovanom mimoriadnom valnom zhromaždení, ktoré má prebehnúť 1. decembra 2009, bude predmetom programu návrh na zvýšenie základného imania spoločnosti zo sumy 10 391 987,34048 € na 20 913 582,34048 € upísaním nových akcií. (r)

darí využívať možnosť čerpania mimorozpočtových finančných prostriedkov z rôznych fondov.

Po krátkej ale obsažnej prezentácii pozvaní hostia, medzi ktorými nechýbali poslanci Mestského zastupiteľstva a primátor Želiezoviec a niektorí podnikatelia, ktorí s ústavom spolupracujú, mali možnosť absolvovať krátku prehliadku. Prezreli si objekty ubytovne odsúdených, cely, výrobné priestory i novovybudované šatne pre príslušníkov.

Po skončení prehliadky sa hostia presunuli na ihrisko, kde sa konal športový deň ústavu. Pripravené bolo štedré pohostenie a ukážky policajných zásahov.

Oslavy poňaté takýmto spôsobom nepochybne prispievajú k zmene pohľadu verejnosti na väzenský a odbúraniu predsudkov, ktoré sú s ním ešte aj na začiatku tretieho tisícročia spojené.

(šh)

Priemysel, priemysel, priemysel a zamestnanosť...

Ako jeden z nových poslancov MsZ zvolených koncom roka 2006 veľmi rýchlo potvrdil to, čo sa od neho očakávalo – prísne presadzovanie šetrenia, škrtenie verejných výdavkov. Veľmi rýchlo sa stal známym aj svojím rzným vystupovaním a niekedy aj unáhlenými nešetrnými útokmi na zamestnancov MsÚ. Časom však akoby sa hrany trochu zaoblili. Je to tým, že všetko časom zovšednie alebo získaním kontaktu s realitou?

Pochádza, ako sám hovorí, zo starej železovskej rodiny. V Železovciach vyrastal, vychodil základnú i strednú školu, i pracoval počas prerušených vysokoškolských štúdií. Od roku 1990 sa ako jeden z prvých pokúšal v časoch len sa rodiaceho podnikateľského prostredia postaviť na vlastné nohy ako živnostník. Napokon sa mu to podarilo po krátkom pobyte v zahraničí v roku 1996. V súčasnosti je konateľom firmy Schleuniger, s. r. o., poslancom MsZ a koordinátorom úseku hospodárstva pri MsZ. Je ženatý, má 2 deti. **Ing. Peter Martosy.**

Naozaj ste jedným z prvých podnikateľov v Železovciach?

- Áno, skutočne som bol jedným z prvých v meste, čo mali živnostenské oprávnenie. Myslel som si, že hneď zo mňa bude podnikateľ. Ale tých prvých 5 rokov som skúšal všetko možné, neboli to ľahké časy...

Napokon vám to vyšlo. Čo však bolo predtým? Už v detstve ste snívajú o tom, že z Vás bude podnikateľ? (smiech)

- Ale kdeže... (smiech) Od malička som bol majster a rád som majstroval, autá a motorky – to bol môj život.

Mali ste to v rodine?

- Otec bol lesný inžinier a matka vedúca školskej jedálne, takže... Ja som chcel ísť študovať konštrukciu automobilov na SVŠT v Bratislave, no napriek mojim dobrým študijným výsledkom na strednej škole som sa tam nedostal. Dalo sa to čakať, na tú školu sa v tom čase dostávali len stranické kádre. Dostal som sa na iný odbor, ktorý ma až tak nebavil, tak som to po prvom semestri nechal a išiel som robiť do SES-ky šoféra na zásobovanie. Bola to ťažká robota a veľmi rýchlo ma omrzela, okrem toho sa mi nechcelo každé ráno o šiestej vstávať, tak som si povedal, že si musím urobiť nejakú vysokú školu. Nastúpil som na VŠP, na Mechanizačnú fakultu a tú som ukončil v roku 1989 a po roku ZVS v roku 1990 som nastúpil do PNZ ako majster dopravy.

Popri tom ste sa pokúšali podnikat?

- Áno. Ako som už spomínal, myslel som si, že sa hneď stanem podnikateľom. Ale nebolo to také jednoduché...

Spomínali ste, že ste skúšali všetko možné. Čo napríklad?

- Napríklad som kúpil staré vraky nákladiakov a dával som ich do poriadku, istý čas som robil vlastnú dopravu, robil som u známeho mikulského kamenára, istý čas sme dovážali autá, opravovali ich, chceli sme vybudovať servis a podobne. Popri tom všetkom som však získal

technické zručnosti a keď som sa potom náhodou dostal do Švajčiarska,

ská, všetko mi to prišlo vhod. Vedel som robiť na sústruhu a na všeličom inom a mnoho som sa tam naučil. Im sa páčila moja všestrannosť a začiatkom roka 1996 mi navrhli, že spolu založíme servisnú a distribučnú spoločnosť tu na Slovensku. Začínal som sám tu v malej prenájatej kancelárii s rozmermi 4 m² nad Mestskou knižnicou. Ponúkal som stroje, robil servis i účtovníctvo. Jednoducho všetko. A postupne sa to rozbehlo.

Čím sa vlastne firma zaoberá?

- Naši partneri vyrábajú stroje na spracovanie káblov a vodičov. Sú to rôzne strihacie, odizolovacie a narážacie zariadenia na výrobu kábových zväzkov. Tieto zariadenia predávame a poskytujeme k nim servis. Robím to už 14 rokov. Za ten čas sme vybudovali malú, ale produktívnu firmu.

Prešiel som celým rebríčkom od špinavej roboty, šoférčiny, vyskúšal som si tvrdu prácu, pričom som mal mnoho nápadov, no snáď len jeden zo sto sa zrealizoval. A zarábať peniaze serióznym spôsobom je najmä v začiatkoch podnikania veľmi ťažké.

Kedy ste sa rozhodli vstúpiť do komunálnej politiky?

- Pár rokov dozadu by mi to ani len nenapadlo. Až v minulom volebnom období, keď sa situácia hádam najviac zhoršila. S niekoľkými známymi, prevažne podnikateľmi, sme o tom často debatovali. Zhodli sme sa, že by bolo dobré, keby sa v mestskej politike objavili nové tváre. Tak padla voľba aj na mňa a ja som sa tomu nevedel ubrániť. Myslím si, že čo sa týka počtu poslancov, celkom sa nám zámer vydaril. Okrem nových tvárí našu skupinu tvoria aj niektorí bývalí (či možno aj súčasní) „opoziční poslanci“.

Ale podľa primátora v tomto modeli fungovania samosprávy opozícia neexistuje...

- Ak sa správne pamätám, práve pán primátor prišiel s výrazmi koalícia, opozícia a politická kríza. A v tomto mal pravdu.

Tá skupinka existuje doteraz a v rovnakom zložení?

- Až na malé výnimky áno. Sú to najmä podnikatelia a pre mňa skôr skupinka kamarátov „zo starých čias“... Väčšinu z nich tvoria starí Železovčania.

V prípade železovských podnikateľov možno hovoriť o jednom integrujúcom ciele alebo tvoria viac záujmových skupiniek?

- Snažím sa to nechápať, ako záujmové skupiny... Ale ja to ťažko môžem posúdiť. Robím v biznise, ktorý je trochu exotický. Nemáme na okolí konkurentov, takže v Železovciach necítim také konkurenčné prostredie, aké možno existuje medzi lokálnymi podnikateľmi, napríklad obchodníkmi... To ale iste nie je hlavným problémom Železovcov. Mám pocit, že našim problémom je celková „klíma spolužitia“. Niečo tu nie je v poriadku.

Zlé medziľudské vzťahy?

- Neobjavujú sa síce otvorené konfliktné situácie, ale rozvoj mesta niečo brzdí. Vplyv na to môže mať aj

národnostné zloženie obyvateľstva, či veľká politika, alebo iné špecifiká regiónu. Levický okres je pomerne málo rozvinutý a Železovce sú ešte na jeho chvoste. Ale s tým sa nedá nič robiť. Tu sme sa narodili a keď tu chceme žiť, musíme urobiť všetko pre to, aby sa to nejakým spôsobom rozbehlo.

Keď ste vstupovali do politiky, hovorili ste, že sem dokážete prilákať zahraničných investorov, dokonca ste sa o to aj pokúsili...

- Pokúšam sa o to. Možno som trochu precenil svoje možnosti... Myslel som si, že to bude trochu jednoduchšie, keďže viem cudziu reč, išiel som do Slovensko-nemeckej obchodnej komory a povedal som, aký máme problém a komora nám ochotne, za malý poplatok sľúbila, že osloví asi 5000 nemeckých podnikateľov. Žiaľbohu, nikto sa na to nechytí. Inicialoval som stretnutie so Sariam (Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu – pozn. red.). Získal som tam nejaké kontakty, jeden inžinier zo Saria tu aj bol, ak si spomínate. Zistili sme však závažné veci, ktoré nás asi diskvalifikujú.

Ktoré sú to veci?

- Pokles investícií zo zahraničia, zhoršujúce sa podnikateľské prostredie, hospodárska kríza. Čo sa týka lokálnych problémov, je to najmä zlé umiestnenie železovského priemyselného parku.

Je to naozaj až také zlé?

- Bol to zlý, nepremyslený výber lokality. Paradoxne cesta prvej triedy, kde sa priemyselný park nachádza, obmedzuje odbočovanie a vjazd v oboch smeroch. V súčasnosti sa nákladné autá do tohto priemyselného parku nemôžu legálne dostať! Musel by sa vybudovať kruhový objazd. A kruhový objazd na ceste prvej triedy – to sú milióny! Okrem toho našim priemyselným parkom vedú dve závlahárske rúry s priemerom asi 600 mm. Keď sme sa pred tromi rokmi zaoberali možnosťou ich preloženia, zistili sme, že by to stálo asi 12 miliónov korún! Plynová prípojka vedúca do firmy Selyz je dimenzovaná tak, že nik iný sa už na ňu napojiť nemôže. Takže by bolo potrebné vybudovať aj nový plynovod. Aj kanalizácia je tam zavedená len pre tú jestvujúcu firmu. Ak by sme chceli pripraviť tento priemyselný park na príchod serióznych investorov, potrebovali by sme odhadom 20-25 miliónov korún.

Kto navrhol, aby ten priemyselný park bol práve tam? Prečo nie na druhej strane za SES-kou, kde by sa pozemky dali kúpiť za lepšiu cenu a bol by tam jednoduchší prístup? Veď toto miesto, najmä smerom k parku, by bolo ideálne napríklad na výstavbu domov, či bytov.

Váš kolega poslanec Ján Cserba v rozhovore v minulom čísle našich novín hovoril o tom, že čas ukázal, že tento kraj je poľnohospodársky a zamestnanosť tunajším obyvateľom môže zabezpečiť len poľnohospodárstvo.

- O tom by sa dalo polemizovať. Poľnohospodárstvo je nespochybniteľným a životne dôležitým odvetvím každej krajiny. Vývoj však ukazuje, že zavádzaním progresívnych (priemyselných) technológií aj do tejto oblasti sa zamestnanosť v poľnohospodárskych podnikoch masívne znižuje. Myslím si, že nosnou časťou hospodárstva bude vždy priemysel. Priemyselná výroba je v podstate táhuňom tvorby HDP každej krajiny. Samozrejme, aj priemysel občas zasiahne recesia. Ale potom pride opäť rast. Som presvedčený, že hlavným tvorcom zamestnanosti je práve priemysel. Dnes možno už nie ten „jednoduchý“ (hračky, textil, spotrebná elektronika) kde nevieme Ázii cenou konkurovať, ale tie odvetvia, ktoré vytvárajú vyššiu pridanú hodnotu. Od toho nič stabilnejšie neexistuje.

Zatiaľ všetci traja poslanci (Polka, Mocsyová, Cserba), s ktorými sme robili rozhovor, sa zhodli s primátorom v tom, že správnym smerovaním nášho mesta je orientácia na kultúru, históriu a turistický ruch...

- Ja si myslím, že na to, aby sme išli

cestou turistického ruchu, nemáme. Nie sme Rakúšania, ktorí sa vedú úctivo usmievať a v každej reštaurácii podať kabát hostovi... Turistika a kultúra sú veľmi potrebné, ale sú sezónne. Ja si veľmi vážim, ako zapáleno bojujú kolegovia poslanci aj primátor o oživenie histórie, ktorú Želiezovce majú a ja im to v žiadnom prípade neberiem, ale ja by som to videl skôr ako sekundárny cieľ. Vytvorme podmienky, aby ľudia dobre bývali, aby mali dobré zamestnanie, aby slušne žili, aby bolo pre koho tú kultúru robiť. Už som bol pomenovaný, že som „nekultúrny“, že ničím kultúru v Želiezovciach. Ja si myslím, že kultúra v Želiezovciach sa ničí sama. My sa na tie Želiezovce pozeráme cez také lokalpatriotické okuliare - Hron, Schubert, kaštieľ... Ale na Slovensku sú desiatky pekné zrekonštruovaných kaštieľov a stovky pekných iných miest, ktoré sú čistejšie, krajšie, kde nie sú smeti vysypané pod každým druhým stromom v gaštanovej aleji. Myslím si, že by sme sa mali snažiť, aby ľudia mali zamestnanie, bývanie a potom to ostatné príde samé od seba. Keď ľudia budú mať trochu peňazí navyše a budú si môcť dovoliť ísť do kina, do divadla, do múzea... Dnes schvaľujeme výstavbu krásneho centra, ale kto ho bude využívať? Kto sedí dnes na námestí? Pozrite sa na to. Ľudia, ktorí majú fajront celý deň a celú noc. Myslím si, že kultúra je potrebná a dôležitá pre ľudí, ale musí byť podmienená slušným životom.

Preto by sa mesto malo uberať cestou rozvoja priemyslu. Ak by tu rozbehlo výrobu niekoľko, keď aj menších firiem, okamžite by sa to odzrkadlilo na rozvoji služieb a obchodu v meste. A potom by mohlo dôjsť aj na

rozvoj kultúry. Ale musím otvorene povedať, že v tomto ani kolegovia poslanci moju filozofiu nepodporili. V rozpočte na tento rok na rozvoj hospodárstva, teda najmä priemyslu, nebola schválená opäť ani jedna koruna, ani jedno euro. Nula.

Práve Vy ste ešte pred dvomi rokmi patrili medzi najväčších kritikov rozpočtu a postupom času akoby ste boli spokojnejší. Išlo len o tú formálnu stránku rozpočtu?

- Dost ostro sme vtedy dobiedzali do formálnej stránky rozpočtu, ale išlo nám najmä o filozofiu. Filozofiou rozpočtovania by malo byť to, aby sme boli dobrí hospodári, ktorí vo pred uvažujú a plánujú a na jednej strane majú výdavky pod kontrolou, na strane druhej sa snažia do mestskej kasy čo najviac získať. Toto by malo byť mottom a filozofiou rozpočtovania aj v meste. Z formálnej stránky sme trochu ten rozpočet dali do poriadku, je prehľadnejší, výrazne sa zredukovali rôzne triky a ťahy. Ale tá filozofia ešte nie je taká, aká by mala byť.

Spomenuli ste, že podľa Vás v našom zastupiteľstve je aj opozícia. Ako hodnotíte vzťahy medzi poslancami?

- Tá situácia určite nie je dramatická. Samozrejme existuje určitá stranícka príslušnosť a disciplína u členov jednej želiezovskej politickej strany a jej sympatizantov, kde to ide ruka v ruku s nejakým zjednocovaním si svojich názorov. Určitá polarizácia existuje aj musí existovať, ja v tom nevidím nič zlé, lebo v podstate aj o tom je demokracia. V predchádzajúcich volebných obdobiach som občas chodil na zasadnutia MsZ a myslím si, že v tomto sa situácia

zlepšila. Možno aj tým, že je tam mladšia generácia, je tá klíma predsa iná.

Môžete teda tiež povedať, že mesto ide správnou cestou?

- Povedal by som, že toto mesto prešlapuje na mieste. Takže niet smeru, keď stojíme. My sa nevieme zhodnúť na tom, ktorým smerom by sa mesto malo vydať. A smery sú len dva - dobrý a zlý.

Ostatní poslanci, ktorí na túto otázku odpovedali kladne, argumentovali tým, že mesto má pripravené všetky dôležité projekty, čo pred tým nebolo...

- Ja si však myslím, že sme v tomto trochu prešli z extrému do extrému. Najprv sa žiadne alebo skoro žiadne projekty nepodávali a teraz sme chceli v prvej fáze podať asi 70 projektov. Kým sme si stihli uviesť, že je to nerealné, veľmi veľa peňazí odišlo na ich prípravu. A tak najlepšie zarobili architekti a spracovatelia projektov, ktorí svoje peniaze dostanú, či projekt prejde alebo neprejde. Keď sa na to človek pozrie podnikateľsky, tak dôležité je, aby sa vyberali reálne projekty, kde je vysoká pravdepodobnosť, že budú úspešné. Samozrejme, iné je to u tých megaprojektov, kde nás tlačí čas, kde napríklad budeme musieť kanalizáciu raz urobiť tak či tak. A len za vlastné prostriedky to nie je možné.

Chceli by ste niečo dodať?

- Zamestnanosť, zamestnanosť, zamestnanosť - to je cesta. Keď sa podarí rozbehnúť 5 - 6 firiem, z ktorých každá zamestná aspoň 50 ľudí t.j. 250 hláv rodín, vtedy bude vidno, že sa Želiezovce pohli dopredu. Ziaľbohu, doteraz sa to nepodarilo.

Ďakujem za rozhovor.

Števo Hečko

Vzácnemu človeku k narodeninám

V uplynulom mesiaci oslávila v kruhu svojej rodiny, zástupcov MsÚ, učiteľiek a pracovníčok MŠ - dlhoročných kolegyň, funkcionárov OV a ZO Jednoty dôchodcov na Slovensku a ZO SZPB vzácne okružle životné jubileum pani Mária Bakonyiová, dodnes občiansky aktívna obyvateľka nášho mesta.

Pri tejto príležitosti účastníci vzácnej jubilanke venovali kyticu úvitú z gratulačných pozdravov, piesní, veršov básnikov, ktorými jej vyjadrili svoju úctu, obdiv a poďakovanie za jej doterajší činnorodý život a všestrannú aktívnu prácu v prospech detí a občanov nášho mesta.

Jej detstvo a mladosť podstatne ovplyvnil hornatý rodný kraj povestami opradeného Sitna, ako aj baníctvom, školstvom a kultúrou preslávená Banská Štiavnica, ktoré akoby jej až do súčasnosti vliali ten obdivuhodný životný elán a optimizmus, tvorivé sily obeť pracovať a rozdávať sa ľudom, mať k nim ľudský prístup.

Tak ju poznali ako učiteľku a dlhoročnú riaditeľku materskej školy v našom meste, funkcionárku MsNV, spoločenských organizácií, takou je aj dnes ako zakladajúca

členka a predsedníčka ZO Jednoty dôchodcov na Slovensku a členka výboru ZO SZPB. Veľa hodnotných podujatí zorganizovala v týchto funkciách aj v ostatných rokoch, sú to krásne a nezbudnutelné zážitky na celý život, ktoré obohacujú a spájajú ľudí. Takýmto prístupom si získala prirodzenú autoritu a dôveru.

K vzácnemu životnému jubileu jej aj touto cestou úprimne blahoželáme a prajeme jej ešte veľa slnečných rokov života.

PaedDr. Jozef Výboch,
predseda ZO SZPB

Chráňme a zachovávajme si zvyky našich predkov 10

Jesenné zvyky

Varenie slivkového lekváru

Koncom jesene, keď dozreli slivky, môj starý otec Vítko vykopal pred šopou na dvore vždy tú istú jamu, kde varievala u nás skoro celá ulica spoločne slivkový lekvár. Presne vedel, kde treba kopať, lebo podľa začmúdenej zeme bolo dobre vidno, kde bola minule uložená kotlina. Tak iba vybral čerstvo zasypané obrisy. Kotol usadil na svoje miesto v zemi a pod ním sa kúrilo. Dolu boli v zemi urobené schody a otvor – ohnisko na kúrenie pod kotlom, zboku bol vyvedený komín, z ktorého sa kadilo ako zo zemlianky. Dozreté slivky sa pozbierali a naložili do kotla. Miešali sa mohutným dreveným pádlom, vždy aspoň dvaja. Oheň musel horieť mierne, aby sa lekvár za stáleho miešania nepripálil. Varenie sa začalo skoro ráno a pokračovalo sa aj v noci. My ako deti sme mohli byť v túto noc hore a koštovať vynikajúcu pochúťku. Vlastne to bola slávnostná udalosť, pri ktorej sa pospomínalo, čo sa za celý rok udialo v každej rodine, na gazdovstve, kto sa narodil, oženil, ale aj kto nás opustil. Každý doniesol niečo po zub, nejaké vínečko, a tak sa veru neskorou nocou na našej ulici na Budíne ozýval veselý spev. Keď bol lekvár uvarený – začal hustnúť, nalial sa do oblievaných – glazúrovaných kýblov – vedier, alebo hlinených širokých džbánov a nechal sa v nich vychladnúť. Potom sa zakryl voskovaným papierom a uskladnil v komore. Keď ho moja babka potrebovala

na pečenie, išla si odkrojiť zo stvrdnutého lekváru a použila ho na slíže, koláče, buchty, tahanú štrúdlu alebo na inú chutnú dobrotu. Proces varenia sa opakoval pri ďalšom susedovi.

Sviatok Všetkých svätých je deň venovaný pamiatke všetkých svätých a svätí sa 1. novembra. Na tento deň sa preniesli niektoré tradičné prvky, ktoré sprevádzali domnelý kontakt s mŕtvymi. Pamätalo sa na nich predovšetkým jedlami. Cez noc z 1. na 2. novembra sa nechávala na stole časť večere. Niekedy nechávali na stole aj nôž, aby si duše mohli z chleba odkrojiť. Ľudia verili, že keby duše na stole nič nenašli, celý rok by plakali od hladu. Na väčšine nášho územia sa rozdávali potraviny a menšie bochníky chleba, ktoré volali „duše“, medzi chudobných. K najstarším zvykom, ktoré sa zachovávajú dodnes, je pálenie sviečok na hrobch a novším javom je kvetinová výzdoba a kladenie vencov. Čecínová výzdoba sa robí v horských osadách a dedinách aj vtedy, keď zomrie poľovník. Na hroby zomrelých detí sa dávajú konáriky zimozelene a na kríže sa kladú čecínové vence.

Dušičky – tento deň je venovaný pamiatke mŕtvych a oslavuje sa 2. novembra. V tento deň mŕtvi prichádzajú aspoň na jeden deň z očistca oddýchnuť si od trápenia. Najviac im pomáhajú zádušné omš, spoločné modlitby v kostoloch a na cintorínoch, priamo pri hrobe a všetky vykonané dobré skutky. Býva zvykom, že spoločné modlitby, spolu s kňazom sa vykonávajú

aj pri spoločnom kríži uprostred cintorína, kde sa pália sviečky. Na dušičky zväčša býva zlé počasie a jedna z prastarých múdrostí hovorí, že to duše zomrelých oplakávajú svoje hriechy a hmla pomáha tíšiť ich žiaľ.

Zimné zvyky

*Zima, zima tu je,
sniežik poletuje –
stromy, domy, stromy, domy,
bielym zahaluje.*

Práce z poľi sa presunuli do hospodárskych dvorov a domov. Polia a lúky spustli, fúka studený vietor a končiare hôr pokrýl prvý sneh. Hospodár – gazda poopravuje všetko čo sa počas celého roka pokazilo. Už vynesie iba niekoľko fúr hnoja na polia – poorie, či z hory donesie drevo. Z komínov začal rozvoníavať dym a nastávajú dlhé zimné večery, ženy a dievky sa tešia na priadky a páračky. Zimné obdobie je dobrou príležitosťou pre vzájomné sa stretávanie susedov, príbuzných a známych. Moja babka vždy spomínala, že ona veru chodila do školy iba štyri zimy a bola veľmi šťastná, keď sa mohla naučiť aspoň čítať, písať a počítať – rátať. Škola bola vtedy iba na fare v susednej dedine, ktorá bola vzdialená krížom cez polia štyri kilometre. Rodičia im dali do ruky čerstvo uvarený horúci zemiak, aby im nebola zima na ruky, do drevákov – drevených topánok napchali slamy a vypravili ich pešo do školy. Veru voľakedy boli aj také časy a do školy mohli chudobné deti chodiť iba cez zimu, lebo od jari do neskorej jesene museli pomáhať

rodičom na malom hospodárstve.

Priadky mali z hľadiska zvykov najväčší význam cez dlhé zimné obdobie. Začínali sa koncom októbra a trvali až do konca fašiangov. Mládež sa tu mala príležitosť zabaviť a dievčatá aj čarovať. Na našich dedinách sa priadky zvyčajne robievali v dome, kde nemali malé deti, alebo u vdovice. Aby mali na priadkach čím kúriť, museli si donieť poleno dreva pod pazuchu. Mládenci sa zvykli prestrojiť a rôznymi hrami, spevom a tančami zabávali spoločnosť, pokým ženy priadli. Časté bolo aj čítanie napínavých a niekedy aj hrôzostrašných príbehov skúsenými, dobrými rozprávačmi.

*Pradme že len pradulienky,
pôjdeme domov, pôjdeme domov,
ktorá viacej napradieme,
bude gazdinou, bude gazdinou.*

*Bou som na priadočkách,
boli tam priadočky,
ale tam nebolo mojej frajerôčky.*

Páračky – podobné ako priadky, v minulosti bolo aj spoločné páranie – drápanie peria. Každá dievka, ale hlavne jej matka, chcela mať čo najskôr vypárané perie, lebo sa voľakedy hovorievalo: „Kde ešte na fašiangy perie párajú, dievku doma na ocot chovajú.“ Priadky a páračky boli obdobím, kedy dedinskí ľudia preukazovali nielen svoju zručnosť a pracovitosť, ale vedeli si navzájom aj pomáhať. A práve tieto vlastnosti sa z nášho terajšieho života začínajú vytrácať.

Josef Beník

Kto nám to čítal?

Mestská knižnica v Želiezovciach pripravila pre deti zaujímavé podujatie. V oddelení pre mládež si skupina žiakov vypočula rozprávanie viceprimátorky Kataríny Mocsyovej o tom, prečo a odkedy rada číta, o úspešných účinkovaniach v recitačných súťažiach či reprezentovaní mesta na spoločenských obradoch ZPOZ. Deťom predstavila svoje najobľúbenejšie knihy, prečítala im obľúbenú rozprávku a spolu si zaspievali pesničku o Vukovi a prezreli si fotografie z detstva. Odpovedala s radosťou na nespočetné zvedavé otázky detí. Nakoniec rozdala všetkým účastníkom sladké odmeny a pohľadnice mesta. Aj záver bol prekvapivý – po zrebovaní odovzdala šťastnému chlapčekomu knižnú odmenu, jej osobný dar. Podujatie pripravila MsK v rámci cyklu podujatí „Kto nám to dnes číta“, ktorý finančne podporilo MK SR.

(MsK)

Fotografie Anikó Bottovej zaujali

Na miestne pomery neobvykle veľký počet záujemcov sa zišiel na otvorení výstavy fotografií Anikó Bottovej v Dome kultúry dňa 26. októbra. Hoci sa autorka verejnosti predstavila na výstave vôbec po prvý raz, záujem o jej debut bol veľký.

Anikó na svojich fotografiách zachytáva okolitú scénu, ale aj spomienky zo svojich ciest a pozoruhodné momenty z folklórneho prostredia. Sama prizvukuje, že je začiatničkom, jej fotografie a prístup k foteniu však naznačujú, že ide dobrou cestou.

„Je pre mňa veľkým potešením, že tu dnes môžem stáť a prihovoriť sa za vaše dielo tu vo vašom meste. Už som tu bola na niekoľkých výstavách – fotografických, výtvarných – a teraz som sa opäť veľmi príjemne prekvapila, keď som vošla do tejto miestnosti. Fotografia mi je, a dúfam, že aj vám, veľmi blízka. Objektívom fotoaparátu sa dajú zachytiť neopakovateľné momenty, ktoré v živote človek prežíva a tu sú zachytené momenty, ktoré prežívala autorka,“ vyhlásila riaditeľka Regionálneho osvetového

strediska v Leviciach Alžbeta Sádovská vo svojom príhovore. Autorka, prekonávajúca veľkú trému, sa poďakovala Alexandrovi Juhászovi a jeho manželke Eszter za pomoc pri zorganizovaní výstavy a svojmu manželovi Vladovi za trpezlivosť a podporu. „V roku 2008 som sa začala viac venovať fotografaniu. Najprv som študovala webové stránky, potom som vyšla s kompaktným fotoaparátom do prírody... Na jar som

sa prihlásila do celoslovenskej súťažnej prehliadky AMFO 2009, kde moje fotky upútali pozornosť poroty a boli vybrané do krajského kola,“ hovorí, resp. píše o sebe vo svojom profile, pripravenom na svoj výstavný debut.

Naša redakcia nie je v súvislosti s autorkou nezaujatá, veď ide o dlhoročnú obchodnú partnerku v oblasti distribúcie našich novín. Anikó prajeme dobré svetlo, mnoho úspechov a najmä radosti pri zachytávaní sveta okolo nás. (ik)

20 rokov od Novembra

„To je ono,“ skandovali (sme) mnohí presne pred dvomi desaťročiami. Dvadsať rokov preletelo ako nič, môžeme konštatovať tiež mnohí, no podobné vyhlásenia spravidla sprevádzajú vzdychy. Za spomienkami, za ideálmi, za stratenými ideálmi. Za mladosťou. V prípade niektorých možno za „poriadkom“ minulého režimu. Alebo za skrachovaným malým podnikom, ktorý si založili hneď po revolúcii vďaka benevolentným možnostiam financovania a priviedli na mizinu o niekoľko mesiacov neskôr vďaka neskúsenosti a snahe o bleskové pričlenenie sa k horným 10 000. Zostalo „manažérske fáro“ a obrovský dom, ktorý sa nedá vykúriť. Alebo za skrachovanými veľkými podnikmi, bývalými „etalónmi“ prednovembrového štátu, sprivatizovanými krajne divokým spôsobom. Z kupónovej privatizácie väčšina z nás už nemá nič, možno ani spomienky, aj vďaka nej však teraz môžeme hovoriť aj o slovenskom privátnom kapitále. Škoda že kapitál má nepríjemnú vlastnosť sústreďovať sa na jednom mieste. Keby sme tu v Želiezovciach boli aspoň spolovice tak súdržní... Priveľmi nás nerozhádzalo, keď sa bez nášho opýtania rozdelil 74-ročný spoločný štát, ale frflali sme, keď zdraželo pivo. Pochovali sme Dubčeka aj Remiáša a po rokoch sme konštatovali, že sa nikdy nedozvieme, ako presne zomreli a s tým sa nedá nič robiť. Zoznamovali sme sa s PC-čkami, zvykali sme si, že okná sa nielen otvárajú a zavárajú, ale dá sa na ne aj kliknúť a že sme schopní stráviť hodiny s myšou v ruke bez toho, aby nás pohryzla. Roky euroizolácie sme prečkali s povestnou trpezlivosťou, aby sme po nástupe reforiem koncom tisícročia mohli začať nadávať na pravicovú vládu: či preto, že nás ťahá do Severoatlantickej aliancie, či preto, že reformy boli bolavým a dovtedy našim obyvateľstvom takmer nepoznaným fenoménom, či preto, že predávala „národný“ majetok multinacionálnym korporáciám. VSŽ však zachránila, odštartovala zakladanie priemyselných parkov a chorý bankový systém ozdravila tak, že neskôr bez vážnejších poškodení odolal aj celosvetovej kríze. Učili sme sa novým pojmom a novým zmyslom starých pojmov: ISDN, DSL, wi-fi, napalovačka, euroregión, projekt, fondy, PHSR, aproximácia, negociácia, delimitácia, zelená lúka, hnedá lúka a podobne. Lekárom sme dlho dávali peniaze do vrecka, potom 20 korún oficiálne, a potom zas neoficiálne. V našom meste sme špekulovali o budúcnosti „prérie“, reorganizovali škôlky, trápili sa s nemocnicou a hádali sme, kto na druhý deň zbada ako prvý anonymný plagát o našich radných. Postupom času sme sa stali Detroitom Európy, tigrom s rovnou daňou, aby sme sa potom mohli vybrať treťou cestou, ktorá, keď sme na ňu vstúpili, už nebola treťou, ale cestou ľudí práce. Bol nám ponúknutý čilský dôchodkový model, ktorý sa sekal, sekal, až sa dosekal na niečo, čo len zďaleka pripomína riešenie otázky dôchodkového zabezpečenia a ktorý sa seká naďalej, pričom pyramidová hra zvaná štátny dôchodkový systém pomaly ale iste speje k vyvrcholeniu – kolapsu. Slogan „Kto nekradne, okráda vlastnú rodinu“ nahradil ďalší, „Štát sa o nás nepostará, musíme sa o seba postarať sami“. V prípade dôchodkov je si to však ťažké osvojiť, keď sa aj sám štát snaží toto tvrdenie vyvrátiť.

Je to ono? Odpovedať si musí každý sám. Mali sme odlišné predstavy a máme ich dodnes. November 1989 nám všetkým poskytol dôležitú vec. Že ich mať môžeme.

Ladislav Levický

Anketa

V ankete sme oslovili niekoľkých z vás s otázkou, čo pre vás znamená 17. november 1989. Na rozdiel od iných ankiet mnohí nechceli odpovedať, niektorí odpovedať nevedeli a niektorí neskôr svoju odpoveď stornovali. To, že odpovede budú rôzne, sme predpokladali. Ale to, že táto téma bude pre toľkých natoľko citlivou, že budú mať problém s verejným vyjadrením svojho názoru aj 20 rokov po novembri 1989, sme nečakali.

Ladislav Virág

Od novembra 1989 som očakával, že týchto mafianov zastavia a nie, že sa z nich stanú milionári a dostanú voľné ruky, banky a dnes to už nemá ani kto splácať. A teraz to znášame všetci. Boli to tí istí komunisti, ktorí dnes sedia vo vláde. Sú to tí istí a vtedy to využili. Koľko je tam nekomunistov? Ak poviem, že tri percentá, tak veľa hovorím.

Mária Murcinová

Prežila som socializmus a žijem aj v tomto nepodarenom svete, a môj názor je, že mladým, starým, vlastne všetkým bolo vtedy lepšie. Teraz je dobre len tým, čo sa nahrabali.

Zolt Csudai

Teraz je to lepšie. Je sloboda. Môžem ísť, kam chcem. Robím, čo chcem.

Adriana Csudaiová

Sedemnásť november? Deň študentstva. A 17. november 1989 znamenal zmenu. Či k lepšiemu alebo nie? Čo sa týka pra-

covných príležitostí, nie je to lepšie, ale čo sa týka životného štýlu a životnej úrovne, je to lepšie. O tom by sa dalo veľa hovoriť, čo je lepšie a čo nie. Vtedy bola sociálna istota 100 %-ná a teraz ju nemá nikto.

Klára Poláková

Boli veľké očakávania, no dopadlo to inak. Bojovali sme za demokraciu a pritom to nie je až taká demokracia, lebo niektorí ľudia sú veľmi bohatí a niektorí veľmi chudobní. Stredná vrstva zaniká a je to preto, lebo tí, čo sa mali vtedy dobre, majú sa aj teraz a tí čo sa vtedy nemali dobre, nemajú sa ani teraz...

Pavol Dobrovický

Šport mám rád, ale politiku nenávidím. Správy však sledujem. November 1989 zmenil veľa. Určite.

(šh, rg)

Tristo jazykovedcov 2

Zákon o štátnom jazyku kriminalizuje jazyk. Pál Csáky ním myslí predovšetkým maďarčinu. Zároveň mu vyrazil zub, ktorým sa chcel prehrýzť k statusu maďarčiny ako druhému štátnemu jazyku. Jeho náprotivok Slota v ňom vidí odlesk zákona na ochranu republiky pred jazykovou diverziou a Durayovou stratégiou cesty k autonómizácii, osamostatneniu a odtrhnutiu juhu Slovenska ešte južnejšie. A že Slováci s Maďarmi si nerozumejú. Akožby nie? Veľmi dobre.

Dajte si to dokopy a celý, možno nezmysel, máte pohromade. Avšak, predsali, žeby spomienky na budúcnosť? Pozdravujem Viktora Orbána (Rimaszombat 17. 10. 09). I Hedvigu.

Ústavné zriadenie je možné zmeniť len ústavnou cestou. Ostatné sú pokračovaním politiky inými prostriedkami. Kedy a komu padne prvá tehla na hlavu?

Problém Kosova je náboženský, etnický a ekonomický. Príčinou sporu v Belgicku sú chudobnejší Vlami.

So situáciou v stredovýchodnej časti Európskej únie málo porovnateľné. Epicentrom reintegračných snáh je rozpínanosť Maďarska. Pod zámienkou domnelej a dojemnej starostlivosti o maďarské menšiny vo svojom okolí. O svoje menšiny a vlastných Rómov sa nestarajú. Možno ani ako my, hoc netrifame sa do „čierneho“. (Žiadna nárážka na farbu. Fakt. A metafora.) Segregácia, nesegregácia. Predbežne sa to celé skončí metodickým pokynom k zákonu a dobrou vierou v pokoj. Neskončí.

Radšej by som malú novelu po konsenze všetkých dotknutých. Vráťane nemálopočetných Rómov, vydávajúcich sa za Maďarov. Alebo Čechov. Lebo to je lepšie. Nemajú vlastných tribunov. Ani sebauvedomenie.

Ešte radšej by som poslal malú domov a staral sa o svoj vlastný jazyk. Slovenčinu. Drvíme cudzie jazyky a na vlastný, materinský, ondíme. Slovom i písmom.

Hospodársku súťaž doplniť súťažou o kvalitu a spisovnosť v používaní jazyka v oficiálnom spoločenskom a služobnom styku. Od prezidenta až po vrátnika a recepcného. Alebo úradníka. To sa už vôbec nedá dosiahnuť a vynútiť zákonom, čo i akokoľvek v súlade s ústavou, príkazom alebo pokutami a sankciami. A už vôbec kriminalizáciou. Tak.

Lesk a bieda používateľov jazyka v hovorenom i písomnom styku a komunikácii. Bezprizornosť, neznalosť, neistota, habkanie. Vzájomné odkukávanie, odpisovanie (ponad plece ako v škole), odpočúvanie. A dobrá viera v preberaní zlých vzorov, chybných tvarov, spojení, zvrátov. Tristo jazykovedcov! Tisíc dvesto jazykovedcov!

Jazykovedci mlčia. Robia si svoju vedu. Formulujú slovenčinu. Kodifikujú a rekodifikujú. My rešpektujeme-nerespektujeme. Prípadne sa nechajú zneužiť na politiku.

Na pragmatických úrovniach si neplnia svoju úlohu vôbec, nepostačujúco alebo chybné jazykovi poradcovia, redaktori, korektori.

Z televízie, rozhlasu, printových médií rinú sa, z tlačiarň vypádajú nepodarky (i knihy)

s gramatickoštylistickými a tlačovými chybami, nespisovnými výrazmi a jazykovým nevкусom ako znakom chýbajúceho citu a zmyslu pre krásu a bohatosť v jazykovom priestore a čase slovenčiny. Kedysi neprípustné. Čítim v tom prekrytie biznisom, zhustovanie informačných tokov, ktoré sa derú kade-tade, žiaľ i kade-ako, von, všetkými možnými kanálmi a výpustmi. Niet času. Prestávame stíhať. Nezdržujeme sa malichernosťami. Musíme ísť dopredu. Strácame dych. Lebo otvorená, informačná a znalostná spoločnosť. A nestíhame. Horkýže znalostná! Technokrati s dostatočnou zo slovenčiny.

A Maďari sa tak snažia! Svoj jazyk usilovne vyvážajú, kde sa len dá. Ako im „politická vôľa“ kade-tade dovoľí. Slovenčinu sa ku nám chodia učiť cudzinci. Slovaski.

Vedomosti z gramatiky v školských písankách a zošitoch nevidno. Žiaci sú myšlienky bezdiakritickými esemeskami. Čoraz viac používajú počítač. Listy nepíšu. Četujú, majľujú. Pero takmer nepoznajú. Vlastný rukopis je na útlme. Narastá počet sekundárnych dysgrafikov. Neschopných chytiť pero do ruky. A takmer úplne prestali čítať. Ideme s dobou. Toto je daň.

A problémy s dvomi písmenami slovenskej abecedy. Pre neznalosť gramatiky. Tá sa v praxi utvrdzuje čítaním, počúvaním rozhlasových hier pre deti a mládež, nedelných rozprávok. Zlatý rozhlas! Vytratil sa z centra pozornosti detí a mládeže. Jazykové schopnosti a zručnosti v slovenčine upadajú a narastá znalostná a praktická negramotnosť.

Bez dvoch písmen by slovenčina stratila sexualitu. Má v sebe mužský, ženský element i čosi medzitým. Znaky svojej tvrdosti, mäkkosti i obojakej. Ostala by rigidná (neohybná, stuhnutá). Podaktorí by aj združenie, či stranu založili. Len aby ho zrušili. Iba nedomyšleli, ktoré. Obe? Zasa nedomyšleli. Náhradu. Také písmeno nie je. Jazykovedci (grafematici) pracujte. Vymyslite. Kodifikujte.

Hoc cudzie slovo, sú medzinárodne prijatými lexémami (slovníkovými jednotkami), šetriacimi energiu a čas: rigidita (Tema con variazioni): rygydyta, rygidita, rigydyta, rygydita, rygidyta, ktorá Gita? Gyta? Istý V.M. z L.V. (prezumpcia nevinny) v koncovkách predmetných substantív (podstatné mená) pri ich skloňovaní v plurále (množné číslo) „zaraďuje“ tvrdé „Y“ (tankisty, komunisty, demokraty) ako nárečový, nie spisovný prvok. Tvrdý elektrodemokrat.

Jeden minister je Rusín. Nielen menom (nič proti menu). I rečou (fonetika, prízvuk, akcent, nič proti nárečiu, etniku). A poznať. Úžasnými nápadmi. Najnovšie školeniami k vlastenectvu. Z jeho úst by mala znieť spisovná a čistá slovenčina. A práve tá (!) je štátnym jazykom. Najmä v oficiálnej komunikácii. Všet, pán Maďarič?

Slovenčina za naše slabé stránky nemôže. Nechajme ju na pokoji, „Y“ a „I“ k nej patria ako ťave hrby. Tak. Nech sa rozvíja slobodne ako otvorený (dnu i von) nádherný a úžasný jazykový dorozumievací systém jeho nositeľov, používateľov

a rozvíjateľov, Slovákov.

Radšej súťaže a školme sa v ortoepii (správna výslovnosť). Vo verejnom jazykovom prejave. Všetci verejní činitelia, na ktorejkoľvek úrovni a poste (od prezidenta a predsedu vlády k vrátnikovi a rozhlasovej hlásateľke mestského úradu) sú nám vzormi-nevzormi. Obzvlášť deťmi a mládežou. Učíme sa aj od nich. Kadečomu. Nielen jazyku. Ale aj morálke, etike a mravnosti. Najmä od tých najvyšších.

Všetkým je všetko posledné. Televízii, novinám, rozhlasu. Každému a vždy. Iba posledné. Ako tesne pred Apokalypsou. Boženici si mädlia ruky. Zapadá im to do prorociev. Posledná je iba rozlúčka so zosnulým, posledným dňom roka Silvester. Tie pred ním sú ostatné, ostávajúce, predošlé, uplynulé, predchádzajúce. Pozri slovníky KSSJ, SSS.

Prvotnú a hlavnú zodpovednosť nesie verejnoprávna televízia a rozhlas. Ostatní odpozerávajú a odpočúvajú. Noviny odpisujú. Spravidla všetky. Nikomu to nevaďí. Dostalo sa to i do filmu, seriálov, na ulicu, všade. Ako jeden zo znakov dobovej jazykovej (nielen hospodárskej) krízy a stagnácie rozvoja slovenčiny a bohatosti jej slovnej, synonymickej zásoby.

V televíznych a rozhlasových diskusiách sa prestaňme „baviť“. Vymieňajme si názory, polemizujme, oponujme, beseďme, zhovárjame sa. Baviť sa znamená nezodpovedne zlahčovať to, čo povieme. Bavíme a zabávame sa v kabarete, cirkuse a estráde. Alebo v krčme.

Jazykovedci mlčia. Robia si platenú prácu. Tí, platení za jazykové poradenstvo, redaktori, korektori, mlčia tiež. Ich autoritu nepoznať v televízii ani v rozhlase. Pokojne nechajú spravodajských redaktorov(ky) nesprávne skloňovať. Dennodenne. Bezo zmien k lepšiemu. Trebárs, zatiaľ čo ja vchádzam do pavilónu, oni vychádzajú z pavilónu. Pavilónu je to jedno, ale mne, pravidlám skloňovania (2. a 3. p.j.č.) a slovenčine nie. Do pavilónu ať vchádzej Česi.

Televízni a rozhlasoví redaktori vzájomne sa učia. Odpočúvaním. A my od nich. Z televízneho spravodajstva. Následne z mestských a miestnych rozhlasov. Aj naše deti. A učiteľia sa môžu aj rozdrapiť. Nikomu to neprekáža. Prečo by malo práve mne? Najradšej by som šiel pásť ovce. Tritisíc jazykovedcov!

Čo znamená „strašne krásny“? (tieto dve slová si významovo odporujú)

I. Hrubaničová pre SME spracúva nadväzovanie. V metarvine. Používateľov jazyka treba naučiť spodobovať (asimilácia): sme-zme, SME sa nespo-dobuje. A v zámene tie sa „t“ namäkkí.

Začať už konečne odporúčať. Nie doporučovať. To je o rekomando zásielkach. A poštových, doručovacích službách. (Mimochodom, vieme písať adresy na listy?) Někomu, něco, doporučují, navrhuji, Česi. My odporúčame, navrhujeme, radíme.

Skrátiť tvary potenciálny (možný, v možnosti) a emocionálny (emócia, cit) na potenciálny a emocionálny. Odstrániť zmlátky v aplikácii rytmického zákona (vozík-vozičkář, záchrana-záchránář,

médium-médiá-médiam).

Postavením sa na váhu zisťujeme (meriame) svoju hmotnosť (neprezradím, mám bezpečnostnú previerku). Nie váhu. Tú môžu mať naše slová a sľuby aj vo význame validity (nie hmotnosti), lež sily, platnosti, hodnoty. Trebárs dôchodku po jeho valorizácii.

V mestskom rozhlas propagovať, obchodoch kupovať, doma prať bielizeň, šatstvo, odevné súčasti a zvršky. Nie prádlo (ať ho nakupujú, prodávajú a perou Česi a čechoslovakisti).

Vstrebávanie anglikanizmov (writer-vrajter). A mnoho ďalšieho. V základnej pragmatickej (užívateľskej) rovine.

K prechýľovaniu. Edit Bauer(ová). Denisa Cibulka(ová, aová?) Blbosť. Bauer je Bauer a Cibulka je Cibulka. Cudzie mená a priezviská. Ako

Janis Joplin. Nie Janisa Joplinová. Brrr. Nechajme ich na pokoji. Ako sú. A chcu byť. Majú na to právo. V akom tvare chcu.

Aj to Pajero je pachero. Nie padžero. Prihorlivi jazykovedci. Už sme inde. Nie iba na Slovensku. V únii. A chceme byť svetoví. Lebo.

Volám po televíznych a rozhlasových poradiach. V mienkotvorných denníkoch. Aj regionálnych novinách.

V jazykovom prejave televíznych a rozhlasových redaktorov by mal byť citelný vplyv jazykových poradcov (hlasová výchova, fonetika, artikulácia, ortoepia).

Tam i tam sú však vlajkové lode slovenskej ortoepie. Krása verbálnej (hovorenej) slovenčiny je nielen v melodike, ale aj v horizontálnom rozložení temporytmu (agogika), primerane proporčným

znením samohlások (vokálov).

Pre STV a SRO pracuje vynikajúca I.R. Na SRO3 (Devín) je ortoepickou špičkou T.L. Jazykový zmysel, cit, počutie, intonácia (melodika), frázovanie. Rozhlasovému Esprit(u) kraluje S.M. Poradne by nemali však suplovať učiteľov v ich povolani (povolnosti), poslaní a profesii. V slovenských školách hovoria, píšú, vzdelávajú a vychovávajú žiakov a študentov v slovenčine i k slovenčine! Aj matematikári a fyzikári. Jedna učiteľka prebehla k hraničiarom. Má znalosti zo zemepisu.

Prácu učiteľov, jazykových poradcov a textových editorov suplovať nemienim. Nie som za ňu platený. Iba ak. Nie som ani jazykovedec. Ani učiteľ. Iba používateľ slovenčiny. A stále na sebe pracujem.

Juraj Režo

Pracovný seminár o problémoch v učení

Počas našej praxe školského psychológa sa stretávame s fenoménom, že s ťažkosťami v učení zápasí mnoho detí. Dôkazom toho je i množstvo žiakov vyšetrených v našom Centre špeciálno-pedagogického poradenstva. Naším cieľom je poradni je ťažkosti u žiakov nielen identifikovať, ale im aj poskytnúť adekvátnu pomoc. Pomoc sa netýka len samotných žiakov, ale aj učiteľov a rodičov, ktorí sa týmto deťom venujú a pracujú s nimi v školskom a domácom prostredí.

Počas minulého školského roka vznikla iniciatíva zorganizovať pracovný seminár, ktorého obsahom by bola diagnostika a náprava oslabení výkonu a s ním spojených ťažkostí v učení u detí. Po nadviazaní kontaktu s pozvanou lektorkou Mgr. Veronikou Eliášovou z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie pre obvod Bratislava 1, sme určili termín pracovného semináru s názvom Čiastočné oslabenie výkonu – 14. október 2009. Oslovili sme okolité školy, s ktorými aktívne spolupracujeme a školy, na ktorých majú zriadenú

funkciu školského špeciálneho pedagóga, ako i špeciálnych pedagógov pôsobiach na našej škole. O seminár prejavili záujem aj školskí psychológovia či samotní riaditelia škôl.

Na seminári sme aj počas prestávky zostávali pri spoločnej téme – príčinách ťažkostí našich detí v učení a poskytovaní pomoci. Zo seminára sme odchádzali plné elánu a snahou účelnejšie pracovať s deťmi s ťažkosťami v učení. Do budúca si zaželajme, aby nás tento elán neopustil a aby sme dokázali presvedčiť čo najviac rodičov, ktorých aktívna spolupráca je nevyhnutná, aby na svoje deti nezaobdávali, venovali sa im a pomohli im aj s našou pomocou prekonať ich ťažkosti.

Vďaka patrí Mgr. Veronike Eliášovej, ktorá bola ochotná vycestovať a podeliť sa o svoje vedomosti a praktické skúsenosti, ako aj aktívnym účastníckam za snahu o ďalšie vzdelávanie. **Mgr. Katarína Matušková, školský psychológ v ŠZŠ a CŠPP v Želiezovciach**

Zamkli sme si hlasy do trezoru krásy

13. októbra 2009 sa v budove katolíckej fary stretlo desať dievčat a slečien s cieľom, ktorému muselo ustúpiť aj školské vyučovanie. Speváčky moderných duchovných piesní z Farnosti sv. Jakuba v Želiezovciach si prišli zaspievať tak, ako nikdy predtým - do profesionálnych nahrávacích mikrofónov. Suterénna farská miestnosť sa od rána do neskorého popoludnia premenila na nahrávacie štúdio. V jednom rohu vyrástli stojany s mikrofónmi ako bobrie chvosty, druhý zaplnilo množstvo hudobných nástrojov a na stole sa usadil obrovský mixážny pult s počítačom. Nahrávaciu techniku priviezol z Bratislavy do Želiezoviec spevák, skladateľ, textár a majster v kulturistike, Richard Čanaky. Vďaka jeho ochote pomáhať nepoznaným umelcom, radám a obdivuhodnej trpezlivosti, sa dievčatám podarilo kvalitne nahráť trinásť piesní – modlitieb. Malé i veľké tvorkyne sa tešia na finálne verzie skladieb, ktoré si budú môcť vypočuť začiatkom decembra. Očakávaný CD

album dostal názov JA ŤA OSLÁVIM. Ide o fragment textu z piesne Braňa Letka: „Ty si Boh, ktorý vládne na zemi / Kto ti chválu vzdá, ak nie my? / Ja ťa oslávim...“ Väčšina piesní pochádza z repertoáru hudobného prúdu praise & worship, čiže súčasnej kresťanskej hudby chvál a zvelebenia. Speváčky a hudobníčky spracovali skladby od Chrisa Tomlina, či Michaela W. Smitha. Piesne sú

čírým obrazom viery mladých. V jednej chvíli sa v nich zrkadlí Božia moc, sláva a majestát, v ďalšej nečakane zmlknú v bázní

pred neopísateľným tajomstvom Božej lásky a meditujú. Ich „počúvanie“ teda nie je vôbec jednoduché, vovádza do modlitby a tlmočí pestrofarebnú paletu pocitov veriaceho človeka. K tónom klavíra a gitary, veselému džeme a tamburíne sa pridružujú nielen zborové viachlasné, ale aj početné sólové spevy. V určitých skladbách tak zaniká efekt zboru, vyznievajú komornejšie a približujú sa vlastnostiam piesní populárnych skupín. Osobitnú kapitolu v obsahu piesní tvoria tri zhudobnené modlitbičky od Milana Rúfusa s folkovým charakterom – Modlitba za starkú, Plachá modlitba za mamkino srdce a báseň – modlitbička. Ako bolo na počiatku. Sú umiestnené na konci, úplne originálne, vymyslené speváčkou, ktorá napísala tento článok a naspievané sympatickými detskými hlasmi. Uskutočnenie sna „nahráť vlastné cédečko“ by nebolo možné bez finančnej podpory mnohých Želiezovčanov, ktorým touto cestou zo srdca ďakujeme.

Juliana Sersenová

Chríпка, sezónna aj pandemická hrozba

Každoročne vo svete usmrtí epidémia chrípky asi pol milióna ľudí. Výskyt chrípky vedie k výrazným ekonomickým stratám a k vysokej chorobnosti v populácii. V prípade rizikových skupín, ku ktorým patria starí ľudia, onkologickí pacienti ale i pacienti so závažnými chronickými chorobami ako je cukrovka, kardiovaskulárne ochorenia, ochorenia dýchacieho systému, nevynímajúc i malé deti, je možné hovoriť o riziku epidemickej úmrtnosti. Najčastejšou z príčin úmrtia v prípade ochorenia na chrípku je zápal pľúc.

Ako „chrípková sezóna“ je na severnej pologuli spravidla označované obdobie od 40. kalendárneho týždňa aktuálneho roka do 18. kalendárneho týždňa nasledujúceho roka. Chríпка sa veľmi často chápe ako infekčné

ochorenie dýchacích ciest. Klinické príznaky začínajú náhle z plného zdravia do 48 – 72 hodín po nákuze. Postihnutý jedinec je celkovo schvátený, má vysokú horúčku až 40°C, silné bolesti svalstva, kĺbov a hlavy. Chríпку ako závažné ochorenie berie skutočne vážne skupina ľudí vo vyššom veku.

Keďže chrípka je infekčné ochorenie, pri ktorom sa pôvodca ochorenia šíri v populácii veľmi rýchlo a s vysokým efektom, rozhodujúce zabránenie vzniku väčšieho rozsahu ochorenia je prevencia a to v podobe vakcinácie (očkovania) čo najširšej časti populácie. Je najúčinnším prostriedkom na zníženie nepriaznivých dôsledkov chrípky. Očkovacia látka proti chrípke je špecifická tým, že sa pre každú sezónu mení jej zloženie, keďže sa sezónne mení aj chrípkový ví-

rus. V súčasnosti sú u nás dostupné očkovacie látky obsahujúce kmene vírusu chrípky, ktoré pre nadchádzajúcu sezónu každoročne vo februári odporúča skupina expertov svetovej zdravotníckej organizácie. V Slovenskej republike sú pre sezónu 2009 – 2010 k dispozícii tri druhy očkovacích látok proti chrípke: Vaxigrip a Vaxigrip junior, Fluarix a Influvac. Účinnosť očkovacej látky v organizme nastupuje po 10. dňoch od očkovania. Účinnosť vakcíny spočíva v prevencii alebo v zmiernení priebehu klinických príznakov ochorenia.

V prípade chrípky je stále platná stará záhada: „Lepšie je sa na ňu pripraviť, ako s ňou bojovať.“

MUDr. Adriana Czigányiová,
MPH, RÚVZ Levice

Podvody „a la práca z domu“

Ak ponuka práce z domu vyzerá príliš dobre na to, aby to bola pravda, tak to asi aj tak bude. A ak ste požiadaní o peniaze vopred, buďte obozretní.

Webové stránky, ktoré sľubujú veľký zárobok s malou alebo žiadnou prácou, sú veľmi lákavé aj v dobrých časoch. S mierou nezamestnanosti v USA na úrovni 7,6 % a očakávaním, že sa ešte v tomto roku zvýši, je väčšia šanca teraz viac ako kedykoľvek predtým, že sa ľudia stávajú obeť podvodov „a la práca z domu“.

Získajte prehľad

Podvody „a la práca z domu“ sľubujú, že si môžete zarobiť tisíce dolárov priamo vo vašom dome s malou námahou. Tieto podvody vám zdanlivo ponúkajú zamestnanie vkladáním brožúr do obálok alebo ponúkajú pracovať pre vzdialené lekárske faktúrovacie centrum. V oboch prípadoch ale za možnosť pracovať z domu budete musieť platiť peniaze vopred. Podvodníci však zhrabnú vaše peniaze - a nechajú vás s prázdnyimi rukami. Podľa FBI sú podvody „a la práca z domu“ opäť na vzostupe. A to vrátane ponúk práce ako „prevod finančných prostriedkov“ alebo

„zasielanie výrobkov poštou“. V rámci týchto programov ste možno boli využitý na získanie hotovosti z legítimných bánk bez vášho vedomia, alebo zaslanie kradnutého tovaru zločincom.

Podvody typu „Záhľadný nákupca“ sa tiež čoraz viac objavujú. V tomto prípade sa obeť prihlásiť za „Záhľadného nákupcu“, získajú falošné šeky a ich úlohou je dať si ich vyplatiť a previesť prostriedky do spoločnosti so sľubom získania časti peňazí. Ale v skutočnosti sa snažíte o vyplatenie falošných šekov.

Pozor na spracovávanie kupónov

Organizácia The Better Business Bureau (Ochrana spotrebiteľov) varuje pred podvodmi pri spracovávaní kupónov. Pri tomto podvode vyplatia obeť vopred stovky dolárov, aby mohli získať prácu na spracovanie kupónových zliav pre dobre známe spoločnosti. Namiesto získania počiatočného balíka s inštrukciami pre spracovanie zliav, ľudia, ktorí sa zaregistrovali, dostanú iba návod na to, ako zarábať peniaze vystrihovaním kupónov z novín a časopisov a ponúkaním ich prostredníctvom e-mailov a blogov cez internet. Nielenže sa ľudia sťažujú, že stra-

tili stovky dolárov na počiatočné poplatky, ale navyše ich kreditné karty boli účtované mesiac čo mesiac.

Ako na to

Po prvé, poznajte, aký druh podvodov je v obehu. Hoci americké webové stránky ponúkajú viac možností a informácií ako sa pred podvodmi chrániť, u nás nezaškodí občas sa pozrieť na stránku Ministerstva vnútra „www.minv.sk“. Pravidelným sledovaním správ a zdravou nedôverou voči lákavým ponukám sa dá tiež predísť tomu, aby ste sa dali zlákať podvodníkom. Hlavné nikdy neprezrádzajte vaše osobné údaje alebo neposielať peniaze na ponuky „práce z domu“, ak ste si spoločnosť dôkladne neoverili.

To, že niektoré podvody u nás nie sú rozšírené alebo ešte nie sú známe neznamena, že sa neobjavia. Nezaškodí byť obozretný a vedieť niečo o nich vopred. Zvyčajne sú podvodníci krok pred zákonom. Možno po prečítaní tohto článku budete vy o krok pred nimi.

Gerri Willis, CNN
Norbert PAUL

Prípad princa Hamleta s duchom, alebo niečo smrdí v štáte dánskom

Keď sa Dán Hamlet stretol s duchom, ani netušil, že ten duch je onen duch. Na to, že onen duch je tento duch, prišiel Karči, Marx. Vo svojej radosť, hľa, nazval ho duchom komunizmu. Tento duch prebrázdil krížom-krážom celú Európu, potom sa diskretné vzdialil do teplejších krajín. Strašit! Teraz, dvadsať rokov po nežnej revolúcii, div sa svete, duch sa vrátil (sic!). Mám nočnú moru. Sníva sa mi, že duch ani neodišiel. Len sa hybernoval.

Pripomínam, že duch je mimoriadne adaptabilný. Nahodil si prestrojenie. Do maskulinného prestrojenia protekcie, korupcie, šovinizmu, nacionalizmu a veselo straší a straší... Je vytrvalý, ten duch náš milý. Je

ako bakelit. Nezničiteľný.

Poviem na rovinu. Niečo smrdí v štáte dánskom. Bolo by treba vyvetrať, keď sme to neurobili po nežnej. Lepšie neskoro ako nikdy. Hlásim, v našej krajine nič nového. Iba revolúcia zjedla svoje deti.

Spoluobčania, Želiezovčania, priatelia!

Nezabudnite, proti smradu je najlepšie poriadne vyvetrať. Pokiaľ nie sme v ponorke. Nezniesiteľný zápach sem alebo tam, v ponorke je zakázané otvárať okná. Potopili by sme sa. Našťastie nemáme more. Takto aspoň môžeme raz štvorročne vyvetrať, a tak je to dobre...

Dezider Adamcsek (Dede Adams)

Želiezovské spomienky

Princ Karl Auersperg a „Takács Andri bácsi“ - 1942

Spomínať je krásne. Postupom času sa aj na to menej príjemné spomína väčšinou v dobrom. Asi každému sa to, čo sa udialo v minulosti väčšinou javí krajšie, než to v skutočnosti bolo.

Pred niekoľkými týždňami mestské zastupiteľstvo ocenilo potomkov zakladateľa Esterházyovského kaštieľa udelenímestskej ceny na rok 2009 – Pro urbe (Pre mesto). Ved

Ondrej Takács v súčasnosti

práve majiteľom kaštieľa môžeme pripísať zásluhy o dynamický rozvoj nášho mesta. Boli to oni, čo postavili kaštieľ, vytvorili krásny anglický park, Schubertov fenomén, vybudovali sieť úzkokolajnej železnice, začiatkom 20. storočia postavili pevný most cez Hron, tehľňu, založili sústavu hospodárskych budov, ktorá dlhodobo slúžila ako základ pre neskôr úspešné Štátne majetky Želiezovce. Jednoducho neodškriepiteľne formovali a modernizovali naše mesto.

Do zimy 1944 tu s poslednou grófkou Ernestínou býval aj jej synovec Princ Karl Auersperg so širokou rodinou. Práve početná rodina princa Auersperga spestrila život v kaštieli a rozľahlom panstve. Princ mal päť dcér a dvoch synov. Práve najstaršie z detí – Karl a Henrik mali povest nezbedníkov. Mali vlastných učiteľov a výnimočne dobre sa učili. Boli však aj neposední a hraví. Medzi želiezovskými deťmi mali mnoho priateľov, s ktorými sa v rozľahlom parku často hrali. Medzi nimi bol aj dodnes žijúci Andrej Takács (nar. 1923). Tento sympatický, dnes už 86-ročný Želiezovčan si dodnes spomína, ako často ho chválili za jeho usilovnosť. Po pracovnej dobe sa hrával s deťmi princa Auersperga.

V jednu augustovú nedeľu však došlo ku konfliktu. Pred obedom sa vtedy už 18-ročný Andri zúčastnil na katolíckej omši v miestnom kostole vo svojom najlepšom oblečení a v jedinom klobúčiku. V pravej bočnej časti chrámu si vypočuli omšu aj deti princa Auersperga.

Po omši sa nezávisle od seba vrátili do kaštieľa. Neposedný 12-ročný princ si po nedeľnom obede vyšiel do parku. Na pleciah mal vzduchovku, akoby sa hral na poľovníka. Len niekoľko metrov od neho kráčal aj Andri. Zrazu mladý princ Karol schmatol Andrimu klobúk a jediným šmahom ho vyhodil do vzduchu, bleskovo zvesil pušku a stihol aj vystreliť. Trafil. Andri registrujú široký úsmev úspešného strelca neváhal a taktiež bleskovo vylepil prekvapenému princovi zaucha. Samozrejme to malo svoju dohru. Andri bol ešte v to popoludnie zavolaný do kaštieľa pred matku mladého nezbedníka. Prekvapivo však nedostal vý-

Princ Karl v mladosti

poved ani pokarhanie, len ho upozornili, že to mal riešiť iným spôsobom. Určité napätie sa uvoľnilo až na vianočné sviatky, keď Andri od mladého Karla Auersperga dostal prvú kravatu. Úspešný strelcec mu ju po podaní ruky osobne uviazal na krku.

Od tejto milej príhody však ubehlo už viac ako 67 rokov. Obaja účastníci príhody dodnes žijú, jeden v Rakúsku, druhý v Želiezovciach. Je veľká šanca, že keď 79-ročný princ Auersperg pricestuje, aby si prevzal mestské ocenenie, stretne sa aj s 86-ročným Andrim Takácsom a opäť si podajú ruky. Dúfam, že pri tom bude aj niektorý mestský novinár a urobí z toho fotografiu do mestského archívu...

Pavel Polka

Zoznamovali sa s novou knihou

Ostatné podujatie Literárnej kaviarne, organizované Mestskou knižnicou v Želiezovciach, sa 14. októbra odohrávalo v novom prostredí. Záujemcovia sa zišli s tvorcami publikácie Žili medzi nami Helenou Zubčekom a Pavlom Polkom v jednej z miestností Domu kultúry, kde, zachovávajúc kaviarensku atmosféru, boli hosťami novootvorenej kaviarne Miracle. Okruh záujemcov tvorili najmä skôr narodení obyvatelia mesta, ktorí si, ako neskôr vysvitlo, živo pamätali na svojich bývalých spoluobčanov, svojím osudom smutne preslávených hrdinov aj knihy o želiezovských Židoch, zapĺňajúcej akúsi medzeru v lokálnom chápaní novodobých dejín.

V úvode sa autori rozhovorili o svojich

pohnútkach, ktoré ich viedli k napísaniu knihy, o samotnej tvorbe publikácie a o zaujímavostiach, s ktorými sa stretli počas písania. Po čase sa do diskusie zapojili aj ostatní prítomní, jeden po druhom začali spomínať na svojich bývalých susedov a známych. Z nedávno ešte takmer súvislej hmly zabudnutia sa vynárali nové a nové mená, s ktorými sa spájali občas legendárne, občas horkosladké historky, siahajúce až do šťastných mierových rokov medzivojnového

obdobia, keď sa ešte nevedelo, aké trápenia čakajú vyše stovku Želiezovčanov: židovské zákony, označovanie, vylúčenie, neľudské zaobchádzanie, arizácia, koncentráky, smrť.

Niektorí účastníci Literárnej kaviarne dokázali spomínať len so slzami v očiach.

Ako sa ukázalo, pamätníci majú na Židov v Želiezovciach samé pozitívne spomienky. Názory sa však rozchádzali v tom, či kniha mala alebo nemala uvádzať mená arizátorov a tých, ktorí Židom cielene a horlivo ubližovali. Autori sa rozhodli ísť cestou zmierenia a nevyvolávania nepokojov v súčasnosti pre udalosti pred 65 rokov, niektorí z prítomných by však považovali za potrebné poukázať na to a uvádzať mená nielen v prípade správnych, ale aj v prípade nemorálnych skutkov. Len tak sa podľa nich môže daná kapitola v histórii mesta definitívne uzavrieť.

Podujatie trochu vybočovalo z radu Literárnych kaviarní i kultúrnych podujatí všeobecne. Nielen kaviarenskou atmosférou nenútenej diskusie mnohých prítomných, ale aj akousi spontánnou dvojazyčnosťou, ktorá pôsobila neunavujúcim, osviežujúcim dojemom.

(ck)

* Šport *

Ivan Sasváry (Želiezovce, 29. 9. 1934)

Jeho mama pochádza zo Szepsiszentgyörgy zo Sedmohradská (Rumunská). V rodine boli dvaja súrodenci, spolu so sestrou Líviou. Chodil do slovenskej občianskej školy, neskôr, v roku 1950 sa stal študentom novootvoreného maďarského gymnázia v Komárne. Po jeho absolvovaní študoval ďalej na dvojročnej stavebnej škole. Ako dieťa nahaňal loptu so svojimi rovesníkmi na zelenom trávniku pri areáli ČSAD. V tom čase účinkovali v družstve dospelých mená ako Schlezinger, Újváry, Aurel Nagy alebo bratia Mezölakyovci. Rodičia ho zapísali do hudobnej školy, aby získal akceptovateľnú zručnosť v hre na husliach. „Po husliach som sa ponáhlal na grund a puzdro na husle slúžilo ako žrdka. Pánovi učiteľovi Sztruhárovi sa nepodarilo vychovať zo mňa huslového virtuóza.“ Ako 13-ročný účinkoval v dorasteneckom družstve, pôsobiacom v divízii. Stretávali sa s družstvami zo Zlatých Moraviec,

boku Recsicsa, Mészároša, Fonóda a dvoch Moravčíkovcov. Po trojročnom období sa vrátil do svojho rodného mesta, kde rok pôsobil v I. A triede. „Prvého mája 1954 sme hrali priateľské stretnutie proti Opatovej. O niekoľko dní som dostal odkaz, že by ma radi videli v družstve tejto novohradskej obce. Neváhal som dlho a prijal som pozvanie.“ Ako 21-ročný sa dostal do Ružomberka na základnú vojenskú službu, kde strávil dva nezabudnuteľné roky, dokonca účinkoval aj v reprezentačnom výbere kraja. Srdce ho však ťahalo do Želiezoviec, kde až do ukončenia svojej kariéry v r. 1968 pomáhal nášmu družstvu. Tréneri ho zaraďovali najmä na post pravého kridla. Je pravda, že nedával mnoho gólov, jeho hlavnou prednosťou bola rýchlosť a driblérska technika. Mal však výborný cit pre loptu. Rád spomína na zápas, na ktorých nastúpil v želiezovských farbách v Prahe. Naše A družstvo zdolalo doraste-

necký reprezentačný tím 3:2. Nezabudne ani na stretnutie proti starým pánom Vasasu, kde hral proti Berendimu, Mihályovi Tóthovi či Radulyovi. Aj dnes spomína na spoluhráčov: Vojtecha Méryho, Štugela, Imricha Urbána, Buntu, Botku, Bozsényika, Csikósa, Ōcsiho Nagya, ale aj na neoblomných funkcionárov: Sallaiho, Bođu, doktoru Sýkoru, doktora Cziroka, Ľudovíta Pásztoru, Bajkaiho, Markovicsa či Jozefa Tótha. Nikdy nechcel byť trénerom, na zápasy chodí ako divák len občas. Do popredia postavil svoje pracovné

Ivan Sasváry (vľavo) s niekdajším spoluhráčom Erneskom Mokosom.

záväzky, pracoval na ONV, bol starostom v Pohronskom Ruskove a niekoľko rokov pôsobil ako vedúci oddelenia na želiezovskom mestskom úrade. V televízii si pozrie športové prenosy, obľubuje najmä technický španielsky a portugalský futbal. Svojho času fandil Honvédu Budapešt, niekoľko rokov drží palce Videotonu Székesfehérvár. (ág)

Po zápase s Vasasom v r. 1962. Ivan Sasváry je 5. zľava v prednom rade

Nitry, Nových Zámkov, Kremnice. V bráne stál Vlado Fapšo, v poli zas Strcula, Olláry, Hlaváček, Ľudovít Szalai, Ondrej Csudai. Počas komárňanských školských rokov bol kľúčovým hráčom v divíznom Spartaku po

nárov: Sallaiho, Bođu, doktoru Sýkoru, doktora Cziroka, Ľudovíta Pásztoru, Bajkaiho, Markovicsa či Jozefa Tótha. Nikdy nechcel byť trénerom, na zápasy chodí ako divák len občas. Do popredia postavil svoje pracovné

XIV. ročník pretekov v LRÚ – plávaná v Želiezovciach

Dňa 10. októbra 2009 sa na rieke Hron v Želiezovciach uskutočnil XIV. ročník pretekov v LRÚ – plávaná, s tradičnou medzinárodnou účasťou pretekárov zo Srbska a Maďarska. O "Putovný pohár MO SRZ Želiezovce" súťažilo 21 dvojčlenných družstiev, medzi ktorými nechýbali dvojnásobní obhajcovia víťazstva (2007, 2008) z Báčskeho Petrovca (Srbsko), členovia reprezentácie Slovenského rybárskeho zväzu, ktorí na Majstrovstvách sveta seniorov v LRÚ – P v Holandsku, za rok 2009 získali titul "Majster sveta".

Putovný pohár nakoniec získalo družstvo Awaschima (J. Smaha – M. Hason). Druhé miesto obsadilo družstvo Sonex Bratislava (M. Rybníkar – I. Holeček) a tretí skončili domáci Želiezovčania (Z. Mészáros – L. Kormosi). V jednotlivcoch sa najviac darilo pretekárovi družstva Maver Žiar nad Hronom, B. Szénásimu ktorý ulovil 11 360 gramov rýb. (fux)

FUTBAL

**Majstrovské zápasy
MŠK Želiezovce****V. liga - východ**

Želiezovce–Zemné 2:0 (0:0)

Cziria, T. Rotík

Dvory n/Žitavou–Želiezovce 0:3 (0:0)

Barecz, Sál, Kokoška

Želiezovce–Čaka 4:2 (0:1)

Kokoška 2, Sál, M. Páchnik

Tlmače–Želiezovce 4:2 (2:1)

Sztreda, Sál

Želiezovce -Hont. Vrbica 3:2 (2:2)

Valach 2, Páchnik M.

Dorast IV. liga – juhovýchod

Želiezovce–Dun.Streda B 4:3 (2:1)

Dobias 2, Neznanszki, S. Rotík

Dvory n/Žitavou–Želiezovce 0:7 (0:3)

Dobias 2, Szabó 2, Varga, Neznanszki, Németh

Želiezovce–Orech. Pôtoň 7:0 (3:0)

Herceg 5, Dobrovicky, Hornyák

Štúrovo–Želiezovce 1:0 (0:0)

Želiezovce - Okoličná 3:1 (3:1)

Dobias, Varga, Hornyák

Starší žiaci, III. liga – Juh

Šurany–Želiezovce 2:6 (0:3)

Želiezovce–PFA ViOn B 0:1 (0:1)

Želiezovce–Ivanka 0:3 (0:0)

Kolárovo - Želiezovce 1:2 (1:1)

Czajtányi, Lakatos

Mladší žiaci, III. liga – Juh

Šurany–Želiezovce 13:0 (8:0)

Želiezovce–PFA ViOn B 1:2 (0:1)

Želiezovce–Ivanka 5:0 (2:0)

Veis, Szokol, Tomašovský, Páchnik, Kuruc

Kolárovo - Želiezovce 0:1 (0:1)

Páchnik (nyf)

Opäť benefičná aukcia – Art for help

Bola to myšlienka Jozefa Kanyuka: Umelci venujú svoje diela do dražby a peniaze sa pred Vianocami rozdelia medzi sociálne odkázané rodiny. Niekoľko sociálne slabých rodín bude mať o niečo štedrejšie Vianoce, dražitelia získajú obrazy a dobrý pocit, že niekomu pomohli – podobne ako umelci, ktorých obrazy sa aj takto dostanú medzi ľudí, čím sa zviditeľnia.

Pred Vianocami 2007 sa aukcia uskutočnila...

A o rok neskôr opäť. To už tento projekt, ktorý dostal názov Art for help – Umenie pomôcť, zastrešovalo nové občianske združenie Formica. K Jožkovi Kanyukovi sa pridalo ďalších 7 želiezovských umelcov: Adrián Ferda, Štefan Hornyák, Alexander Ottmár, Roman Princ, Vlado Rúfus st., Ivana Straňáková a László Szűcs.

Píše sa rok 2009 a blíží sa december a s ním aj benefičná aukcia. Svedčí to o tom, že myšlienka Jozefa Kanyuka sa ujala a z predvianočných benefičných aukcií sa stáva tradícia.

Do tohtoročnej aukcie svoje diela ponúko 9 umelcov, už nielen želiezovských. Jedna umelkyňa je z Maďarska, do aukcie poskytnuté 2 patchworky...

Do tohtoročnej benefičnej aukcie prispeli umelci: Štefan Hornyák, Jozef Kanyuk, Ján Lábik, János, Alexander Ottmár, Roman Princ, Vlado Rúfus st., Ivana Straňáková, László Szűcs st. a Mária Varga Pálné z Maďarska.

Počas prípravy aukcie sme sa dopočuli smutnú správu: Navždy nás opustil Štefan Hornyák. Po krátkej, ťažkej chorobe. Áno, ešte pred niekoľkými mesiacmi bol plný tvorivých plánov. A tešil sa na aukciu, napokon bol jedným z prvých umelcov, ktorí svoje diela ponúkli. Žiaľ, na aukcii sa on osobne nezúčastní. Budú tam však jeho diela. Tie sa budú svojou rečou naďalej prihovárať tým, ktorí sa na ne budú pozeráť.

Tak to chodí od nepamäti. Človek je smrteľný, ale niečo z neho zostáva večné. Ak ide o umelca, je to navyše jeho dielo. Štefan Hornyák sa tohtoročných Vianoc nedožil. Ale svojimi obrazmi urobí niekoľkým ľuďom krajšie aj tieto Vianoce. Česť jeho pamiatke!

Aukcia sa uskutoční 6. decembra 2009 o 16.00 hod. v Dome kultúry v Želiezovciach. Registrovať sa je možné do 4. decembra 2009 do 18.00 hod. na internetovej stránke artforhelp.sk alebo na predaukčnej výstave. Diela určené do aukcie sú širokej verejnosti prístupné na predaukčnej výstave otvorenej od 30. novembra do 4. decembra v Dome kultúry v Želiezovciach a tiež na webovej stránke projektu www.artforhelp.sk (sh)

Deň zdravia – je to najmä zábava

„Volali sme to Hry babieho leta. Teraz to robíme v rámci projektu Škola podporujúca zdravie. Medzi žiakmi to má pozitívny ohlas, robia to radi, je to už tradícia,“ – hovorí profesorka slovenského gymnázia a hlavná organizátorka každoročného Dňa zdravia Mgr. Alžbeta Straková. Ide o súťaženie tried v rôznych disciplínach, tým hlavným je však pohyb a zdravý životný štýl. Navonok je to však najmä zábava.

Študent 1. ročníka Denis Dobrovický: „Dobré je to. Ide najmä o pohyb, zábavu, a určite aj o niečo viac, veď je to Deň zdravia. Ja som sa najmä zabavil.“ Štvrtáčka na osemročnom gymnázii Nikolaeta Križáková: „Bolo to pekné, len ma trochu mrzí, že sme nezískali prvé miesto. Je to na to, aby si každý spomenul, že potrebujeme viac pohybu a správnej životosprávy. O tom vypovedá aj to ovocie okolo, ktorým to aj naša trieda sponzorovala... Odkiaľ? No zo záhrady.“

Kvalitu výkonov jednotlivých tried alebo ich zástupcov hodnotila porota zložená prevažne zo zástupcov rodičov. Najzábavnejšie však celkom isto boli pohybovo-tanečné kreácie, ktoré si jednotlivé triedy pripravili. Štvrták Filip Jančík: „Je to dobré, lebo sa ľudia nemusia učiť. Je to zábava, len keby niektorí neboli takí hanbliví. Viac sa mi však páčil ten vlnajší, lebo sme vyhrali. Ale bolo fajn, že sa mnohí zapájali do tanca. Je to dobré aj na to, aby sa žiaci medzi sebou spoznali...“

Podľa Alžbety Strakovej išlo najmä o to spoznanie sa. „Vývrcholením nie je len to, čo tu dnes vidíte, ale tá cesta, čo k tomu viedla. Oni sa už dva-tri týždne stretávali v triedach, vyberali hudbu, nacvičovali, boli pritom nútení komunikovať a dohodnúť sa - hľadať kompromisy. A to je dôležité. Výsledkom je naozaj to vzájomné spoznanie sa, schopnosť komunikovať – jednoducho dobré medziľudské vzťahy.“ (sh)

Kronika - Krónika

Prišli na svet – Világra jötték

22. 9. Richard Norbert Šuchter (Želiezovce), Karol Lakatoš (Želiezovce), 7. 10. Valentína Tomašovská

Sľúbili si vernosť – Házasságot kötöttek

10. 10. Peter Tóth (Želiezovce) – Zuzana Nyúlóvá (Želiezovce), 17. 10. Marian Rupek (Želiezovce) – Marta Kováčová (Trnava), 24. 10. Andrej Tóth Kurucz (Kamenín) – Katarína Magdová (Želiezovce), 31. 10. Vojtech Halaši (Nýrovce) – Denisa Bocsková (Čata)

Gratulujeme - Gratulálunk

50		Helena Kečkéšová	12. 11.
Irena Turzová	04. 11.		
Magdaléna Schvarzová		80	
	07. 11.	Ela Slašťanová	06. 11.
Estera Dobóová	15. 11.	Magdaléna Mezölakyová	
Mária Benkóová	27. 11.		25. 11.

60	
Štefan Szurdi	01. 11.
István Farkas	05. 11.
Eva Nyustínová	12. 11.
Pavel Behan	29. 11.
Dezider Mesároš	30. 11.

70	
Helena Šípošová	04. 11.
Mária Ailerová	06. 11.
Štefan Janšík	06. 11.
Alexander Žiga	07. 11.

Opustili nás – Elhunytak

8. 10. Ladislav Papparinský (Želiezovce, 62 r.), 9. 10. Mária Ottmárová (Želiezovce, 80 r.), 13. 10. Ľudovít Kováč (Želiezovce, 55 r.), 14. 10. Gabriela Bogdányová (Želiezovce, 74 r.), 18. 10. Mária Gogová (Želiezovce, 60 r.), 20. 10. Štefan Hudec (Želiezovce, 71 r.), 25. 10. Ondrej Luky (Ondrejovce, 61 r.), 26. 10. Gabriela Tóthová (Tekovské Lužany, 95 r.), 30. 10. Ondrej Hodálik (Želiezovce, 76 r.), Štefan Dávid (Želiezovce, 80 r.)

Želiezovský spravodajca

Vydáva: Samospráva mesta Želiezovce

Číslo registrácie: EV 3292/09

Šéfredaktor: Ladislav Levický

Jazyková úprava: RNDr. Géza Horváth, Štefan Hečko

Kontakt: Mestský úrad Želiezovce, SNP 2, tel. 036/772 11 70, e-mail: 93701@pobox.sk

Tlač: LVT Levice

Názory uverejnené v novinách nemusia odrzkadľovať stanovisko redakcie.

Zselízi Hírmondó

Kiadó: Zselíz Város Önkormányzata

Nyilvántartási szám: EV 3292/09

Főszerkesztő: Levický László

Olvasószerkesztők: RNDr. Horváth Géza, Štefan Hečko

Szerkesztőség: Zselíz Városi Hivatal, Sznf u. 2, tel. 036/772 11 70, e-mail: 93701@pobox.sk

Nyomda: LVT Léva

A lapban közölt vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség véleményét.

Rybárske a chovateľské potreby – Horgászati és kisállattartási szaküzlet

Richard Varga
Petőfiho 7., Želiezovce
0915 956 588

Rozšírenie predajne o akvaristiku

- akváriá
- akvarijné rybky
- korytnačky
- akvarijné rastliny
- akvaristické potreby

Kínálatunk akvarisztikai kellékekkel bővült:

- akváriumok
- akvárium kishalak
- teknősbékák
- akvárium növények
- akvarisztikai kellékek

(09-46)

Dom kultúry pozýva – A művelődési otthon meghívja önt:

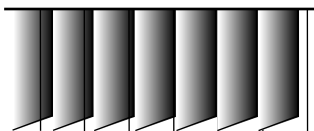
2009. 11. 15., 17.00 órakor: **LIPÓTVÁROS ALSÓ, avagy üzlet az üzlet** – komédia a lévai Garamvölgyi Színpad előadásában
12.12.2009 o 20:00 hod.: **Festival Metronom** (vystupujú: miss ivek, karakoke tundra, jelly belly, mr mirror)

Predám záhradku za amfiteátrum. Tel. č. 036/771 20 69.

(09-48)

Ž a l ú z i e**▪ Horizontálne a vertikálne látkové**

- exteriérové
- medziokenné
- interiérové

▪ Protihmyzové sieťky**▪ Silikónové tesnenie okien a dverí****▪ Plastové zhrňovacie dvere**

(04-43)

LUNAP - NÉMETH 036/773 91 91 0905 42 00 44**Vykupujem starožitnosti
rôzneho druhu**

napr. nábytok (aj v poškodenom stave), obrazy,
hodiny, porcelán, striebro, lustre, šable, bodáky
a iné zbrane.

Platím v hotovosti.**036/622 35 96, 0903 439 094****Felvásárolok mindenféle régiséget**

pl. bútort (sérült állapotban is), képeket, órákat,
porcelánt, ezüstöt, csillárokat, kardokat, szuro-
nyokat és egyéb fegyvereket.

Készpénzben fizetek.

(04-3)

**Kníhkupectvo pri Mestskej knižnici
(☎ 7711000) ponúka:****SLADKÉ RECEPTY SLÁVNÝCH***Bratislava, Ysis 2009, 14,24 €*

Dominik Hrbatý, Alena Heribanová, Alexandrovci, Tina Turner
a ich kulinárske tajomstvá.

Robin Cook: AGÓNIA*Bratislava, Ikar 2009, 9,95€*

Študentka medicíny hľadá odpovede na sériu úmrtí v nemocni-
ciach. Najnovší thriller.

RIEKANKY pre najmenších*Bratislava, Junior 2009, 5,28 €*

Varila myšička kašičku a iné detské riekanky.

kniznicazeliezovce@kredit.sk

CHRYZANTÉMA ŽELIEZOVCE**Prečo platiť viac?****Pohreby už od 249 € (7501 Sk)**

Pohreby v cintorínoch

v Želiezovciach, Mikule, Svodove – 20% zľava
Bude našou veľkou ct'ou dôstojne sa postarať o
Vášho zosnulého

Miért fizetne többet?**Temetések 249 €-től (7501 Sk)**

Zselízen, Mikolán és Szódón 20% kedvezménnyel
Megtiszteltetés számunkra gondoskodni elhunyt szeretettéről

Mikuláš Konopka
Chryzantéma
SNP 15
Želiezovce

Stála pohotovosť
Állandó készség
0915 667 413

(09-28)

Aktuálne termíny vývozu separovaného odpadu

Mestský úrad Želiezovce oznamuje občanom, že zber separovaného
odpadu sa v tomto mesiaci uskutoční v dňoch: 23. novembra z rodinných
domov časti Svodov a Mikula; 24. novembra z rodinných domov z ulíc: Zá-
hradná, Hurbanova, Poľná, Fr. Kráľa, Orgovánová, Gorkého, Krátka, Tichá,
Pionierska, Kossuthova, Kherndlova, Sacherova, Potočná, Vrbová, Školská,
Štúrova, Jesenského, SNP (časť Želiezovce), Jarmočná a Cintorínska; 25.
novembra z rodinných domov z ulíc: kpt. Nálepku, Ružová, Mierová, Želez-
ničná, Hviezdoslavova, Adyho, Dózsova, Fučíkova, Schubertova, Úzka, Trzná,
Petőfiho, Lipová, Nezábudková, Brezová, Agátová, Tulipánová, Narcisová,
Nová, Poštová, Sládkovičova, Jilemnického, Hronská, Jókaiho a Zlatnícka; 26.
a 27. novembra z obchodov.

Čas plynie, bolesť v srdci zostáva

Dňa 29. októbra 2009 uplynulo 10 rokov,
čo nás navždy opustil
naš drahý syn, brat, vnuk,

Ing. Erik Badin

vo veku 26 rokov.

S úctou a láskou spomína smútiaca rodina

(09-49)

**A Városi Könyvtár könyvkereskedésének
(☎ 7711000) ajánlata:****BIBLIA**

Ószovetségi és újszovetségi szentírás 3.kiadás.

Budapest, Szent István társulat 2009, 11,58 €

Orok karácsonyi ajándék.

Sara Harris: HERCEGASSZONY VOLTAM TEHERÁNBAN*Budapest, STB könyvek 2009, 6,27 €*

Megismerkedett egy Amerikban tanuló perzsa herceggel...

Juhász Magda: A PÁFRÁNY LIGETI DINÓK*Budapest, Pro Book kiadó, 2009, 4,95 €*

Bármennyire is lehetetlen, ami ma mese, az egykor valóság volt.

Sasváry Iván (szül. 1934. XI. 29., Zselíz)

Édesanyja székelynek vallotta magát, a Kovászna megyei Sepsiszentgyörgyből származott. Általa lett gyermeke Iván, talán azért, mert a név egybeesik a mai János egyik korábbi alakjának, a Jovános férfinévnek a rövidítésével is. Ketten voltak testvérek Livia nővérével. Szlovák polgárba járt, majd 1950-ben az újonnan megnyílt magyar gimnázium diákja lett Komáromban. Később egy kétéves, építészetre szakosító iskolában gyarapította tudását. Gyerkőcként a hajdani autóbusz-közlekedési vállalat melletti zöld pázsiton hajszolta a lasztit cimboráival. A felnőtt csapatban olyan személyiségek szerepeltek akkortájt, mint Schlezinger, Újváry, Nagy Aurél, vagy a Mezőlaky fivérek. Szülei zeneiskolába járatták Ivánt, azzal a céllal, hogy elfogadható hegedűjátékra tegyen szert. „A foglalkozás után azonnal a grundra siettem, a hegedűtöket kapufának használva. Sztruhár tanár úrnak nem sikerült belőlem hegedűvirtuózt faragnia.” Tizenhárom évesen már a divízióban küzdő ifjúsági csapatban szerepelt. Az aranyosmarótiakkal, nyitraiakkal, érsekújváriakkal és a körmeőcbányaiakkal is nemegyszer megmérkőztek. Fapő Vlado állt a kapuban, Strcula, Olláry, Hlaváček, Szalai

közismert Recsics, Mészáros, Fonód és a két Moravčík partnerének számított. A hároméves kiruccanást követően visszatért szülővárosába, ahol egy éven át az I. A osztályban jutott szóhoz. „Ezerkilencszázötvennégy május elsején barátságos mérkőzést játszottunk a losoncparátfalvaiak ellen. Néhány nappal a viadalt követően kaptam az értesítést, hogy teljesítményem alapján szívesen látnának a nógrádi település egyesületénél. Nem sokat haboztam, vállaltam a megmérettetést.” Huszonegy évesen tényleges katonai szolgálatra Rózsahegyre került, ahol két felejthetetlen évet töltött, sőt még a kerületi válogatottban is pályára lépett. A szíve azonban visszapa-rancsolt Zselíze, ahol 1968-as visszavonulásáig segítette városunk csapatát. Edzőitől elsősorban jobbszélsőként kapott játéklehetőséget. Igaz, kevés gólt rúgott, fő erényének a gyorsasággal párosuló megfelelő cselezési készség bizonyult. Mindemellett kitűnő labdaérzéssel rendelkezett. Szívesen tekint vissza emlékezetében arra az összecsapásra, amelyet egy prágai pályán vívott zselízi színekben. Városunk felnőtt labdarúgói 3 : 2 arányban két vállra fektették a csehszlovák ifjúsági válogatottat! Sosem felejtí a Vasas

Sasváry Iván (a bal oldalon) egykori játéktársával, Mokos Ernővel

volt Oroszán, s jó pár évet lehúzott a zselízi polgármesteri hivatalban is osztályvezetőként. A sporteseményeket a televíziós közvetítéseken keresztül kíséri figyelemmel, elsősorban a technikás spanyol és portugál labdarúgást kedveli. Valamikor a Budapesti Honvédért dobogott a szíve, néhány éve pedig a székesfehérvári Videotonnak szurkol. (ág)

1960, Sasváry jobbról negyedik az álló sorban (háttul)

Lajos, Csudai András pedig a mezőnyben tündökölt. Komáromi tanodái éveit során a Spartak divíziós gárda kulcsjátékosává vált, a

öregfiúk elleni meccset sem, ahol Berendivel, Tóth Mihállyal és Radulyval viaskodhatott. Ma is sokat gondol a régi „játéktársakra”, Méry Bélára, Štugelre, Urbán Imrere, Buntára, Botkára, Bozsényikre, Csikósra, Nagy Öcsire, de a töretlen akaratú vezetőkre, Sallaira, Bodára, Sýkora doktorra, Czirok doktorra, Pásztor Lajosra, Bajkaira, Markovicsra és Tóth Józsefre is. Sosem akart edző lenni, nézőként a mérkőzéseket is csak hébe-hóba látogatta. Elsősorban a munkahelyi kötelezettségeit helyezte előtérbe, dolgozott a járási nemzeti bizottságon, polgármester

Horgászverseny Zselízen

Októbert 10-én a Garam zselízi szakaszán valósult meg a hagyományosan nemzetközi részvételű Zselíz város vándorserlegéért kiírt úszós horgászverseny XIV. évadja (a hazaiakon kívül magyar és szerb versenyzők részvételével). A versenybe 21 kéttagú csapat jelentkezett be, amelyek közt nem hiányzott a torna kétszeres (2007, 2008) győztes szerb csapata, a Szlovák Horgászszövetség válogatottjának tagjai, akik az idei hollandiai felnőtt világbajnokságon világbajnoki címet szereztek.

A vándorserleget végül az Awashima csapat (J. Smaha – M. Hason) nyerte el. A második helyen a pozsonyi Sonex (M. Rybníkář – I. Holeček), a harmadikon a hazai (Mészáros Z. – Kormosi L.) páros végzett. Az egyéni versenyben a gamszentkereszti Szénási teljesített a legjobban, aki 11 360 gramm halat fogott. (fux)

FUTBALL

A zselízi csapatok bajnoki eredményei

V. liga - kelet

Želiezovce–Zemné	2:0 (0:0)
Cziria, Rotík T.	
Dvory n/Žitavou–Želiezovce	0:3 (0:0)
Barecz, Sál, Kokoška	
Želiezovce–Čaka	4:2 (0:1)
Kokoška 2, Sál, M. Páchník	
Tlmače–Želiezovce	4:2 (2:1)
Sztreda, Sál	
Želiezovce -Hont. Vrbica	3:2 (2:2)
Valach 2, Páchník M.	

Ifjúsági csapat, IV. liga – kelet

Želiezovce–Dun.Streda B	4:3 (2:1)
Dobias 2, Neznanszki, S. Rotík	
Dvory n/Žitavou–Želiezovce	0:7 (0:3)
Dobias 2, Szabó 2, Varga, Neznanszki, Németh	
Želiezovce–Orech. Pôtoň	7:0 (3:0)
Herceg 5, Dobrovický, Hornyák	
Štúrovo–Želiezovce	1:0 (0:0)
Želiezovce - Okoličná	3:1 (3:1)
Dobias, Varga, Hornyák	

Diákcsoport – felső kat., III. liga – déli cs.

Šurany–Želiezovce	2:6 (0:3)
Želiezovce–PFA ViOn B	0:1 (0:1)
Želiezovce–Ivanka	0:3 (0:0)
Kolárovo - Želiezovce	1:2 (1:1)
Czajtányi, Lakatos	

Diákcsoport – alsó kat., III. liga – déli cs.

Šurany–Želiezovce	13:0 (8:0)
Želiezovce–PFA ViOn B	1:2 (0:1)
Želiezovce–Ivanka	5:0 (2:0)
Veis, Szokol, Tomašovský, Páchník, Kuruc	
Kolárovo - Želiezovce	0:1 (0:1)
Páchník	(nyf)

Zselízi visszaemlékezések

Karl Auersperg herceg és Takács Andri bácsi – 1942

Emlékezni jó. Az idő elteltével a kevésbé szép emlékek is valahogy megszépülnek, ha egy olyan szép időszakra emlékeztetnek bennünket, amire általában nosztalgiával gondolunk. Néhány héttel ezelőtt a városi képviselő-testület arról döntött, hogy az Esterházy-kastély alapítójának utódait Pro urbe-díjban (A városért) részesíti 2009-ben. A kastély tulajdonosai nagyban hozzájárultak a város dinamikus fejlődéséhez. Ők építették fel a kastélyt, alakították ki a szép angolkert, segítettek hozzá a várost a Schubert-kötődéshez, építették ki a kisvasutat és a 20. század elején a szilárd alapú Garam-hidat, téglagyárat, gazdasági épületeket építettek itt, amelyeket később a nagy

sikerű állami gazdaság használt. Egyszóval vitathatatlanul formáltak és korszerűsítették városunkat.

1944 teléig az utolsó grófnővel, Ernestinával együtt itt lakott unokaöccse, Karl Auersperg herceg és népes családja. A népes hercegi család életet hozott a kastélyba és az uradalomba. A hercegnek öt lánya és két fia volt. A két legidősebb gyermek, Karl és Heinrich állt csintalan kölyök hírében. Magántanítói voltak, és rendkívül jó tanulók voltak. Ugyanakkor nyughatatlanok és pajkosak is voltak. A zselízi gyerekek között sok barátjuk volt, akikkel gyakran játszottak a terjedelmes parkban. Az egyik ilyen zselízi gyermek Takács Andri

kastélyba a herceg édesanyjához. Meglepő módon nem mondtak fel neki, még meg sem fenyegették, csupán figyelmeztették, hogy a gondot más módon kellett volna megoldania. A feszültség karácsony idején hagyott alább, amikor Karl Auersperg egy nyakkendőt ajándékozott Andrinak, akinek ez volt élete első ilyen ruhadarabja, és az egykori mesterlövész saját kezűleg kötötte meg neki egy kézfogás kíséretében. Azóta több mint

Karl Auersperg napjainkban

rás volt (szül. 1923-ban). A ma 86 éves szimpatikus polgártársunk úgy emlékezik vissza arra az időre, hogy gyakran megdicsérték akkoriban szorgalma miatt. Munkaidő után gyakran játszott együtt a „hercegcsemetékkal”. Egy augusztusi vasárnap azonban konfliktus alakult ki. Ebéd előtt az akkor 18 éves Andri legjobb öltözkéiben és egyetlen kalapjában részt vett a vasárnapi misén a helyi katolikus templomban. A templom jobb oldalhelyiségében a herceg gyermekei is ott voltak a misén. A mise után visszatértek a kastélyba. A nyughatatlan 12 éves hercegfű ebéd után kiment játszani a parkba. Vállán légpuska, mintha vadászra játszott volna. Néhány méterrel mellette lépdelt Andri. Egy pillanatban Karl elkapta Andri kalapját, feldobta a levegőbe, lekapta a válláról a puskát, és eltalálta a főfedőt. Andri sem késett, és a mesterlövész széles vigyorára válaszolva villámgyorsan le kent neki egy nyaklevest. Az eset természetesen nem maradt következmények nélkül.

Andrit még aznap délután behívták

Andri bácsi

67 év telt el. Az eset mindkét résztvevője él még, az egyik Ausztriában, a másik Zselízen. Nagy rá az esély, hogy a 79 éves Auersperg herceg találkozik és kezét fog a 86 éves Takács bácsival, amikor a közeljövőben részt vesz az említett városi kitüntetés átadásán. Reméljük, hogy ott lesz a városi újság valamelyik munkatársa is, aki megörökítheti a kézfogást. A képnek jó helye lesz a városi archívumban...

Polka Pál

Hamlet királyfi esete a szellemmel, avagy valami búzlik Dániában

Amikor Hamlet, a dán, találkozott a szellemmel, nem is sejtette, hogy ez a szellem az a szellem. Arra, hogy az a szellem ez a szellem, Karcsi, a Marx, jött rá. Örömeiben – mirnix-dirnix – elnevezte a kommunizmus szellemének. A szellem meg – oda-vissza – bejárta Európát, majd angolosan melegebb tájakra távozott. Kísérteni! Most, húsz évvel a bársonyos forradalom után, csodák csodájára a szellem visszatért (sic!). Van egy rémálmodom. Azt álmodom, hogy a szellem el sem ment, csak hibernálódott.

Megjegyzem, hogy ez a szellem egy nagyon alkalmazkodó típus. Álruhába bújt. A protekció, korrupció, a sovinizmus, a nacionalizmus, no meg a többi izmus álruhájába, és vígan kísért, kísért, kísért... Csökönyös

egy szellem a drága. Olyan, mint a bakelit. Elpusztíthatatlan!

Megmondom az őszintét. Valami búzlik Dániában. Ideje lenne szelöltetni, ha már ezt a bársonyos után elmulasztottuk megtenni. Jobb későn, mint soha. Jelentem, hogy kishazánkban a helyzet változatlan. Csak a forradalom ette meg gyermekeit.

Polgártársak, zselíziek, barátaim!

Ne feledjétek, hogy a búz ellenszere az alapos szelöltetés. Kivétel a tengeraltatójáró. Orrfacsaró búz ide vagy oda, a víz alatt tilos ablakot nyitni. Elsüllyedünk! Még szerencse, hogy nincs tengerünk. Így legalább négyévente szelöltethetünk, és ez így van jó...

Adamcsek Dezső (Dede Adams)

A Zselízi Városi Könyvtár érdekes rendezvényt szervezett a gyerekek számára. Az ifjúsági részlegen Mocsy Katalin alpolgármester beszélt arról, miért és miért olvas, a szavalóversenyeken való szerepléseiről és a polgári ügyek testületében végzett munkájáról. A gyermekeknek bemutatta kedvenc könyveit, felolvasta legkedvesebb meséjét, és velük együtt dalolta el a Vukról szóló dalt. Szívesen válaszolt a gyerekek kérdéseire, majd édességet és a városról készült képeslapokat osztott szét köztük. A végén meglepetéssel is szolgált – a jelenlevők közül kisorsolt egy könyvajándékot. A rendezvény a kulturális minisztérium által támogatott Ki olvas fel ma c. sorozat részeként valósult meg.

(ZSVK)

Pillanatképek az alapiskola életéből

Zöldségnapot tartottak a zselízi magyar tannyelvű alapiskolában október 21-én. Východ Etelka, az iskolai étkező vezetője szerint a gyerekek szívesen fogadták a változatosságot. „Úgy döntöttünk, rendezünk egy különleges, zöldséges-gyümölcsös saláta-napot, amelyet siker esetén további követhetne. A mostani, első ilyen jellegű rendezvényre hétfőle salátát készítettünk, sült tököt, amit sok gyermek még nem is evett és nem ismer, gyümölcsöket, gyümölcssalátát – az egészséges táplálkozás szellemében. A hozzávalókat szponzorok ajánlották fel. A gyerekeknek nagyon tetszett.”

(fotó: ik)

Október 13-án lemezfelvételt tartottak a zselízi Szent Jakab római-katolikus plébánia alagsorában. A helyiségek aznap stúdióvá változtak, 10 helyi énekes leány és nő Richard Čanaky énekes, zeneszerző, szövegíró vezetése alatt vette fel a Meg-

ünnepek című szlovák nyelvű katolikus éneket tartalmazó CD-t. A „saját” hanghordozó felvétele nem valósulhatott volna meg sok zselízi adakozó segítségével nélkül, akiknek ezúton is köszönetet mondunk. A CD a közeljövőben, várhatóan decemberben készül el.

Juliana Sersenová

A szelektív hulladék elszállításának időpontjai

A Zselízi Városi Hivatal értesíti a lakosságot, hogy az osztályozott hulladékot a következő napokon fogjuk begyűjteni: Szódóról és Mikoláról november 23-án.

A következő utcákból: Kert, Hurban, Mező, Fr. Král', Orgona, Gorkij, Rövid, Csenedes, Úttörő, Kossuth, Kherndl, Sacher, Patakparti, Füzfa, Iskola, Štúr, Jesenský, Sznf (a zselízi rész), Vásár és a Temető utcából november 24-én.

A Nálepka, Rózsa, Béke, Vasút, Hviezdoslav, Ady, Dózsa, Fučík, Schubert, Piac, Petőfi, Hársfa, Nefelejcs, Nyírfá, Akácfa, Tulipán, Nárcisz, Új, Posta, Sládkovič, Jilemnický, Garam, Jókai, Ötvös utcákból és a Szoroskából november 25-én.

Az üzletekből november 26-án és 27-én.

A gyűjtést mindig reggel 8 órakor kezdjük, ezért kérjük Önöket, hogy időben tegyék ki zsákjaikat a házuk elé. Továbbá, kérjük, hogy a zsákokat ne kössék be.

Csehországi bűvész-artista szórakoztatta a helyi magyar tanítási nyelvű alapiskola tanulóit október 21-én. Az intézmény tornatermében megrendezett előadást két turnusban, nagy érdeklődéssel figyelték a gyermekek, akik közül többen – néhány tanár társaságában is – aktív részesei voltak a műsornak.

(fotó: ik)

Baka Zsuzsanna a képzőművészeti szakkör tagjaival idén is ízléses „tökparádét” rendezett be az Alapiskola előcsarnokában.

(fotó: hg)

Írjuk, mondjuk helyesen!

A nyelvi szerkesztő „felelőssége”

Rovatunk legutóbbi írásában már szóltam a rendszerváltás utáni sajtótermékeink nyelvi színvonalának „visszaeséséről”, a nyelvi szerkesztők hiányáról, és a számítógépes jelenünkben gombamód szaporodó önjelölt szerkesztőkről, kiadókról. Feltehetnénk a kérdést: a szemmel látható nyelvi igénytelenség korában szükség van-e efféle rovatokra, mint ez a mienk is? A visszajelzések azt mutatják, hogy igen. Időről időre felhívják a figyelmemet érdekes nyelvi jelenségekre, a lap olvasói egyre gyakrabban kérik ki a véleményem, amikor elbizonytalanodnak egy-egy szó helyesírását illetően, és olyankor is, amikor egy szlovák kifejezés magyar megfelelőjére kíváncsiak. (Sietve megjegyzem: legtöbbször nem tudok azonnal válaszolni, de arra valók a tanácsadó szótárak, a legkülönbébb szak-szótárak és újonnan az internet, hogy segítségünkkel megtaláljuk a helyes választ.) Mint a rovat indulása idején, most is hangsúlyozom, hogy ezek a nyelvművelő írások nem szándékoznak **senkit** pellengérré állítani. (Legfeljebb **valamit**: a jelenséget.) Tanácsadást szolgálnak. Tehát azokhoz szólnak, akik fontosnak tartják, hogy helyesen fogalmazzanak, betartsák a helyesírási szabályokat.

Senkinek sem parancsolhatjuk meg, hogy helyesen beszéljen, írjon. Különösen az „utca emberének” nem. De akinek a beszéde, írása mások szemében követendő minta, annak az átlagosnál jobban kellene ügyelnie a nyelvhasználatra. Az író, a költő, az újságíró mun-

kaeszköze a nyelv. A tanáré is. Bárczi Géza írja, hogy „A helytelenségek fertőznek, ránk ragadnak, nyelvhasználatunk tehát rászorul a tudatos ellenőrzésre”. Ez a tudatos ellenőrzés az, amit ez a rovat hivatásának tekint. Nem várhatunk gyors és hatékony változást. Ha csak az utóbbi egy-két évtized alatt felbukkant jelenségeket vizsgáljuk, sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a „nyelvi helytelenségek” a sok-sok bíráló ellenére tovább élnek. A „*hívtam valakinek*” – úgy látszik – már kiirthatatlan a szlovákiai magyarok nyelvhasználatából. Ennek ellenére bizakodom. Annál is inkább, mert jómagam is ismerek néhány embert, aki – bíráló megjegyzésem nyomán – kényszerűen ügyel arra, hogy legalább előttem így mondja: „*felhívtam (öt)*”. Csak találgatni tudom, de valószínűleg túl sokszor hangzott el a rossz fordulat, míg egyszer valaki figyelmeztette a beszélőket. Akkor, amikor már késő volt. (Lehetséges, hogy a nyelvfejlődésben is létezik „visszafordíthatatlan károsodás”?)

Ezért tartom szükségesnek, hogy fokozottan figyeljünk a legújabb felbukkanó nyelvi furcsaságokra. Az egyik ilyen jelenség egy új igekötős ige, a *bevállal* terjedése. Nem csupán azért veszedelmes, mert nincs ilyen igénk, hanem azért, mert az anyaországból terjed. Hallhatjuk a tévében, olvashatjuk az interneten, sms-ben... Egy-egy új kifejezés gazdagíthatja is a nyelvet, ha hiányt pótol. De ha meglévő szóra telepszik rá, egyértelműen

szegényíti. A *bevállal* egyszerre több jelentést is lefoglalt. A „divatosan” beszélők *elvállal*, *felvállal*, *vállal* értelemben használják, és újabban már a *magára vállal* (tartja a hátát), *átvállal* szavainkat is kiszorítja a használatból. Nemrég fültanúja voltam, amikor a *bevállal* egy pesti megfogalmazásban a *beismer* helyébe lépett. („Enyhítették a büntetését, mert önként *bevállalta* a tettét.”)

Nyelvi szerkesztőként arra törekszem, hogy lapunkban a lehető legkevesebb „helytelenség” jelenjen meg. Ennek ellenére olykor szarvas hibák is becsúszhatnak, amelyek elkerülnek a fordító, szerkesztő és az olvasó szerkesztő figyelmét is. Így fordulhatott elő, hogy lapunk októberi számában, az agyaggalamb-lövészetről szóló cikkünkben többször is *sörétlövő-verseny* emlegettünk. Ezért utólag elnézést kérünk.

Gyakran javítok, bírálok szlovákból fordított szövegeket. Azt tapasztalom, mintha a bennük előforduló hibáknak is divatja lenne. Egy időben nem győztem a *Lakásvállalat* (Bytový podnik) szót Házkezelőségre javítani. A vállalat megszűntével a hiba is ritkulni látszott. A *pracovná náplň*-t még ma is sokan fordítják *munkatöltetre*. Helyesen: *munkaköri leírás*. Legújabbban az átlagosnál többször találkozom a *cesta prvej triedy* helytelen tükörfordításával (*első osztályú út*). Helyesen: *elsőrendű főút* (vagy: *elsőrendű főútvonal*).

Horváth Géza

Karácsony előtt ismét jótékonyági árverés

Kanyuk József ötlete vol, hogy a művészek ajánlják fel néhány alkotásukat árverésre, és a befolyt összeget osszák szét karácsonykor a rászorulóknak. Néhány családnak szebb karácsonya lesz, az árverésen résztvevők azzal a tudattal vesznek új alkotásokat, hogy ezzel

valakinek segítenek, a művészek pedig eljuttathatják alkotásaikat a köztudatba, láttatják magukat. 2007 karácsonya előtti időszakban megvalósult... Egy év múlva ismét. Ekkor már Art for Help – Művészet a segítségért néven a Formica polgári társulás jóvoltából. Kanyuk Józsefhez pedig néhány további művész csatlakozott: Ferda Adrián, Hornyák István, Ottmár Sándor, Princ Roman, id. Vlado Rúfus, Ivana Straňáková és Szűcs László.

2009-et írunk, közeledik a december és a jótékonyági árverés is. Ez arról tanúskodik, hogy Kanyuk József ötlete termékeny talajba

hullott, az árverésekből hagyomány válik. Az idei jótékonyági rendezvény céljaira 9 művész ajánlotta fel alkotásait, és nemcsak zseliziek. Egyikük Magyarországról kínált fel két patchwork alkotást. A közreműködő művészek: Hornyák István, Kanyuk József, ján Lábik János, Ottmár Sándor, Princ Roman, id. Vlado Rúfus, Ivana Straňáková,

Szűcs László és Varga Pálné Magyarországról.

Az árverés 2009.

december 6-án 16 óra-

kor lesz a zselizi művelődési otthonban. Az érdeklődők december 4-től a www.artforhelp.sk weboldalon és a árverés előtti kiállításon jelentkezhetnek a rendezvényre. Az aukcióra felkínált alkotásokat a

Az árverés előkészítésének idején tudtuk meg a szomorú hírt: rövid betegséget követően elhunyt Hornyák István. Néhány hónappal ezelőtt még terveket szőtt, alkotni akart. Várta a jótékonyági árverést, hiszen egyike volt az első művészeknek, akik támogatták az elképzelést, és felajánlották alkotásaikat. Sajnos, személyesen már nem vehet részt a rendezvényen. Művei azonban képviselik őt; mindenkihez szólnak majd, akik pillantást vetnek rájuk.

Ez a világ rendje már emberemlékezet óta. Az ember halandó, de valami örökre megmarad belőle. Ha művészről van szó, az alkotás is fennmarad. Hornyák István nem élheti meg az idei karácsonyt. Képeivel azonban szebbé teheti néhány ember karácsonyát. Tisztelettel adózunk emlékének!

nagyközönség november 30. és december 4. között a kultúrházban (egy kiállításon) vagy az említett honlapon tekintheti meg.

(sh)

Háromszáz nyelvész 2

Az államnyelvtörvény kriminalizálja a nyelvet. Csáky Pál elsősorban a magyar nyelvre gondolt. És beletörött a foga, amikor magyar nyelv államnyelv emelésének problémáján akarta magát átrágni. Ellenfele, Slota a törvényben államvédelmi eszközt vélt felfedezni a nyelvi diverzió és a Duray-féle autonómia stratégia, valamint a déli országrész önállósodása és elcsatolása ellen. És hogy a szlovákok és a magyarok nem értik meg egymást. Ellenkezőleg! Nagyon is jól.

Vessük össze, és az egész – talán badarság – összeillik. Talán emlékezés a jövőre? Üdvözlöm Orbán Viktort (Rimaszombat, 09. 10. 17. Hedviget is.).

Az alkotmányos jogrend csak alkotmányosan változtatható. A többi a politika folytatása más eszközökkel. Kinek és mikor esik az első tégl a fejére?

Koszovó kérdése vallási, etnikai és gazdasági. A belgiumi viták okai a szegényebb flamandok. A közép-kelet-európai helyzettel aligha hasonlítható össze. A reintegrációs törekvések központja Magyarország terjeszkedése. A környező magyar kisebbségekről való vélt megható gondoskodás leple alatt. Saját romáikkal nem törődnek. Talán mi sem, de mi találgatjuk a fekete célpontokat. (Nem utalok a színre. Tény. És metafora.) Szegregáció, nem szegregáció.

Előzetesen véget is ér egy törvényhez kiadott módszertani utasítással és jóhiszemű nyugalommal. Nem ér véget!

Szívesebben látnék egy konszenzust követő törvénymódosítást. A magukat magyaroknak kiadó romák részvételével. Vagy a csehekével. Ez jobb. Nincsenek tribünjeik. Sem öntudatuk. Még szívesebben – egy ha-zaadással – a saját nyelvemmel törődnek. Gyűrjük az idegen nyelveket, a sajátunkat meg ízéljük. Szóban és írásban.

A gazdasági versenyt nyelvhasználati és -helyességi versennyel kiegészíteni a hivatalos társadalmi és szolgálati érintkezésben. Az elnöktől a recepcióig. Vagy hivatalnokig. Ezt pedig nem lehet törvénnyel, még ha az alkotmánnyal egyező is, utasítással vagy büntetéssel elérni. És kriminalizációval sem.

A nyelv szóban és írásban használóinak tündöklése és bukása. Felügyeletlenség, hozzá nem értés, bizonytalanság, hebegés. Kölcsönös ellesés, másolás (váll felett, mint az iskolában), lehallgatás. Jóhiszeműség a rossz példák, hibás kifejezések, szófordulatok, alakzatok átvételében. Háromszáz nyelvész! Ezerkétszáz nyelvész!

A nyelvészek hallgatnak. Művelik tudományukat. Formálják a nyelvet. Kodifikálnak, rekodifikálnak. Mi elfogadjuk – nem fogadjuk el. Esetleg hagyják magukat rászedni a politikusok által. Pragmatikus szinten nem látják el feladatukat, egyáltalán vagy hiányosan, a nyelvi tanács-

adók, szerkesztők, korrektorok. A tévéből, a rádióból, a nyomtatott sajtóból ömlenek, a nyomdákból potyognak a félresikerült termékek (könyvek is), tele stilisztikai és nyelvi hibákkal, amelyek nyelvi ízléstelensége a nyelv szépsége és gazdagsága iránti érzék hiányáról tanúskodik. Egykor megengedhetetlen jelenség. Érződik benne a biznisszel való összefonódás, az információáramlatok sűrűsödése, amelyek minden úton és módon ömlenek ránk. Nincs idő. Nem győzünk. Nem időzhetünk kicsinyességekkel. Haladnunk kell. Kifulladásunk. Mert nyílt, információs, tudásalapú társadalom... Nem győzzük. Még hogy tudásalapú! Anyanyelvből négyesre végzett technokraták.

A magyarok igyekeznek. Nyelvüket exportálják, ahol lehet. Ha a „politikai akarat” itt-ott megengedi. A szlovák nyelvet a külföldiek tanulják nálunk. A szlovák szakosok.

A nyelvtani ismeretek nyomát nem leljük az iskolai füzetekben. A tanulókat az egyszerűsített szövegű sms-ek vezetik félre. Mind gyakrabban használnak számítógépet. Leveleket nem írnak. Chatelnek, maileznek. A tollat alig ismerik. Saját kézírásuk megszűnőben. Növekszik a szekunder diszgráfiasok száma. Akik nem tudnak tollat ragadni. És szinte abbahagyták az olvasást. Haladunk a korral. Ez az ára.

Két problémás a szlovák ábécében. A nyelvtani ismeretek hiánya miatt. A gyakorlatban elsajátítható olvasás, gyermek rádiójátékok és rádiós mesék hallgatásával. Dicső rádió! Eltűnt a fiatalok figyelmének középpontjából. A nyelvi ismeretek hanyatlanak, növekszik az ismereti és gyakorlati tudatlanság. E két betű nélkül a szlovák nyelv elvesztené a szexualitását. Van benne férfi és női elem, és valami aközött is. A keménység, puhaság és a kétféleség jelei. Rigid (hajlíthatatlan, merev) maradna. Lennének, akik társulást, akár pártot is létrehoznának. Csak hogy megszűntessék. Csak nem gondoltak bele, hogy melyiket. Mindkettőt. Mind végiggondolva. Helyette? Nincs olyan betű. Nyelvészek, dolgozzatok! Találjátok ki. Kodifikáljátok.

Idegen szó, nemzetközileg elfogadott lexéma (szótári egység): rigiditás. Egy bizonyos L.V.-ből való V.M. szlováku a főnevek többes számában ipszilont használ (tankisty, komunisty, demokraty), nyelvjárásban, nem irodalmi nyelv szerint. Kemény elektrodemokrata.

Az egyik miniszter rutén nemzetiségű. Nemcsak a neve alapján (semmi kifogás a név ellen). Beszédével is. Felismerhető. Csodás ötletekkel. Legújabbban hazafisági oktatással. Az ő szájából az irodalmi nyelvet várnánk el. Hiszen az az államnyelv. Főleg a hivatalos kommunikációban. Ugye, Madarič úr?

A nyelv nem tehet a gyengeségeinkről.

Hagyjuk békén, az Y és az I a szlovákhöz tartoznak, mint tevéhez a púpjai. Fejlődjön szabadon, mint nyitott nyelvi kommunikációs rendszer.

Inkább gyakoroljuk az ortoepiát (helyes kiejtést). A hivatalos nyelvi kapcsolatban. Minden tisztviselő, bármilyen szinten (az elnöktől a miniszterelnökön keresztül a portásig és a rádióbemondóig), akár a példaképünk, akár nem. Főleg a fiataloknak. Tanulunk tőlük. Mindenfelől. Nemcsak a nyelvet. Erkölcset és etikát is. Főleg a legtekintélyesebbektől.

Mindenkinek minden az utolsó. A tévének, az újságoknak, a rádióknak. Mindenkinek és minden. Csak utolsó. Mint az Apokalipszis előtt. Pedig az utolsó csak a Szilveszter az évben. A többi legutóbbi (szlovákul: posledné – ostatné).

Az elsődleges felelős a közszolgálati tévé és rádió. A többiek ellesik. Az újságok lemasolják. Általában mind. Senkit nem zavar. Már a filmekben, sorozatokban, az utcán, mindenhol észrevehető. Mint a szókincs jelenkori stagnációs válságának (nem gazdasági) bizonyítéka.

A tévés és rádiós vitaműsorokban szlovákul mindig „szórazokunk” (bavif). Ehelyett inkább eszmét cserélhetnénk, polemizálhatnánk, beszélgethetnénk. Szórazkozni a kabarében, cirkuszban lehet. Vagy a kocsmában.

A nyelvészek hallgatnak. Teszik a fizetett munkájukat. Akiket a nyelvi tanácsadásért fizetnek, szintén hallgatnak. Tekintélyük nem látszik sem a tévében, sem a rádióban. Hagyják a tudósítokat helytelenül beszélni. Naponta. A javulás látszata nélkül. A tévés és rádiós tudósítók egymástól tanulnak. Mi meg tőlük. A tévéhíradóból. Majd a városi és községi hangszórókból. Gyermekaink is. A tanárok meg is szakadhatnak. Senkit nem zavar. Miért pont engem? Inkább birkákat legeltetnék. Háromezer nyelvész!

Televíziós és rádiós tanácsadókért kiáltok. A véleményformáló napilapokban, a regionális újságokban is kellenének. A tévés és rádióbemondók nyelvi megnyilvánulásán érzékelnünk kellene a nyelvi tanácsadók munkáját (nevelés, fonetika, artikuláció, ortoepia).

A tanácsadóknak nem kell helyettesíteniük a tanárokat a hivatásukban, küldetésükben, foglalkozásukban. A szlovák iskolákban szlovákul beszélnek, írnak, nevelik és oktatják a tanulókat és diákokat. A matematika- és fizikatanárok is. Az egyik tanítónő átfutott a vámosokhoz. Földrajzi ismeretei vannak.

A tanárok, nyelvi tanácsadók, szövegszerkesztők munkáját nem akarom helyettesíteni. Nem fizetnek érte. Esetleg ha igen. Nem vagyok nyelvész. Sem tanár. Csak a szlovák nyelv használója. És mindig dolgozom magamon.

Juraj Režo

Botta Anikó fényképészként mutatkozott be

A helyi viszonyokhoz képest szokatlanul nagy számú érdeklődő vett részt Botta Anikó fotókiállításának megnyitóján október 26-án a kultúrházban. Habár a szerző első alkalommal mutatkozott be kiállítással a nyilvánosság előtt, debütálását nagy érdeklődés kísérte.

Anikó képein a környező világot mutatja be, emlékeit útjairól és figyelemreméltó pillanatok a folklóreletből. Hangsúlyozza, hogy még kezdő, de fényképei és a fotózáshoz való viszonya azt jelzik, hogy jó úton halad.

„Nagy öröm számomra, hogy ma itt állhatok, és az ön városában az ön műveiről beszélhetek. Már voltam itt néhány kiállításon – fotó- és képzőművészeti egyaránt –, s ezúttal is nagyon kellemsen meglepődtem, amikor e helyiségbe léptem. A fénykép számomra és bizonyára az ön számára is nagyon közelálló. A fényképezőgép objektívjével az ember által átélt megismételhetetlen pillanatok lehet megörökíteni, s itt azokat az elcsúszott pillanatokot láthatjuk, melyeket

a szerző élt át” – jelentette ki Alžbeta Sádovská, a Regionális Művelődési Központ igazgatója ünnepi beszédében. A kiállító köszönetet mondott Juhász Sándornak és feleségének, Eszternek

a kiállítás szervezésében nyújtott segítségért, valamint férjének, Vladonak a türelméért és támogatásért. „2008-ban kezdtem foglalkozni a fényképezéssel. Először a weboldalakat böngészttem, majd ki-

mentem a természetbe a fényképezőgéppel... Tavasszal bejelentkeztem az AMFO 2009 országos versenybe, ahol képeim felkeltették a zsűri figyelmét, s bekerültek a kerületi fordulóra” – mondja, ill. írja magáról a kiállításra készített bemutatkozó brosrájában.

Szerkesztőségünk a szerzővel kapcsolatban elfogult, hiszen régi, lapunk terjesztésében együttműködő kereskedelmi partnerünkről van szó. Anikó, kívánnunk jó fényt, sok sikert és főleg sok örömet a környező világ megörökítésében!

(ik)

Húsz év '89 novembere óta

„Ez az”, skandálták, skandáltuk sokan éppen húsz évvel ezelőtt. A két évtized gyorsan elrepült, állapíthatjuk meg, de a hasonló kijelentéseket rendszerint sűrű sóhajok kísérik. Vagyakozás az emlékek, az eszmények, az elveszített eszmények után. Az ifjúság után. Néhány esetben talán a letűnt rendszer „rendje” után. Vagy a csődbement vállalkozás után, melyet rögtön a forradalmat követően alapítottak, hála a finanszírozás nagylelkű lehetőségeinek, majd néhány hónap múltán koldusbotra juttattak, köszönhetően tapasztalatlanságuknak és abbéli igyekezetüknek, hogy minél gyorsabban bekerülhessenek a felső tízezer közé. Megmaradt a „menedzseri kocsi” és a kifüthetetlen hatalmas ház. Vagy a csődbement nagyvállalatokról ábrándoznak, a november előtti állam mintapéldányairól, melyeket szerfelett vadkeleti módszerekkel privatizáltak. A vagyonjegyes privatizációból többségünknek már semmije sem maradt, talán még emléke sem, mégis ennek köszönhetően beszélhetünk a szlovák magántőkéről. Kár, hogy a tőke kellemetlen tulajdonsága, hogy egy helyen összpontosul. Ha itt, Zselízen legalább fele annyira lennének olyan ösztartóak... Nem igazán mérgeledtünk, amikor megkérdezésünk nélkül osztották ketté a 74 éves közös államot, de morgolódtunk, amikor drágább lett a sör. Eltemettük Dubčeket, majd Remiást, s évek múltán megállapítottuk, soha nem tudjuk már meg, hogyan is haltak meg pontosan, s ezen már nem lehet változtatni. Megismerkedtünk a számítógépekkel, megszoktuk, hogy ablakot nemcsak nyitni és csukni tudunk, de rá is klikkelhetünk, s képek vagyunk órákon át egeret tartani a kezünkben anélkül, hogy megharapna. Az euroizoláció végét birka-türellemmel vártuk ki, majd az évezred végén a reformok bevezetése után szídtuk a jobboldali kormányt: vagy azért, hogy az Észak-atlanti Szövetségbe vezetett, vagy azért, mert a reformok fájdalmasak és a lakosság számára mindezidáig szinte ismeretlenek voltak, vagy azért, mert „nemzeti” vagyonunkat árusította ki a multiknak. A kassai vasmű azonban megmenekült, megkezdődött az ipari parkok létesítése, és a beteg banki rendszer olyannyira meggyógyult, hogy komolyabb érvágás nélkül ellenállt a későbbi világgazdasági válságnak is. Új fogalmakkal és régi fogalmak új jelentésével ismerkedtünk: ISDN, DSL, wi-fi, DVD-író, eurorégió, projekt, alapok, PHSR, approximáció, negociáció, delimitáció, zöldmező, barnamező és mások. Az orvosoknak sokáig borítékot adtunk, majd hivatalosan a húszast, aztán megint a zsebbe. Városunkban terveztük a „préri” jövőjét, átszerveztük az óvodákat, kínlódtunk a kórházzal s találgattuk, ki veszi észre másnap elsőként a városatyákról készült anonim feliratokat. Az idő előrehaladtával Európa Detroitja lettünk, tigrisek egyenadóval, hogy aztán egy harmadik utat válasszunk, amely, amikor rálépünk, már nem a harmadik volt, hanem a dolgozó emberek útja. Felajánlották nekünk a chilei nyugdíjmodellt, melyet egyre csak átszabdaltak, míg annyira megnyirbálták, hogy távolról sem emlékeztet a nyugdíjrendszer kérdésének megoldására, és amelyet továbbra is alakítgatnak, miközben az állami nyugdíjrendszernek nevezett piramisjáték lassan, de biztosan halad a kicsúcsosodásához – az összeomláshoz. Az „Aki nem lop, a családját rövidíti meg” szlogent egy másik váltotta fel: „Az állam nem gondoskodik rólunk, magunknak kell gondoskodnunk magunkról”. A nyugdíjak esetében ezt azonban nehéz megtanulni, amikor az állam maga is cáfolni igyekszik ezt az állítást.

Ez az igazi? Erre a kérdésre mindenkinek magának kell tudnia a választ. Eltérőek voltak és ma is azok az elképzeléseink. 1989 novembere mindannyiunknak fontos dolgot nyújtott. Hogy eltérőek lehetnek. **Levický László**

Ankét

Az ankétban azt kérdeztük önöktől, mit jelent számukra 1989. november 17-e. A korábbi ankétoktól eltérően sokan nem akartak válaszolni, néhányan nem tudtak, és voltak olyanok, akik később leltitották, hogy válaszukat megjelentessük. Feltételeztük, hogy a válaszok különbözőek lesznek. De hogy a téma oly sokak számára lesz kényes, és hogy 1989 után 20 évvel is gondokat okoz a vélemény kinyilvánítása, bennünket is meglepett.

Virág László

1989 novemberétől azt vártam, hogy visszaszorítják a maffiózókat, és nem azt, hogy milliomosok lesznek belőlük, és szabad kezét, bankokat kapnak, és ma nincs aki fizessen értük.

Ezt most mindenki megsínyli. Ugyanazok a kommunisták voltak, akik most a kormányban ülnek. Ugyanazok, és akkor kihasználták a lehetőséget. Hány nem kommunista van ott. Ha azt mondom, hogy 3 százalék, akkor sokat mondok.

Murcin Mária

Átéltam a szocializmust, és ebben a nem túl jól sikerült világban is élek, és az a véleményem, hogy mind a fiataloknak, mind az időseknek jobb volt akkoriban. Most csak olyanoknak jó, akik megszédtek magukat.

Csudai Zsolt

Most jobb. Szabadság van. Oda mehetek, ahova csak akarok. Azt csinállok, amit akarok.

Csudai Adriana

November 17-e? A diákság napja. 1989. november 17-e változást hozott. De hogy jobb

lett-e vagy rosszabb? Ami a munkalehetőségeket illeti, nem jobb, de ami az életstílust és az életszínvonalat illeti, jobb.

Polák Klára

Sokat lehetne erről beszélni, hogy mi jobb és mi rosszabb. Akkoriban 100%-os volt a szociális biztonság, most senki sem lehet biztos semmiben.

Nagy elvárásaink voltak, de minden másként alakult. Harcoltunk a demokráciáért, de közben nincs is akkora demokrácia, mert néhány ember nagyon gazdag, mások nagyon szegények. A középosztály megszűnőben van, azért is, mert akinek akkor jó volt, azoknak most is jó, akinek meg nem, azoknak most sem jó...

Nagy elvárásaink voltak, de minden másként alakult. Harcoltunk a demokráciáért, de közben nincs is akkora demokrácia, mert néhány ember nagyon gazdag, mások nagyon szegények. A középosztály megszűnőben van, azért is, mert akinek akkor jó volt, azoknak most is jó, akinek meg nem, azoknak most sem jó...

Dobrovický Pál

Szeretem a sportot, és utálom a politikát. A híreket azonban meghallgatom. 1989. november sok mindenben változtatott. Bizonyosan. **(sh, rg)**

Az aradi vértanúkra emlékeztünk

Az aradi vértanúk napján koszorúzással egybekötött előadással és irodalmi összeállítással vettünk részt október 6-án a helyi művelődési otthonban a Csemadok és az MKP helyi

hallgathattunk meg. Ezután a Comenius Gimnázium Gubík Mária tanárnő által felkészített diákjai Gubík Sztella hangszeres kíséretével méltóságos emlékműsort adtak elő. A kul-

szervezete, a Rákóczi Baráti Társaság, a helyi magyar alapiskola és gimnázium szervezésében. Kun Ferenc történész személyében egy minden figyelmet lekötő, élvezetes, sok érdekességgel tűzdelt előadást

alapszervezete, a Csemadok Alapszervezete valamint a Szövetség a Közös Célokért területi irodája – képviselői koszorúzták meg.

Kalló Ágnes,
Csemadok

„Nagy öröm, ha a határon kívüli honfitársaink úgy térhetnek haza, megmutatni magukat, s azt, hogy mit tudnak, hogy ezúttal nem érzékelik helyzetük határait. Inkább azt élhetik át, hogy mi boldogan fogadjuk őket. Fogadjuk és befogadjuk. Büszkéek vagyunk rájuk. Élvezzük és értékeljük megtisztelő jelenlétüket. Ez a legkevesebb, amit megtehetünk értük. Amit meg kell tennünk” – írja Vámos Miklós a Biennále (A Külhoni Magyarok Kulturális Fesztiválja) védnöke a fesztivál műsorfüzetében. Az október 14–31. között zajló gazdag rendezvénysorozat egyik fellépője városunk Franz Schubert Vegyeskara volt. Október 18-án (vasárnap) egész estét betöltő, nagy sikerű hangversenyt adott a Wekerle-telepi református templomban.

–hg–

Megismerkedtek az új könyvvel

A Zselízi Városi Könyvtár szervezésében az Irodalmi Kávéház legutóbbi rendezvényét október 14-én új környezetben tartotta. Az érdeklődők Helena Zubčekovával és Polka Pállal, a Köztünk éltek kiadvány szerzőivel a kultúrház egyik helyiségében találkoztak, ahol a kávéházi hangulatot megőrizve, az újonnan megnyitott Miracle kávézó vendégei voltak. Az érdeklődők körét főként

Egy idő után a vitába bekapcsolódtak a jelenlevők is, egyre-másra emlékeztek meg egykori szomszédaikról és ismerőseikről. A feledés nemrégiben még szinte összefüggő ködéből újabb és újabb nevek kerültek felszínre, melyekkel kapcsolatba hoztak olykor legendás, olykor pedig keserű történeteket, a két háború közti boldog békeidőkhöz viszonyulva, amikor még nem tudták, milyen szenvedés vár a több mint száz zselízire: zsidótörvények, megfélemlítés, kirekesztés, embertelen elhurcolás, árvásítás, koncentrációs táborok, halál. Az Irodalmi Kávéház néhány résztvevője csak könnyes szemmel volt képes emlékezni.

Mint kiderült, a visszatekintőknek csupa jó emlékük van a zselízi zsidókról. Arról azonban megosztottak a vélemények, hogy a könyvnek név szerint kellett volna-e szólnia az árvásításokról és azokról, akik túl buzgó módon ártottak a zsidóknak. A szerzők a megbékélés útját választották, nem akartak nyugtalanságot szítani a 65 évvel ezelőtti történetek miatt. Néhányan a jelenlevők közül viszont szükségesnek tartanak a nevek feltüntetését, ne csak a dicséretes tettek, hanem az erkölcstelenségek esetében is. Szerintük csak így lehet végleg lezárni vá-

Megkérdeztük

Helena Zubčekovát, a Köztünk éltek c. könyv társszerzőjét:

Milyen érzés Zselíre hozni egy elpusztult világ hagyatékát, egy olyan közösség üzenetét, amely teljesen kiveszett ebből a városból?

– Rendkívül jó, hiszen ezek az emberek szinte újra megszólalhatnak. Annyi év után mintha visszatérnének, miközben sokan már nem is tudtak róluk, nem emlékeztek rájuk.

Sokan azért érdeklődnek a könyv iránt, mert az embereket, akikről önök írnak, személyesen ismerték...

– Biztosan nagyon figyelmesen olvassák majd, s még inkább örömmel tölt el, ha felbukkannak az elfeledett emlékek. Remélem, megosztják ezeket gyermekeikkel, unokáikkal, mesélnek nekik egykori szomszédaikról, osztálytársaikról, barátairól...

Néhány évvel ezelőtt hasonló publikációt adott ki Nagysallóban, s most Zselízen. Vannak ez irányú további tervei is?

– Léván tervezik a város monográfiájának kiadását, melyben lesz egy rész a zsidókról, és ezt nekem kellene megírnom. Nehéz megítélni, mikor jelenhet meg a könyv, olykor ügyesen halad a készítése, olykor elakad, de remélem, végül is megjelenik.

(vk)

idősebb polgárok alkották, akik, mint később kiderült, élénken emlékeztek egykori polgártársaikra, a zselízi zsidókról szóló könyvben is sorsukban szomorúan megdicsőült hősökre. A kiadvány hiánypótló jellegű az újkori helytörténelem megértésében.

Bevezetőben a szerzők beszéltek arról, milyen okok vezették őket a könyv megírásához, szóltak a publikáció készítéséről és a megírása közben észlelt érdekességekről is.

rosunk történelmének ezt a szakaszát.

A rendezvény kicsit eltért az Irodalmi Kávéház eddigi gyakorlatától, és általában a kulturális eseményektől. A kávéházi hangulat vitára ösztönözte a résztvevőket, a spontán kétnyelvűség pedig élenkítően, frissítően hatott.

(ck)

Képviselő kollégája, Cserba János lapunk múltkori számában arról beszélt, hogy ez a vidék mezőgazdasági, s az itteni lakosok foglalkoztatottságát csak a mezőgazdaság tudja biztosítani.

– Erről lehetne vitatkozni. A mezőgazdaság kétségbevonhatatlan és létfontosságú ágazata minden országnak. A fejlődés azonban azt mutatja, hogy a progresszív (ipari) technológiák e területen is megtörténő bevezetésével a mezőgazdasági vállalatokban a foglalkoztatottság egyre csökken. Úgy gondolom, hogy a gazdaság tartópillére mindig is az ipar lesz. Az ipari termelés lényegében minden országban a GDP-növelés húzóereje. Természetesen az ipart is eléri olykor a recesszió, de aztán újra növekedés következik. Meggyőződésem, hogy a foglalkoztatottság fő részét éppen az ipar teszi ki. Ma már lehet, hogy nem az az „egyszerű” (játék, textil, fogyasztói elektronika), melyben nem tudunk az ázsiai árrakkal konkurálni, hanem azok az ágazatok, amelyek magasabb hozzáadott értékkel dolgoznak. Ettől stabilabb nem létezik.

Ez idáig mind a három képviselő (Polka Pál, Mocsy Katalin, Cserba János), akikkel beszélgettünk, megegyeztek a polgármesterrel abban, hogy városunk helyes irányban: a kultúra, a történelem és az idegenforgalom fejlesztése felé halad...

– Én úgy gondolom, hogy nekünk arra nem telik, hogy az idegenforgalom felé nyissunk. Nem vagyunk osztrákok, akik tiszteletlenül mosolyognak minden vendéglőben felszolgált vendégre a kabátot... A turizmus

és a kultúra fontos, de idényjellegűek. Becsülöm, hogy milyen lelkesen harcolnak a képviselő kollégák és a polgármester a zselizi történelem felélesztéséért, én ezt semmiképpen nem vitatom, mégis inkább másodlagos célnak tartom. Alakítsunk ki olyan körülményeket, hogy az emberek jól éljenek, legyen jó munkahelyük, hogy legyen kinek kultúrát csinálni. Már neveztek engem „kultúrtaalannak”, s mondták, hogy tönkreteszem a kultúrát Zselizben. Úgy gondolom, hogy a kultúra Zselizben maga magát teszi tönkre. Mi lokálpatrióta szemüvegen keresztül szemléljük Zselizt – Garam, Schubert, kastély... De Szlovákiában tízesével léteznek szépen felújított kastélyok és százasaival szép más városok, melyek tisztábbak, szebbek, ahol nem szörjék szét a szemetet minden második gesztenyefa alatt a gesztenyefasorban. Úgy gondolom, hogy arra kellene törekednünk, hogy az embereknek legyen munkájuk, lakásuk, és aztán a többi jön magától. Ha az embereknek egy kicsit több pénzük lesz, megengedhetik maguknak, hogy moziba, színházba, múzeumba menjenek... Ma gyönyörű központ építést hagyjuk jóvá, de ki fogja azt kihasználni? Ki ül manapság a téren? Nézzék meg. Azok, akiknek éjjel, nappal munkaszünetük van. Úgy gondolom, hogy a kultúra szükséges és fontos az embereknek, de feltétele a tisztességes élet. Ezért kellene a városnak az ipari fejlődés útjára lépni. Ha beindulna a termelés néhány – még ha kisebb – cégben, azonnal visszatérőkrözdne a város szolgáltatásainak és kereskedelmének fejlődésében. S aztán következhet a kultúra fejlődése is. De meg kell mondanom nyíltan, hogy ebben

a képviselő kollégák nem támogatják filozófiámat. A költségvetésben ebben az évben a gazdaság fejlesztésére most sem hagytak jóvá egy koronát, egy eurót sem. Nulla.

Két évvel ezelőtt éppen Ön volt az egyik legnagyobb bírálója a költségvetésnek, de az idő előrehaladtával, mintha lehiggadt volna. Csak a költségvetés formai oldaláról volt szó?

– Akkoriban elég élesen bíráltuk a költségvetés formai oldalát, de főleg a filozófiáról volt szó. A költségvetéskészítés filozófiájának arról kellene szólnia, hogy jó gazdák legyünk, akik előre mérlegelnek és terveznek, s ellenőrzésük alatt tartják a kiadásait, másrészt igyekeznek a városi kincstárba minél többet szerezni. Ez kell, hogy legyen a mottó és filozófia a városi költségvetés megalkotásakor. Hát! Is-tennek, formai oldalról kicsit rendbe raktuk a költségvetést, áttekinthetőbb lett, jelentősen csökkentek a különféle trükkök és húzások. De a filozófia még mindig nem az igazi.

Említette, hogy Ön szerint a képviselő-testületünkben van ellenzék is. Hogyan értékeli a képviselők közti kapcsolatokat?

– A helyzet nem drámai. Természetesen létezik bizonyos párhovatartozás és -fegyelem az egyik zselizi párt tagjainál és szimpatizánsainál, ahol kéz a kézben egyesítik nézeteiket. Bizonyos polarizáció is van, s kell is hogy legyen, ebben nem látok semmi rosszat, mert lényegében erről szól a demokrácia. Az előző választási időszakokban időnként eljárta az önkormányzat üléseire, és szerintem a helyzet azóta javult. Talán a fiatalabb nemzedék

miatt más a hangulat.

Elmondhatja tehát, hogy a város jó irányban halad?

– Azt mondanám, hogy ez a város egy helyben topog. Tehát nincs irány, ha állunk. Nem tudunk megegyezni abban, hogy milyen irányba kellene elindulnia a városnak. S csak két irány létezik – jó és rossz.

A többi képviselő, akik erre a kérdésre pozitív választ adtak, azzal érvelt, hogy a város kidolgoztatott minden fontos projektet, ami azelőtt nem volt...

– Szerintem kicsit átestünk a ló másik oldalára. Először semmi vagy majdnem semmi pályázatot nem nyújtottak be, most meg az első fázisban vagy 70 beadását tervezzük. Amíg felfoghattuk, hogy ez mennyire valótlán, nagyon sok pénzt kiadtunk az előkészítésükre. Így aztán jól jártak az építésszek és a pályázatok készítői, akik a pénzüket megkapják, ha nyer a pályázat, ha nem. Ha az ember vállalkozói szemmel mérlegel, fontos, hogy a valós pályázatot nyújtjuk be, ahol nagy a valószínűsége annak, hogy sikeres lesz. Természetesen más a helyzet a nagypályázatokkal, ahol szorít az idő, pl. a csatornázást előbb-utóbb meg kell csinálnunk. S csak saját forrásból ez nem lehetséges.

Szeretne még valamit hozzáfűzni?

– Foglalkoztatottság, foglalkoztatottság, foglalkoztatottság – ez az út. Ha sikerülne beindítani 5-6 céget, amelyek legalább 50 embert alkalmaznak, vagyis 250 főt, családokat tartanak el, akkor láthatjuk, hogy Zseliz előremozdult. Sajnos, eddig ez nem sikerült.

Köszönöm a beszélgetést.

Števo Hečko

Egy nemes lelkű ember születésnapjára

Az elmúlt hónapban családja, a városi hivatal dolgozói, az óvoda óvónői és alkalmazottai, egykori kollégái, a Szlovákiai Nyugdíjasok Egyesülete járási és helyi szervezetének valamint a Szlovákiai Antifasiszta Harcosok Szövetsége alapszervezetének tisztségviselői körében ünnepelte kerek születésnapját Bakonyi Mária, városunk mai napig aktív polgára. Ez alkalomból a résztvevők az ünnepeltnek átnyújtottak egy csokorra valót köszöntőből, dalokból, versekből, amivel kifejezték tiszteletüket, csodálatukat és köszönetüket az eddigi tevékeny életéért, a gyermekek és városunk polgárai érdekében végzett sokoldalú aktív munkájáért.

Gyermek- és ifjúkorát jelentősen befolyá-

solta a hegyes-dombos szülőföld, a regényes Sitno valamint a bányászatáról, iskoláiról és kultúrájáról híres Selmečbánya, melyek a mai napig csodálatraméltó életerővel, optimizmussal, alkotó erővel töltik el – áldozatosan tevékenykedni és adni az embereknek, emberi hozzáállással közeledni feléjük.

Úgy ismerték őt városunkban, mint az óvoda óvónőjét és több éves igazgatóját, a városi nemzeti bizottság, a társadalmi szervezetek tisztségviselőjét. A Szlovákiai Nyugdíjasok Egyesülete alapszervezetének alapítója és ma is tagja, elnöke,

a Szlovákiai Antifasiszta Harcosok Szövetsége alapszervezeti elnökségi tagja. Sok értékes eseményt szervezett ebből a tisztségéből adódóan az elmúlt években, melyek szép és felejthetetlen élményeket jelentenek egy egész életre, s melyek gazdagítják és egyesítik az embereket. Ezzel a hozzáállásával elismerést és bizalmat vívott ki magának.

Kerek születésnapja alkalmából ezúton is szívból gratulálunk, és sok boldogságot kívánunk.

PaedDr. Jozef Výboch,
a Szlovákiai Antifasiszta Harcosok
Szövetsége alapszervezetének elnöke

Ipar, ipar, ipar és foglalkoztatottság...

A városi képviselő-testület 2006 végén megválasztott új képviselőjeként hamar beváltotta a hozzáfűzött reményeket – szigorú takarékoskodás, a kiadások lefaragása. Gyorsan ismertté vált határozott fellépéséről és a városi hivatal dolgozói elleni, olykor elhamarkodott, kíméletlen kirohanásairól. Idővel azonban tompultak a támadások. Talán azért, mert idővel minden megszürkül, vagy mert szembesült a valósággal? Bevallása szerint egy régi zselizi családból származik. Zselízen nőtt fel, itt járt alap- és középiskolába és itt dolgozott a megszakított főiskolai tanulmányai alatt. 1990-től az elsők között próbált a még csak kialakulófélben levő vállalkozói környezetben kisiparosként talpon maradni. Végül ez az 1996-os rövid külföldi tartózkodása után sikerült. Jelenleg a Schleuniger Kft. ügyvezetője, városi képviselő és az önkormányzat mellett működő gazdasági részleg koordinátora. Nős, két gyermek apja. **Martosy Péter mérnök.**

Tényleg az első vállalkozók egyike Zselízen?

– Valóban az elsők egyike voltam a városban, akiknek iparengedélyük volt. Azt hittem, hogy rögtön vállalkozóvá válok. Az első öt évben próbálkoztam mindenfélével, nem volt könnyű...

Végül sikerült. Mi volt azelőtt? Már gyermekkorában is arról álmodott, hogy vállalkozó lesz? (nevetés)

– Á, dehogy... (nevetés) Kiskoromtól mesterkedtem, szívesen barkácsoltam, autók, motorok – ez volt az életem.

A családból vette a példát?

– Apám erdőmérnök, édesanyám az iskolai étkezde vezetője volt, tehát nem. Pozsonyban, a Szlovák Műszaki Főiskolán szerettem volna folytatni tanulmányaimat, de jó középiskolai tanulmányi eredményeim ellenére nem vettek fel. Várható volt, hiszen akkoriban csak pártkáderek kerültek be oda. Más szakra vettem fel, ami azonban nem érdekelt annyira, így aztán az első félév után otthagytam a főiskolát, és áruszállítási járművezetőként a tolmácsi gépgyárban kezdtem dolgozni. Nehéz munka volt, gyorsan beleuntam, ezenkívül nem akaródzott minden reggel hatkor kelnem, ezért úgy döntöttem, hogy el kell végezнем valamilyen főiskolát. A Mezőgazdasági Főiskola gépipari karán kezdtem tanulni, amit 1989-ben fejeztem be, majd a kötelező katonai szolgálat után 1990-ben a gabonafelvásárló üzemben kezdtem dolgozni a közlekedési osztály műszakvezetőjeként.

S emellett próbálkozt meg a vállalkozással?

– Igen. Ahogy már említettem, azt hittem, rögtön vállalkozó lesz belőlem. De nem volt ez ilyen egyszerű...

Említette azt is, hogy sok minden-nel próbálkozt. Például mivel?

– Példának okául öreg teherautóroncsokat vásároltam, rendbe raktam őket, egy időben szállítással foglalkoztam, egy ismert mikolai kőfaragónak dolgoztam, később meg autót hoztunk be, megjavítottuk, szervízt

akartunk kiépíteni, meg hasonlók. Mindeközben szereztem némi műszaki jártasságot, aztán amikor véletlenül eljutottam Svájcba, ez nagyon jól jött. Tudtam esztergálni és egyebet, sok

mindent megtanultam. Nekik tetszett a sokoldalúságom, és 1996 elején javasolták, hogy közösen alakítsunk ki Szlovákiában szervíz- és disztribúciós társaságot. A városi könyvtár fölötti 4 m²-es bérelt irodahelyiségben kezdtem, teljesen egyedül. Gépeket kínáltam, szervízt és könyvelést is végeztem. Egyszerűen mindent. S fokozatosan beindult.

Tulajdonképpen mivel foglalkozik a cég?

– Partnereink kábelek és vezetékek feldolgozására gyártanak gépeket. Ezek különböző vágó, szigetelésbontó és bevezető berendezések kábelkötegek gyártására. Ezeket a berendezéseket árusítjuk és szervizeljük. Már 14 éve csinálom. Ez idő alatt kiépítettünk egy kicsi, de produktív céget.

Végigjártam a ranglétrát, a piszkos munkától kezdve a gépkocsivezetésen át, kipróbáltam a kemény munkát, miközben sok ötletem támadt, de jó, ha százból egyet sikerült megvalósítani. Pénzt keresni tisztességes módon, főleg a vállalkozás legelején, nagyon nehéz. Mikor döntött úgy, hogy bekapcsolódik a helyi politikába?

– Néhány évvel ezelőtt még eszembe sem jutott volna. Csak az elmúlt választási időszakban, amikor a helyzet talán a legrosszabb volt. Néhány ismerőssel, zömében vállalkozókkal, gyakran beszélgettünk erről. Egyetértettünk abban, hogy jó lenne, ha a helyi politikában új arcok jelennének meg. Így esett a választás rám is, és nem tudtam ellene védekezni. Úgy gondolom, hogy ami a képviselők számát illeti, az arányok egész jól alakultak. Az új arcokon kívül a mi csoportunkat alkotja néhány egykori (s lehet hogy jelenlegi) „ellenzéki képviselő” is.

De a polgármester szerint az önkormányzatnak ebben a modelljében nincs ellenzék...

– Ha jól emlékszem, éppen ő hozakodott elő a fogalmakkal: koalíció, ellenzék és politikai válság. S ebben igaza volt.

A csoport ugyanolyan összetételben létezik most is?

– Kevés kivétellel igen. Főként vállalkozókról van szó, számomra inkább barátokról „a régi időkből”... Többségük tősgyökeres zselizi.

A zselizi vállalkozók esetében beszélhetünk egy integráló, összetartó célról (egységről), vagy több érdekcsoportot alkotnak?

– Nem szeretném érdekcsoportokként értelmezni... Am én ezt nehezen ítélem meg. Olyan vállalkozásom van, amely kicsit egzotikus. Nincsenek körülöttem konkurensok, tehát Zselízen nem érzem a versenyhelyzetet, ami viszont létezhet a helyi egyéb vállalkozók között, pl. a kereskedelemben... De biztos nem ez Zselíz fő gondja. Van olyan érzésem, hogy a mi problémánk „az együttélés légkörében” keresendő. Valami nincs rendben.

Rossz emberi kapcsolatok?

– Nincsenek ugyan nyílt konfliktushelyzetek, de a város fejlődését valami fékezi. Hatással lehet erre a lakosság nemzetiségi összetétele is, vagy a nagypolitika, esetleg a régió más specifikumai. A Lévai járás aránylag fejletlen, és Zselíz még hozzá képest is

a végén kullog. De ezzel nincs mit tenni. Itt születünk, s ha itt szeretnénk élni, mindent meg kell tennünk azért, hogy valamilyen módon előrejussunk.

Amikor a politikába került, azt mondta, hogy képes lesz idecsalogtatni a külföldi beruházókat, sőt meg is próbálta...

– Próbálkoztam. Lehet, hogy kissé túlértékeltem a képességeimet... Azt hittem, kicsit egyszerűbb lesz. Mivel bírom a nyelvet, elmentem a Szlovák–Német Kereskedelmi Kamarába, és elmondtam, milyen problémával küszködünk. A Kamara megértően, némi illetéért cserébe megígérte, hogy megszólít mintegy 5000 német vállalkozót. Sajnos, senki sem jelentkezett. Találkozót kezdeményeztem a Szlovák Beruházást és Kereskedelmet Fejlesztő Ügynökséggel. Szereztem kapcsolatokat, volt is itt egy mérnök az ügynökségből – talán emlékszik rá. Olyan komoly dolgokat állapítottunk azonban meg, amelyek kizáró tényezők lehetnek.

Mik ezek a dolgok?

– A külföldi beruházások csökkenése, a romló vállalkozói környezet, a gazdasági válság. Ami pedig a helyi problémákat illeti, főleg a zselizi ipari park rossz elhelyezkedése a gond.

Tényleg annyira rossz...?

– Rossz, átgondolatlan területválasztás történt. Paradox módon az elsőrendű úton, ahol az ipari park található, korlátozott a lekanyarodás és a behajtás mindkét irányban. Jelenleg a teherautók az ipari parkba nem tudnak törvényesen behajtani! Ki kellene építeni egy körforgalmat. Körforgalom építése elsőrendű úton pedig milliókba kerül! Ezenkívül az ipari parkunkon keresztül vezet két 600 mm átmérőjű öntözővezeték. Amikor három évvel ezelőtt áthelyezéssükkel foglalkoztunk, akkor derült ki, hogy ez 12 millió koronába kerülne! A Selyz cégbe vezető gázcsatlakozót úgy méretezték, hogy senki más nem csatlakozhat már rá. Tehát új gázvezetéket kellene kiépíteni. A csatornázás is csak az ott levő cég számára készült. Ha fel akarnánk készíteni ezt az ipari parkot a tisztességes külföldi befektetők érkezésére, hozzávetőlegesen 20-25 millió koronába kerülne. Ki javasolta, hogy az ipari park éppen ott legyen? Miért nem a másik oldalon, a tolmácsi gépgyár mögött, ahol a területeket jobb áron meg tudtuk volna venni, és egyszerűbb lett volna a hozzáférés is? Hiszen ez a hely, főleg a park irányába ideális lenne pl. házak vagy lakások építésére.

A Fučík utca lakóit egy októberi reggelen kellemetlen meglepetés várta, amikor az egyik társasház példásan rendben tartott környékét, amely díjat is nyert az idei „Tiszta udvar, rendes ház” versenyen, megrongálva találták. Irigység? Bosszú? Vagy csupán ízlés(telenség) kérdése? Erről kérdeztük a társasház egyik lakóját, akit a többiek tettesként jelöltek meg. Elmondta, hogy ő tette, de nem készakarva, hanem véletlenül, részegen. Nagyon bántotta a dolog. Tehát nem volt rossz szándék. Bár azt mondják, az alkohol az emberiség söprűje, ebben az esetben mégsem a takarításhoz szolgált, inkább ellenkezőleg...

(sh)

Gimnazistáink világrekord részesei voltak

A zselízi gimnázium 17 diákja kapcsolódott be október 16–18-án a „Kelj fel, és tegyél valamit!” elnevezésű kampányba, melynek célja a Millenniumi Fejlesztési Célokról való felvilágosítás volt. A kampányt a szegénység elleni harc világnapjának keretében a Szlovákiai Ifjúsági Tanács szervezte. A benevezett osztályok 15 percet szenteltek a tanórából az extrém méreteket öltő szegénység felszámolására irányuló célok megismerésének. (A millenniumi célok: megszüntetni a szélsőséges szegénységet és éhezést, megszerezni az univerzális alapműveltséget, támogatni a származási egyenlőséget és megerősíteni a nők helyzetét, csökkenteni a gyermekhalandóságot, javítani az anyák egészségi helyzetét, harcolni a HIV/AIDS, a malária és más betegségek ellen, biztosítani az environmentális fennmaradást, fejleszteni a globális partnerséget.) A zselízi iskolások részvételükkel hozzájárultak ahhoz a kísérlethez, hogy bekerüljenek a Guinness-rekordok könyvébe. A rekord megszületett, a rendezvénybe 173 045 325-en kapcsolódtak be a világ minden tájáról.

(ic)

A gépgyár emeli alaptőkéjét

A tolmácsi gépgyárat az új projektek megszerzésében sújtotta a gazdasági válság. Az utóbbi időben le kellett állítani néhány tervezett beruházást, főleg azért, mert a megrendelők képtelenek voltak biztosítani a projektek finanszírozását. A közelmúltban a vállalat szerződést kötött Törökországba, Oroszországba és Csehországba irányuló kazánszállítására. Idén június végén a vállalatnak 2032 dolgozója volt. A zselízi üzemnek egy évvel ezelőtt 196 alkalmazottja volt.

Az elmúlt év második felében és az idei első félévben a társaság negatív gazdasági eredménnyel zárt, ezért a tervezett rendkívüli közgyűlésen, mely 2009. december 1-jén lesz, a napirenden lesz a társaság alaptőkéjének emelése 10 391 987,34048 euróról 20 913 582,34048 euróra, új részvények jegyzésével.

(r)

A Büntetés-végrehajtási Intézet napja

Szeptember 25-e a Zselízi Büntetés-végrehajtási Intézet napja, és egyúttal a Börtönök és Fegyházak Testületének napja is. A zselízi intézet ennek szellemében ünnepelt. Alkalmazottainak és a meghívott vendégeknek sportnapot szervezett, a vendégeknek vetítésen és élőben is bemutatták az intézetet.

A bemutatón Mgr. Vojtech Gálík ezredes, az intézet igazgatója röviden ismertette az intézet történetét, mely 1952. december 18-án alakult. Akkor négy helyen létezett – Nagypusztán kívül Karolinán, Nyíren és Bélán. Azóta az intézet – országos szinten is – figyelemreméltó fejlődésen ment keresztül. Pl. 1962-ben Csehszlovákiában a hasonló intézmények közül elsőként vezették be az elítéltek szabad mozgását, és 1967-ben az újonnan nyitott ároki részlegen kísérleti szakaszt létesítettek a gondatlanságból elkövetett bűncselekmények miatt elítéltek számára.

Az eltelt 57 év alatt fokozatosan megszüntették a kihelyezett

részlegeket, az elítélteket egy korszerű komplexumban helyezték el (1999 óta szervezésileg az intézethez tartozik a Sabová-i nyitott osztály), melynek része az oktatási központ és a foglalkoztatás céljait szolgáló csarnok, valamint a szociális-üzemeltető rész a szállással, a tanácsteremmel és a rehabilitációs központtal együtt. Hogy az elítéltek a büntetésük letöltése után minél sikeresebben beilleszkedhesenek a polgári életbe, nevelésük fontos részét képezi a művelődés, a sport és a munka. Az intézetben szabadidős foglalkozás keretében 12 szakkör működik, az elítélteknek könyvtár és számítógépes terem áll rendelkezésükre.

Az elítélteket, a biztonsági, egészségügyi, mentális és szakmai tényezőket figyelembe véve, mezőgazdasági, famegmunkáló

munkákra osztják be. (Az itt gyártott bútorokat használják az SZK Belügyminisztériumában és a Zselízi Városi Hivatalban is.) Cipőt is varrnak, és más munkát is végeznek. Az intézet saját,

A sportnapon sportlövészetben is versenyeztek. Örömmel töltött el bennünket a városi rendőrség tagjainak, Kántor Jánosnak és Brachna Peternek a helyezése.

jól működő növénytermesztési és állattenyésztési részleggel is büszkélkedhet, amelyek hozzájárulnak a gazdasági hatékonysághoz, sőt még a költségvetési

kereten túl is lehetőségük nyílik különféle alapokból meríteni.

A rövid, de átfogó bemutatkozás után a meghívott vendégek, köztük a zselízi városi képviselők, a polgármester és azok a vállalkozók, akik együttműködnek az intézettel, megsejmelhették a létesítményeket, az elítéltek szállásait, celláit, a termelőhelyiségeket és az újonnan létesült öltözőket.

A bemutató után a vendégek átvonultak a sportpályára, ahol az intézet sportnapjára került sor. Frissítő fogyasztása mellett rendőrségi beavatkozások bemutatóit is megtekintették.

Az ilyen jellegű ünnepségek bizonyára hozzájárulnak ahhoz, hogy a nyilvánosság megváltoztassa véleményét a börtönökről, és hogy leküzdje a harmadik évezred elején is létező előítéleteket.

(sh)

Négy határon átnyúló pályázatról

A határ menti területeken elhelyezkedő önkormányzatoknak és szervezeteknek a strukturális alapokból finanszírozott fejlesztési projekteken kívül lehetőségük nyílik (városunk esetében a Szlovákia és Magyarország közti együttműködési program segítségével) meríteni az Európa Unió támogatásából. Míg az első fordulóban, amely múlt év decemberében zárult, Zselíz az Ister-Granum Európai Területi Együttműködési Csoportosulás tagjaként csatlakozott – s melynek keretében jegyzünk néhány sikeres projektet –, a második fordulóba már önálló projekkel, határon túli partnerekkel közösen kapcsolódunk be. A szeptember végén záródó felhívás keretében négy pályázatot adtunk be. Három esetben a határon túli partner Isaszega város volt, a negyedik pályázatban Máriahalom község önkormányzatával működünk együtt.

A Zselíz és Isaszeg kulturális hagyományainak kötődésére irányuló projektben kulturális események megvalósításáról, gyermektábor, fotókiállítás szervezéséről van szó. A pályázat elnyerése esetén a zselízi rendezvények főleg Franz Schubert hagyatékának felélesztését célozzák

meg. A második projekt a partnervárosok vállalkozói környezetének támogatására irányul, melynek része a zselízi szolgáltatások házának rekonstrukciója és korszerűsítése, vállalkozói szolgáltatási központ kialakítása és a két város vállalkozói szubjektumait tömörítő közös érdekszervezet létrehozása, melyeknek a szoros határ menti együttműködés a célja. A harmadik projekt az idegenforgalom fejlesztésére irányul, Zselíz és Isaszeg integrált turisztikai desztinációjának kialakítása révén. Egyéb aktivitások mellett magában foglalja egy turisztikai információs központ létesítését és a Baglyos Ház felújítását is, amelyben helyt kap a városi múzeum is. A Máriahalom község önkormányzatával közösen beadott pályázat a megújuló energiaforrások hasznosítására, az energetikai hatékonyságra, valamint az alternatív energiaforrások kihasználását célzó művelődésre irányul. A támogatás elnyerése esetén a projekt része lesz majd a Zselízi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola épületének ablakcseréje és szigetelése. A beadott pályázatok további sorsáról folyamatosan tájékoztatjuk olvasóinkat.

(ik)

„A város egyik legértelmesebb megoldása az elmúlt 15 évben”

Ilyen visszhang is elhangzott annak kapcsán, hogy az Eurospinn társaság telephelyének közelében, a gesztenyefasor mellett hulladékgyűjtő konténert helyeztek el azt követően, hogy a város augusztus elején ingyen biztosította a hulladék ilyen típusú tárolásának lehetőségét a lakosság számára. A konténer mellett egy másikat is kihelyeztek a biológiai hulladék számára, és szeptember elején a nagyobb méretű hulladék elhelyezésére alkalmas konténerrel bővült a már meglevő kínálat.

„A különféle szemét ingyenes gyűjtési lehetőségével csökken a város környéki illegális szeméttlerakatok száma és terjedelme” – mondta Tóth Sándor, a városi hivatal környezetvédelmi osztályának előadója, „mivelhogy a szemét ily módon történő likvidálása sokkal olcsóbb, mint az illegális lerakatok megszüntetése.” A lakosok ezt a lehetőséget egyértelműen dicsérik, habár, mint minden, ez sem ment gond nélkül. Feljegyezték a Schubert utcában lakók panaszát,

akik az elhelyezett konténerek közelében élnek, s akiket zavar, ha a lakosok a félig megtelt konténerekbe a kora reggeli vagy éppen a késő esti órákban zúdítják szemetüket.

A másik komoly gondot az okozza, hogy keverik a konténerekben a hulladékot. „Megtörtént, amitől tartottunk, a lakosok nem tartják be a konténereken feltüntetett utasításokat, és válogatás nélkül helyezik el benne a szemetet. Amióta ott van a nagyobb méretű hulladék fogadására is alkalmas konténer, néhányan átválogatják a szemetet, amit aztán

Röviden...

Öromhír Bazinból. Október 23–24-én ott rendezték meg az Eugen Suchon Fesztivál 8. évadját, amelyen az ország művészeti alapiskoláiban szervezett előadóversenyek győztesei mérték össze tudásukat. A 30 résztvevő intézmény közül a zselízi művészeti alapiskola volt a legkisebb, mégis a legtöbb díjat hozhatta haza. Mézes Angéla és Attila elnyerte a rendezvény fődíját. Gratulálunk!

Október 28-án megállási tilalom lépett érvénybe a járművek részére a városközpontban, a Béke utcában.

A megyei parlamenti választások november 14-én lesznek. Amennyiben nem sikerül megyei elnököt választani az első fordulóban, a választások második fordulója két héttel később valósul meg.

Az András-napi vásár utoljára lesz a fő utcán, jövőre a város kénytelen lesz más területet keresni. Már idén is csak kivételesen engedélyezte a vásár megrendezését a Béke utcában a Lévai Járási Közlekedésrendészet. A vásár november 20–21-én lesz.

November végéig adják át a menedékházban a felújított szükséglakásokat. Az intézmény vezetője szerint az érdeklődés már most óriási, sőt állítólag próbálkozás történt megvesztegetésre is.

A városba vezető utak mentén a jövő évben helyezik el a város címerével ellátott táblákat. Az ezzel járó költségeket befoglalták a 2010-es költségvetésbe, tüntetik fel a képviselő-testület októberi ülésén egy képviselői interpellációra adott válaszban.

Iskolaköteles gyerekek csavarognak a városban tanítás alatt, vetette fel a városi képviselő-testület ülésén Vojtech Tomašovič képviselő. E probléma megoldásában kérte a városi rendőrség segítségét. (vk, sh)

szétszórak a környéken, de a probléma megoldása már folyamatban van” – állapítja meg Tóth Sándor. Az önkormányzat előzetesítése így módon ütközik nehézségekbe, megdrágítva az egyébként ingyenes szolgáltatást, amely azonban kiadásként jelenik meg a város költségvetésében, tehát minden lakos közös kasszájában. Helyénvaló tehát az állítás, hogy a lakos úgy értékelheti leginkább ezt az ingyenes szolgáltatást, ha együttműködik a város költségeinek csökkentésében. Az alapvető szabályok betartásával.

(iv)

Rendőrségi hírek

Szeptember 9. és 11. között ismeretlen tettes betört a lőtér melletti hétvégi házakba. Kiderítetlen módon jutott be, és áramfejlesztőt, kaszálógépet, fekete-fehér képernyőjű televíziót, feszültségmérőt, akkumulátort és töltőt tulajdonított el, amivel a 47 éves tulajdonosnak 510 eurós kárt okozott.

Október 15-én vagy 16-án ismeretlen tettes tört be a Garamon túli kertövezetben levő egyik hétvégi házba. A kapu zárjának felfeszítése után bejutott az udvarba, kifeszítette az ajtót a fabódén, majd elloptott 5 nagy és 6 kis nyulat. Ezt követően betört a házba, ahonnan elvitte a szerszámokat, kaszálógépet, szivattyút és további tárgyakat. Az 59 éves tulajdonosnak a lopással 450, a berendezés megrongálásával pedig 20 eurós kárt okozott.

Október 15-én bűncselekmény miatt eljárás indult egy ismeretlen elkövető ellen, aki október 13-án 15 óra és október 15-én 8 óra között betört a zselízi rendelőintézet épületének egyik rendelőjébe. Az utcára nyíló ablakon keresztül jutott be. A rendelőben levő kézipénztárból eltulajdonított 150 eurót, vérnyomásmérőt és néhány injekciós ampullát. Tettével az 53 éves orvosnak 330 eurós kárt okozott.

Ismeretlen tettes október 16–17. között betört egy családi házba a zselízi Fraňo Kráľ utcában. Bejutott az udvarba, majd a nyitott garázsba, onnan pedig az ablakon keresztül tovább a műhelybe, majd a házba. Az épületből 30 euró készpénzt tulajdonított el, a berendezés megkárosításával a 72 éves tulajdonosnak 70 eurós kárt okozott. Október 17-én eljárás indult az ügyben.

Az október 14. és 17. közötti időszakban ismeretlen tettes tört be egy zselízi Sládkovič utcai családi házba. Felderítetlen módon bejutott az udvarba, ahonnan egy kézi kaszálót vitt el, amivel az 52 éves tulajdonosnak 550 eurós kárt okozott.

Október 27-én ismeretlen elkövető ellen lopás büntette miatt eljárás indult. Október 26-ról 27-re virradó éjszaka betört a mikolai építőanyag-boltba. Betörte az utcáról a mosdóba nyíló ablakot, onnan jutott be az épületbe. Az üzletből ellopta a kézipénztárt, melyben 200 euró készpénz volt, körfűrész, akkufűrész és más szerszámokat. A berendezésben okozott kár 574 euró, a 34 éves tulajdonos kára 5444 euró.

A zselízi körzeti rendőrpárancsnokság felhívja a lakosok figyelmét, hogy működjenek együtt a rendőrséggel a fent említett és egyéb esetek kinyomozásában. Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben egyre több betöréses lopás fordult elő, kéri a lakosokat, legyenek óvatosabbak és körültekintőbben vagyonuk védelmében.

Feldolgozta (ik)

Lapunkat Marián Mikloško mérnök őrnagy, a rendőrség zselízi körzeti osztályának igazgatója tájékoztatta

Kelet felé...

I→ belvárosi terület sérthetetlen zöldövezetté nyilvánítását foglalja magába. Tudomásul vette az iskolatanács tevékenységéről szóló beszámolót. A testület jóváhagyta a katolikus temető szabad sírhelyeinek számáról szóló beszámolót, az érintett koordinátort megbízta, hogy készítse el a temető grafikai dokumentációját, és készítse elő a temető keleti irányban történő bővítésének lehetőségét a városrendezési terv módosításával. Tudomásul vette Cserba János lemondását a magyar alapiskola iskolatanácsi tagságáról, helyébe Melcer Gábort nevezte ki.

Az interpellációk keretében Horváth Géza javasolta a park átnevezését Schubert parkra. Kiderült ugyanis, hogy a parkot 1984-től Zselízi park néven tartják nyilván. Néhány képvis-

November elején befejeződtek a kultúrház körüli parkolóépítés első szakaszának munkálatai.
(fotó: Šh)

elő szerint azonban a parkot inkább egykori alapítói és tulajdonosai után Esterházy parknak kellene átnevezni. Utasították az előljárót, hogy a februári testületi ülésre készítse elő az átnevezést.
(Šh)

November első szombatján az esti órákban tűz ütött ki a Služby Šarovce vállalat telephelyén. A vállalat egyik dolgozója szerint a tüzet nagy valószínűséggel gyújtogatás okozta. A súlyos károk ellenére a cég azt tervezi, hogy továbbra is ellátja a szelektív hulladékgyűjtést a régióban.
(fotó: Forgács Miklós)

Újabb többrendeltetésű sportpálya épül?

Tekintettel a Béke utcai alapiskola többrendeltetésű sportpályájának kihasználása iránti rendkívüli érdeklődésre, a Komenský utcai alapiskola is kérte a várost, hogy hozzájárulásával segítse a területén kiépítendő többrendeltetésű sportpálya építésére beadott pályázatát. Az ilyen sportpályák építésére az SZK Kormányhivatala legfeljebb 39 832,70 € értékben nyújt támogatást. Az iskola, hogy a területet kézilabdára is használni tudják, 20 x 40 m méretű pálya építését tervezi, amely nem tekinthető szabványosnak, ezért növeli a projekt anyagi igényességét is. Ugyanakkor jelentősen csökkenti a költségeket a kézilabdapálya már meglévő aszfaltalapja. A pályát más felületre tervezik, mint a szlovák alapiskolában, ami biztosítaná kihasználását pl. teniszre, kosárlabdára stb. A városi képviselő-testület jóváhagyta a kérvényt az SZK Kormányhivatalába benyújtott pályázat finanszírozására, és jóváhagyta a város anyagi hozzájárulását is.
(ik)

Az óvodában beázik a tető

November végén értesültünk arról, hogy az Sznf utca 9. alatti óvoda állapota aggodalomra ad okot, hiszen a kiadós esőzések alkalmával beázott az egyik pavilon, és a víz szinte szó szerint a gyerekek fejére csepegett.

Mocsy Katalin alpolgármester egy lapunknak adott interjújában nemrég szolt a korábbi képviselő-testület nehéz döntéseiről. Az egyik legnehezebb és nem a legjobb döntés szerinte az óvodákkal kapcsolatos határozat volt, amelynek nyomán az Sznf utca 9. alatti épületkomplexumba költözött a Štúr utcai óvoda is. Ennek helyét a művészeti alapiskola és a szabadidőközpont kapta meg. Az Sznf u. 9 alatti óvoda sürgős átépítésre szorul. Kállai Ildikó igazgatónő szerint: „A legnagyobb gond a tetővel van, többször javítottuk, mégis beázik. Amikor esik, a gyermekek feje felett csöpög a víz a mennyezetről. Tényleg senkit sem érdekel. Örömmel vennénk, ha a város képviselői tudatosítanák, milyen feltételek közt nőnek fel gyermekeink, és törődnének azzal, hogy egészséges, szép óvodánk legyen.”

A városi képviselő-testület októberi ülésén foglalkozott az óvodák rossz műszaki állapotának kérdésével. Az Sznf u. 9 alatti épület hosszú távon fenntarthatatlan, jelentette ki a polgármester, de a szükségállapot

miatt azonnali beavatkozásra van szükség az épület tetőburkolatának helyreállítására, ami meg is történik. Bakonyi Pál elmondta, a legjárhatóbb út szerinte a Štúr utcai volt óvoda épületének bővítése, és az óvodák odaköltöztetése. Egy esetleges új épület építését több körülmény is nehezíti: a megfelelő szabad terület hiánya, a szükséges kb. 1,3

millió euró (40 millió Sk) tőke hiánya, valamint a régi épület felszámolásához szükséges pénz sem áll rendelkezésre. A képviselők úgy határoztak, hogy a hivatal készítsen több forgatókönyvet az Sznf utca 9 alatti óvoda gondjainak megoldására, amelyet a városatyák a decemberi ülésen tárgyalnak meg. (sh, ik)

A szlovák alapiskola megkapta a támogatást

A Béke utcai alapiskola a városi képviselő-testület novemberi ülésére újból beterjesztette anyagi támogatásért folyamodó kérvényét. Az iskola 23 235,74 € (700 000,- Sk) értékű támogatást igényel az iskolai étkezde, a napközi és a tornaterem ablakainak cseréjére, valamint az iskolai műhelyek ablakainak és bejárati ajtajának cseréjére.

Ennek a kérvénynek a szeptemberi ülésen való elutasítása nagy zavart idézett elő a képviselők között, néhányan a nemzetiségi kártyát emlegették. A helyzet azonban olyan gyorsan lenyugodott, mint ahogyan keletkezett, amikor a képviselő-testület rendkívüli október eleji ülésén megegyezés született arról, hogy a legközelebbi rendes ülésen a kérvényt jóváhagyják. A probléma az alapiskola rekonstrukciójának Európai Unió projektjéből eredt, amely a minisztériumban az értékelés fázisában volt. A képviselők egy része szerint, akik nem támogatták a kérvényt októberben, a felújítási munkák esetleges megkezdése a projekt túlfinanszírozásának veszélyével jár. A rendkívüli ülés előtti találkozáson a képviselőket tájékoztatták arról, hogy a beadott Európai Unió pályázat nem szerepel a sikeresek között, így valószínűleg semmi nem állt a jóváhagyás útjában. Az októberi képviselő-testületi ülésen bonyodalmak nélkül jóváhagyták a kérvényt. (ic)

Sürgetik az épületek műszaki gondjainak megoldását

Október 27-én ülésezett az oktatási és kulturális tanács. Az elmúlt hónapok kulturális életének kiértékeléséről szóló beszámoló megtárgyalása után tudomásul vette a beszámolót azzal az ajánlással, hogy az értékelő jelentés a jövőben teljesebb legyen, és javasolta, hogy oldják meg a dotációs bizottság által jóváhagyott összegek kifizetését. A tanács ajánlotta, hogy utaljanak ki a helyi Comenius Gimnáziumnak 800 eurót az országos matematikaverseny megszervezésére, valamint azt is, hogy vegyék figyelembe a költségvetés jóváhagyásakor a Franz Schubert Művészeti Alapiskola tanulóinak és tanítóinak rendkívüli sikereit. A tanácsstagok megismerkedtek az iskolaépületek műszaki állapotával, és javasolták, hogy különítsenek el anyagiakat a problémák megoldására. Szó volt a legidősebb esetről is: az Sznf utcai óvodaépületen beázik a tető.

(iv)

Röviden...

Szeptember folyamán, a Városi Napok előtt a zselízi városi rendőrség a nyitrai állatorvosi klinikával együttműködve városunk területén megszervezte a kóbor kutyák befogását. Az akció során 12 kutyát gyűjtöttek be.

A városi rendőrség a szociális juttatások kifizetésének napján a posta környékén tart járőrszolgálatot azzal a céllal, hogy lefűlelje az uzsorásokat és fenntartsa a rendet.

A városnak több vállalat is felkínálta, hogy építsen bérházakat különlegesen kedvező feltételek mellett, tájékoztattak a polgármester az októberi önkormányzati ülésen. Elmondta, hogy az érdeklődők 80%-os állami támogatásról biztosították. Az egyik javaslat magántelken való építkezésre irányult. Ezzel kapcsolatban Bakonyi Pál kijelentette, hogy a város megkezdheti a lakás- és családi házépítés előkészítését.

Október 19-én, hétfőn városunkba látogatott Makovecz Imre építész, aki magával hozta építészeti tanulmányainak első eredményeit, melyek városunk Szent Jakab terének építészeti megoldásait tartalmazzák.

Október 22-én tartotta közgyűlését az Alsó-Garam Menti Regionális Társulás, melynek fő témája a városok és falvak finanszírozása volt a részesedési adóból. E téma kapcsán a zselízi polgármester arról tájékoztattak, hogy a kormány 70 millió eurót különített el erre a célra. Ebből az összegből városunk 7000 eurót kap.

A városban a nem lakás céljaira szolgáló helyiségekért nem fizetett bérleti díj 2009. október 23-ig 3268 € volt.

Október 24-én, szombaton Szódón és a zselízi kultúrházban is találkozót szerveztek az idősök iránti tisztelet hónapja alkalmából. Mindkét találkozó rendkívül jó hangulatban telt. A baráti beszélgetésen részt vett Milan Belica, a Nyitra Megyei Önkormányzat elnöke Lubica Burdová alelnökkel egyetemben, valamint a város vezető képviselői: Bakonyi Pál polgármester a két alpolgármesterrel, Mocsy Katalinnal és Polka Pállal.

Október 27-én tartották a városi iskolatanács ülését. A tagok megismerkedtek a városi iskolatanácsba történt pótválasztások eredményeivel. Pavol Hostačný, a városi hivatal oktatásiügyi és kulturális osztályának koordinátora lemondott tagságáról, mert az nem volt összhangban az alapszabállyal, ám jegyzőkönyvvezetőként felajánlotta a tanácsnak a segítségét. A tanács Vojtech Tomašovičot választotta meg elnökéül.

ZSELÍZI HÍRMONDÓ

93701@postbox.sk

Városi újság

2009. november, X. évfolyam

ára: 0,35 euró (10,50 Sk)

„...arra kellene törekednünk, hogy az embereknek legyen munkájuk, lakásuk, és aztán a többi jön magától.”
Martos Péter képviselővel beszélgettünk.

6

Októberi testületi ülés

Kelet felé bővíthetne a temető

A városi képviselő-testület tagjai október 29-én találkoztak a 32. rendes ülésen, amelyre első ízben tartottak a városi hivatal felújított dísztermében. A polgármesteri beszámoló után a testület tudomásul vette a városi rendőrség szeptemberi tevékenységéről szóló beszámolót, majd jóváhagyta az alapiskolák módosított költségvetését, valamint a város programköltségvetésének második módosítását. Tudomásul vette a 2010–2012-es programköltségvetés javaslatát első olvasatban, utasította a gazdasági részleg koordinátorát, hogy az elhangzott hozzászólások és javaslatok alapján dolgozza át a büdzsé javaslatát. Tudomásul vette az alapiskolák és a városi könyvtár jövő évi költségvetés-javaslatát, és jóváhagyta a főellenőr 2009 második félévére vonatkozó tevékenységének tervét. Miután sem az alapiskolák iskolakörzeteinek kialakítására, sem az iskolai költségek hozzájárulásáról szóló általános érvényű rendelet (ÁÉR) ügyében nem született döntés – mindkettőt elnapolták –, a képviselők jóváhagyták a polgárok szociális segélyezéséről szóló ÁÉR-t. Ugyancsak jóváhagyták a város pénzügyi támogatását a szlovák alapiskola részére az épületek szigetelésére és nyílászáróinak cseréjére. A testület beleegyezett abba, hogy a magyar alapiskola pályázatot nyújtson be a kormányhivatalba egy többrendeltetésű sportpálya építésére, jóváhagyta az előkészítő munka megkezdéséhez és a városi önrész biztosításához szükséges keretösszeget is. Jóváhagyta a városrendezési terv módosítási eljárásának megkezdését, amely egy létkörzennyeződés-csökkenítő zöldövezet-bővítő projekttel kapcsolatban néhány

→3

Keep it Cool fesztivál

2009. november 27.

www.keepitcool.sk

Zseliz város önkormányzata meghívja önöket a hagyományos András-napi vásárra, amelyet november 20-án és 21-én tart a Béke utcában

Az októberi képviselő-testületi ülést a közelmúltban felújított díszteremben tartották. A dísztermet új ablakokkal, padlóval, fűtéssel, világítással és díselemekkel látták el, hogy az ünnepi alkalmakon méltó módon fogadja a résztvevőket. A képviselők megegyeztek: miután a városháza mindkét felújított termét kipróbálták, döntenek arról, hogy hol folynak ezentúl a testületi ülések.

(fotó: sh)

Rendkívüli önkormányzati ülés – eladó a kastély

A városi önkormányzati képviselők október 6-án üléseztek a 12. rendkívüli testületi ülésen. Jóváhagyták a városi csatornahálózat-építésre és az osztályozott hulladékgyűjtés hatékonyságának növelésére irányuló európrojektumok újbóli beadását. Ezt követően a polgármester beszámolt a kastély állapotáról. A legújabb vizsgálatok szerint a kastély sokkal rosszabb állapotban van, mint azt még az utóbbi időben gondolták, és komolyan károsodhat még idén télen. Megállapította, hogy a kastély felújítási projektje sikertelen volt, és

már a konzerválás is túlzottan megterheli a városi költségvetést. A felújítás olyan összegeket igényelne, amelyek nem állnak és a jövőben sem fognak a város rendelkezésére állni. A képviselők jóváhagyták, hogy a legsürgősebb állagmegőrző munkálatok elvégzése után a város kínálja fel a kastélyt az esetleges érdeklődőknek. Jóváhagyták továbbá a Léghőmérséklet-minőségjavításának megoldása és a Léghőmérséklet a zöldövezet növelésével projektek benyújtását, és döntöttek a bérlet-építés előkészítéséről.

(sh)